

SLUŽBENI VJESNIK

MOSTARSKO - DUVANJSKE
i
TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE

M o s t a r

1 9 7 1

Broj II

U VJERI mučenika i svetaca
u NADI sadašnjosti i budućnosti
kojom upravlja ruka Očeva,
u LJUBAVI propetoj, koja se žrtvuje
u nama za spas svijeta,
vjerni CRKVI II Vat. Sabora
i SV. OCU, molimo braćo i sestre
jedni za druge.

Msgr. DON ĐAVAO ŽANIĆ
pomoćni biskup koadjutor mostarski

BISKUPSKO POSVEĆENJE
U MOSTARU

2. svibnja 1971.

S A D R Ž A J

BULA IMENOVANJA POMOĆNOG BISKUPA KOADJUTORA	3
PROSLAVA BISKUPSKOG POSVEĆENJA MONS. PAVLA ŽANIĆA:	
A/ U C R K V I.....	4
Pozdrav biskupima	5
Homilija Zagrebačkog Nadbiskupa	10
Govor Biskupa Žanića u crkvi	14
B/ U H O T E L U	16
Pozdravni govor Biskupa Ordinarija	16
Drugih uzvanika	18
Zahvalni govor Mons. Žanića	27
UOČI MARIJANSKIH KONGRESA:	
1/ Pismo Sv. Oca upraviteljima Marijanskih svetišta ..	29
2/ Poruka naših biskupa uoči Kongresa	30
3/ Obavijesti Tajništva Marijanskih Kongresa	31
OBAVIJESTI I OKRUŽNICE BISKUPSKOGA ORDINARIJATA:	
A/ SA ZASJEDANJA SABORA BKJ:	
1/ Saopćenje za tisak	32
2/ Osvrt BKJ na rezolucije svećeničkog tečaja	33
3/ Dopis Predsjedništva BKJ uredništvima katol. edicija u našoj zemlji	35
B/ IZ KANCELARIJE ORDINARIJATA:	
1/ Mons. Pavao Žanić imenovan gen. vikarom	36
2/ Dr. Marko Perić imenovan gen. provikarom	37
3/ Osnovana nova župa	37
4/ Odnos mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanjske biskupije	38
5/ Pavao Žanić, biskup, meditacija	41
OBAVIJESTI - DIJECEZANSKA KRCNIKA	43

& % \$ + \$ % &

% \$ + \$ %

\$ + \$

+

Bula imenovanja pomoćnog biskupa koadjutora Mons. Pavla Žanića

PAULUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI

Dilecto filio PAULO ŽANIĆ, adhuc Praeposito Canonorum Collegii Metropolitani Spalatensis, electo Episcopo titulo Edistianensi eidemque renuntiato Coadiutori cum iure successionis Episcopi Mandetriniensis-Dalminiensis, salutem et apostolicam benedictionem.

Quam prosint ad Dei populum aptius gubernandum eumque in supernam salutem assequendam ducendum iuncta Episcoporum vires et consilia, ex eo potissimum evincitur iamdiu Apostolicae Sedis esse consuetudinem probatumque morem residentibus Episcopis alios, si res ferat, sacros Praesules adiumenti causa concedendi.

Quam ob rem, petente venerabili fratre Petro Čule, Episcopo Mandetrinensi-Dalminiensi atque Administratore perpetuo Marcanensi-Tribunensi, ut ob ingravescentem aetatem sacer huiusmodi Antistes sibi daretur, cum Sacra Congregatio pro Gentium Evangelizatione seu de Propaganda Fide Te, dilecte fili, post auditum venerabilem fratrem Mariam Cagna, Archiepiscopum titulo Heracleensem in Europa et in Jugoslavia Apostolicum Pronuntium, huic muneri aptum existimaverit Nobisque eligendum proposuerit, apostolica Nostra potestate Te nominamus Coadiutorem cum iure successionis Episcopi quem diximus, simulque titulum Tibi assignamus Sedis EDISTIANENSIS, in Byzacena, vacantis postquam venerabilis frater Joannes Maria Jan eadem abdicavit. Habebis, ut aequum, omnia iura obligationibusque teneberis, quae cum munere dignitateque tua congruunt. Maiori autem commodo tuo studentes, permittimus ut consecrationem a quolibet Episcopo accipias, cui duo assint eiusdem ordinis consecratores, qui omnes sint Nobiscum germana fide iuncti. Antea tamen tuum erit catholicae fidei professionem facere iusque iurandum fidelitatis erga Nos et Successores Nostros dare, ante quem volueris Episcopum, et ipsum Apostolicam hanc Sedem colentem, formulasque adhibitas ad Sacram Congregationem pro Gentium Evangelizatione mittes, de more signatas sigilloque impressas. Mandamus praeterea ut hae Litterae Nostrae clero atque populo in cathedralibus dioecesium templis legantur, die recurrente Festo de praecepto; quos dilectos filios oblata opportunitate hortamur, ut et Te libenti animo accipiant, suorum olim animorum patrem et pastorem, et mandatis tuis volentes pareant, ut amantissimos filios decet.

Datum Romae, apud S. Petrum, die nono mensis decembris, anno Domini millesimo nongentesimo septuagesimo, Pontificatus Nostri octavo.

Aloisius Card. Traglia

S.R. E. Cancellarius

/ Napomena: Hrvatski prijevod bule imenovanja Ordinarijat je dostavio svim župskim uredima u PRILOGU I br. Sl. Vjesnika za 1971.g./.

PROSLAVA BISKUPSKOG POSVEĆENJA MONS. PAVLA ŽANIĆA
POMOĆNOG BISKUPA KOADJUTORA MOSTARSKOG

A/ U C R K V I

Mostar, grad na plavoj Neretvi i metropola Hercegovine, doživio je po drugi puta u svojoj povijesti posvećenje - redjenje katoličkog biskupa.

Početak siječnja ove godine objavljeno je imenovanje pomoćnog biskupa koadjutora mostarsko-duvanjskom biskupu Mons. Dr. Petru Čuli u osobi Prepozita metropolitanskoga kaptola u Splitu, rektora nadbiskupskog dječaćkog sjemeništa, dugogodišnjeg župnika po raznim župama, Mons. Don Pavla Žanića.

Prigodom prvog svog posjeta Mostaru Mons. Žanić u dogovoru s Biskupom Ordinarijem i klerom izabrao je Mostar kao mjesto biskupskog posvećenja. Neki su predlagali da to bude Split, gdje je Mons. Žanić dugo godina djelovao kao župnik i kanonik, a drugi su predlagali da to bude Sarajevo, kao sjedište vrhbosanske nadbiskupije i sjedište bosansko-hercegovačke metropolije zajedno s redjenjem imenovanog pomoćnog biskupa vrhbosanskom nadbiskupu.

U sporazumu s vrhbosanskim nadbiskupom kao datum biskupskog posvećenja u Mostaru bio je prvotno određen 25. travnja 1971. Budući da je u tjednu između 18. i 25. travnja 1971. održavano zasjedanje sabora BKJ, radi toga je datum biskupske konsekracije u Mostaru pomaknut s 25. IV na 2. svibnja 1971.

Imenovani biskup koadjutor po dozvoli koja mu je dana u papinskoj buli imenovanja izabrao je sebi biskupe-posvetitelje: glavni posvetitelj, mostarsko-duvanjski biskup Dr. Petar Čule, kojemu je Mons. Žanić pomoćni biskup koadjutor. Za biskupe suposvetitelje: svog metropolitu vrhbosanskog nadbiskupa Dr. Smiljana Franju Čekadu, i svog dosadašnjeg dijecezanskog ordinarija Dr. Franu Franića, splitsko-makarskog nadbiskupa i metropolitu dalmatinske metropolije.

Na molbu Mons. Žanića i Biskupa Ordinarija biskupskom posvećenju u Mostaru prisustvovao je i hrvatski metropolita, predsjednik BKJ, zagrebački nadbiskup Dr. Franjo Kuharić. Pratio ga je preč. g. Nikola Soldo, rodom iz mostarske biskupije, prebendar zagrebačke katedrale i tajnik BKJ.

Na proslavu biskupskoga posvećenja bili su pozvani svi biskupi. Prisustvovali su: Mons. Josip Arnerić, šibenski biskup, Mons. Matiša Zvekanović, subotički biskup, Mons. Celestin Bezmalinović, hvarski biskup, Dr. Severin Pernek, dubrovački biskup i novoposvećeni pomoćni biskup iz Sarajeva, Dr. Tomislav Jablanović.

Neki su biskupi stigli u Mostar već u subotu, 1. svibnja popodne, drugi u nedjelju jutro, 2. svibnja. Biskup Ordinarij na 1. svibnja obavio je kanonsku vizitaciju i podijelio sakrament sv. Potvrde u župi Polog kod Mostara.

Mons. Žanić stigao je u Mostar 1. svibnja. Čim je došao u Mostar, pošao je u mjesnu župsku crkvu sv. Petra i Pavla, u kojoj će biti sutra obavljena biskupska konsekracija. Pohodio je oće franjevce u samostanu i zatekao kako mladići, klerici uređuju dvorište ispred crkve, a u crkvi župnik je izvodio posljednje pripreme za sutrašnji dan. Nakon kraćeg dogovora Mons. Žanić vratio se u biskupsku rezidenciju.

U nedjelju jutro, 2. svibnja pristizali su u Mostar autobusi i automobili vjernika iz raznih župa u biskupiji kao i iz susjedne Dalmacije, napose Kaštela, rodnog kraja Mons. Žanića, i Splita. Autobusom iz Splita došli su sjemeništari nadb. dječaćkog sjemeništa sa poglavarima da prisustvuju biskupskom posvećenju svoga Rektora, te dijecezanski bogoslovi, koji se nalaze u centralnom bogoslovskom sjemeništu u Splitu.

Radi predviđenog velikog broja vozila bilo je u pripremnim sastancima o proslavi biskupskog redjenja dogovoreno, da se ispred Ordinarijata zamoli Upravu saobraćajne milicije da poveća broj svojih službenika na području grada oko crkve kroz nekoliko sati tokom nedjelje, da bi se izbjegla svaka gužva i da bi se saobraćaj mogao uredno odvijati.

Biskupi su došli nekoliko minuta prije deset sati automobilima iz biskupske rezidencije u crkvu. Crkva je već bila iza devet sati dupkom ispunjena, a i dvorište crkve bilo je već dobro ispunjeno kad su biskupi stigli pred glavni ulaz crkve.

Biskupe, napose novoizabranog biskupa Žanića vjernici su pozdravljali oduševljenim pljeskanjem.

Dok su biskupi ulazili u crkvu, na koru je pjevački zbor mostarske župe pod vodstvom župnika C. Dobroslava Begića pjevao "Ecce sacerdos magnus". Biskupi su se teškom mukom probijali kroz mnoštvo vjernika do glavnog oltara.

Došavši pred oltar, nakon kratke adoracije, biskupi su pošli na određena im mjesta u svetištu crkve.

Nakon završetka pjevanja na koru slijedio je pozdrav biskupima i novoimenovanom pomoćnom Biskupu Koadjutoru.

1/ P o z d r a v v j e r n i k a :

a/ Mostarske župe:

Recital u tri slike. Izvodili:

- U ime prošlosti (starije generacije) - Niko Šimunović,
- U ime sadašnjosti (predstavnik srednje generacije) -
- Drago Begić,
- U ime budućnosti (predstavnicima mladih) - Berislav Soče, i
- Slavica Dugandžić.

P r o š l o s t :

=====

Dragi Oče biskupe!

Tvrdo, kamenito tlo na koje ste upravo stupili, i siromašni kršćanski puk, kojemu ćete kao duhovni pastir darovati sebe, sinovski Vas pozdravlja i otvara pred Vama svoju dušu.

Hercegovina, mala siromašna pokrajina, nema povijesnih spomenika, i na prvi pogled djeluje nijemo, bezživotno. Kao da i nema svoje povijesti, ili nam o njoj ne zna ništa reći. Nu, ipak nije tako.

Bilo je to davno. Hercegovina se grčila u okovima bijede i nasilja. Krut je bio život i gorak kruh.

Kršćanstvo se ovdje radjalo u porodjajnim bolovima. Sve crkve i samostani na ovom području bili su spaljeni.

Nastupila su sudbonosna vremena, kojima nitko nije mogao nazrijeti kraj. Kršćanstvo je na ovom tlu zapalo u katakombe.

Svećenici su uz nadljudske napore dolazili iz bosanskih i dalmatinskih samostana i donosili ovom puku duhovnu okrepu.

Ovaj kraj kao da se vjenčao s patnjama.

Tako su tekle duge i posne hercegovačke godine u nadi i iščekivanju.

S a d a š n j o s t:

=====

A danas?

Mnogo se toga izmjenilo i u ovom kraju. Novo vrijeme nije donijelo samo nove darove ovom žiteljstvu, već isto tako i nove probleme.

Život u novim uvjetima posve je drugačiji. Stoga će i posljedice biti drugačije. Za obitelji, za društvo, za Crkvu. One se već osjećaju i potiču na razmišljanje.

Istina, možda nije potrebno već sada zvoniti za uzbunu. Kršćanska vjera na ovom tlu ima duboko korijenje. Naše su crkve još i danas dupkom pune. U gradu kao i na selu. Mladost i danas hrli k oltaru i svećeniku. Mi smo, dakako, na to ponosni i veselimo se tome. I sigurni smo da to lisnasto stablo naše vjere raste ponajviše iz mučeničke krvi, koja je kroz minula stoljeća obilno natapala ovaj kutak zemlje.

Mi se sa svetim Pavlom "čvrsto nadamo" da ćemo i ubuduće rasti u vjeri i ljubavi. I da ni naši novi naraštaji neće iznevjeriti svetu evandjeosku baštinu.

U toj nadi i strepnji odvija se naš svagdašnji život. Danas osjetno drugačiji nego jučer.

A sutra?

B u d u ć n o s t:

=====

1. Svoju kršćansku sutrašnjicu Hercegovina će stvarati zajedno s Vama.

2. S Vama koji u ovu našu vrljetnu pokrajinu dolazite iz pitome kolijevke drevne hrvatske države. Tamo gdje čarobni Jadran ispire bijele žale, naši su zajednički preci primili svjetlo kršćanske vjere i raznosili ga u sve kutke lijepe naše Domovine.

1. Tamo pod stasitim krošnjama nježnih maslina usnuli su u Gospodinu prvi svjedoci Kristova Evandjelja.

2. Možda će naša sutrašnjica biti burnija nego ijedno vrijeme.

1. Možda će vrtlozi i previranja izazivati u našim dušama strah i nemir jače nego ikada ranije. Možda ćemo više nego do sada strepiti i za naše kršćansko ime. Ne znamo što nam je Providnost namijenila.

2. Ali kakva god bila sutrašnjica, mi je želimo graditi zajedno s Vama. U iskrenoj ljubavi i razumijevanju. U duhu vječnog Evandjelja.

1. S Vama zajedno želimo svjedočiti za Krista; otkrivati njegov božanski lik ovom naraštaju; nositi neporočno zastavu Njegova Evandjelja. Kroz bure i oluje, kroz tmine i svitanja, kroz radosti i patnje.

2. S Vama zajedno želimo čuvati dragocjenu baštinu vjere i evandjeoskog idealizma uz cijenu najvećih napora, žrtava i suza.

& § + § &

+

+

+

b/ Rodnog kraja Kaštela

Novoimenovanog biskupa koadjutora ~~pozdravila je njegova mala nećakinja~~ Tonkica Grgin:

U j č e n a š d r a g i,
U godini ovoj prije nepuna mjeseca četiri,
Slavljenje zvona mjesto nam uznemiri.
Svatko se pitao tada, što li to bilo u nas sada?
Fešta, ili kakva novost u mjestu nam vlada!
Al' brzo se proču nenadana vijest u dragom Ti selu,
Radost obuze narod Božji i domovinu cijelu.
Jer Namjesnik Kristov Sv. Otac Pavao šesti,
Uz vrloga Biskupa u Mostaru i Tebe za pastira smjesti.
I danas je, evo, veliki dan posvećenja Tvoga,
Kad se s Tobom raduje narod Kaštel Novog i Staroga.
Uz Tebe danas stoji evo Hercegovina i Mostar cijeli,
Da uz Petra biskupa i po Tebi Gospodin mir i blagoslov udijeli.
Stoga se smjelo Ti uz narod Božji stavi,
Budi milostiv, pažljiv, pastir pravi.
Vodi ga kroz život k Isusu, cilju spasenja,
Pa za Tebe će to biti dani sreće i posvećenja.
Molit ćemo s Tobom danas, a i uvijek Boga,
Da zaista budeš revan uz Biskupa svoga,
Da vjera, nada i ljubav duše Ti predane resi,
Kroz hrabru domovinu hrabro to geslo ponesi!
Karamfili ovi iz polja su Kaštelanskoga,
Po njima Kaštelani pozdravljaju Tebe, biskupa svoga.
Uz njihove i naše pozdrave, primi ovaj buket cvijeća,
Na povjerenoj pastirskoj službi i u životu pratio Te mir Kristov
i sreća! .

2/ Pozdrav Biskupima i Biskupu Koadjutoru dr. Marka Perića, gen. vikara mostarske biskupije.

Uz veselo zvuke orgulja, oduševljeno pjevanje i ushićenje naroda pozdravljamo ulazak naših Biskupa, koji dopratiše izabranika Gospodnjega, da ga u ovom svetom hramu, posvećenom prvacima Apostola Petru i Pavlu zarede i posvete za Biskupa, pomoćnika Koadjutora našoj Crkvi u Hercegovini.

Moji predgovornici upraveli su svoj pozdrav izabraniku Gospodnjem, koji će danas pred našim očima biti zaredjen u red biskupstva Katoličke Crkve.

Dopustite, naš novoimenovani Biskupe Koadjutore, braćo i prijatelji, da ja svoj pozdrav uputim i našim visokim i dragim gostima.

Na prvom mjestu upućujem riječi pozdrava i dobrodošlice u ovaj hrvatski grad na Neretvi hrvatskom metropoliti, zagrebačkom nadbiskupu, preuzvišenom gospodinu Dr. Franji Kuhariću!

Dok mu izričem pozdrav i dobrodošlicu, ne mogu a da se ne sjetim, da je prije nepunih 29 godina njegov drugi predšasnik, svete uspomene Alojzije Kardinal Stepinac, na blagdan sv. Franje Asiškoga, 4. listopada 1942. bio u našoj sredini, u ovom gradu i ovom hramu, kao biskup suposvetitelj našega sadašnjega Ordinarija dr. Petra Čule. I dok ovom zgodom komemoriram taj dragi dan, tu milu i nezaboravnu uspomenu, neće mi, nadam se, zamjeriti ni blagopokojni Kardinal s neba ni njegov ovdje nazočni treći nasljednik, ako ovdje iznesem mišljenje i utisak onih, koji su vidjeli, gledali, promatrali Nadbiskupa Alojzija Stepinca i otvoreno govorili: vidjeli smo živoga sveca!

Pozdravljam metropolitu naše crkvene pokrajine u Bosni i Hercegovini, preuzv. g. Dr. Smiljana Franju Čekadu. Ovo je prvi njegov pohod u našu sredinu, našoj Crkvi u Hercegovini i željeli bismo da dugo ne čekamo, pa da opet vidimo našeg metropolitu i nadbiskupa naše bosansko-hercegovačke metropole u našoj sredini!

Pozdravljam i drugog ovdje prisutnog metropolitu naše susjedne i mile hrvatske Dalmacije, splitsko-makarskog nadbiskupa Mons. Dr. Franu Franića. On je naš dragi gost, jer prije četiri godine imali smo prigodu i čast da čujemo njegovu poruku i riječ, i nadamo se, kad nam danas splitska nadbiskupija daje svojeg svećenika i kanonika za pomoćnika našem Biskupu Ordinariju, da će splitsko-makarski nadbiskup i metropolita Dalmacije biti naš česti i rado vidjeni gost.

Naš pozdrav pun poštovanja i ljubavi svima drugima ovdje prisutnim biskupima, delegatima biskupa. Da ne spominjem posebno našeg preuzvišenog biskupa Ordinarija, koji danas dobiva svog biskupa pomoćnika Koadjutora, te sretan i radostan gleda, kako se u Koadjutoru Crkva u Hercegovini pomladjuje i on s njom. Posebni pozdrav biskupu-pastiru naše braće Bunjevaca Mons. Matiši Zvekanoviću. Željeli bismo i rado pozdravili da se uspostavi što tješnja veza ljubavi i bratstva između Crkve u Hercegovini i Crkve u ravnoj Bačkoj, kamo se otseliše naša braća i nadjoše svoju novu postojbinu. Pozdrav šibenskom biskupu Mons. Josipu Arneriću, hvarskom biskupu Mons. Celestinu Bezmalinoviću, biskupu hrvatske Atene, dubrovačkom biskupu Dr. Severinu Perneku. Posebni pozdrav i čestitke novoposvećenom pomoćnom biskupu Dr. Tomislavu Jablanoviću.

A svi su ovi naši Natpastiri danas okupili se ovdje oko izabranika Gospodnjega, novoimenovanog pomoćnog Biskupa Koadjutora Mons. Don Pavla Žanića. U našim natpastirima, koji su oko njega i radi njega došli u našu sredinu, mi njega pozdravljamo i izričemo mu dobrodošlicu u Crkvu u Hercegovinu. Ona ga prima kao Božjeg Apostola, poslanika Božjeg, svog učitelja, vodju i pastira.

Dragi i mili naš Biskupe Koadjutore,

ovaj narod, i sav onaj vjerni hercegovački narod, koji danas po svim našim župskim crkvama o Tebi misli, govori, za Tebe se moli, on Ti je najbolja dobrodošlica!

Ti ćeš, naš novoizabrani Biskupe Koadjutore, primiti danas preko ruku svog Biskupa posvetitelja, prisutnih suposvetitelja i svih nazočnih biskupa sveti red Biskupstva, sveto biskupsko posvećenje. Što to znači, to će nam, danas protumačiti ti u prigodnoj homiliji propovijedi naš voljeni zagrebački nadbiskup Mons. Dr. Franjo Kuharić.

Nakon biskupskog redjenja primit ćeš i znakove biskupske službe: biskupski štap, koji neka Te potsjeća na Krista - Dobrog Pastira, koji Te šalje k svojem stadu, biskupski prsten, znak povezanosti i jedinstva s Crkvom, u kojoj Te Duh Sveti postavlja za pastira, da je neoštećenu i neokaljanu čuvaš u vjernosti Kristu, božanskom zaručniku, Evandjelistar, pa podješ propovijedati i da Evandjelje osjećaš kao svoju dužnost, svoj teret, da poput sv. zaštitnika Apostola naroda uz-mogneš reći: Jao meni, ako ne propovijedam Evandjelje!

Neka Tvoj veliki zaštitnik i Apostol naroda sv. Pavao izmoli Ti veliku radost i milost, da i Tvoje srce, poput Pavlova, bude "Cor Pauli, Cor Christi", kako sv. Ivan Zlatousti reče za sv. Pavla...

Postaješ Biskupom i izabran si u red Episkopata u jedno vrijeme, kad čovječanstvo oscilira između radosti i žalosti, nade i tjeskobe, kako to izražava II Vat. Sabor u pastoralnoj Konstituciji o Crkvi u suvremenom svijetu;

postaješ biskupom u jedno vrijeme, kad je Crkva Kristova uzburkana ne samo zapljuskivanjima izvana nego više nemirima, kontestacijama iznutra...

"Mora da je nedavni Koncil velika stvar Božja, kad je djavao upeo s toliko snage da koncilske misli i ideje pokvari i na krivo zavede", kako reče naša sunarodnjakinja majka Terezija iz Kalkute njemačkoj spisateljici Idi Frederiki Goeres.

Pred neizvjesnošću vremena i povijesti, pred tim nemirima i vrijetu u Crkvi imaj neograničeno pouzdanje u Svevišnjega Boga!

Vi ste, Oče Biskupe, uzeli kao svoje životno geslo rada: u vjeri, nadi i ljubavi...

A svoje biskupsko posvećenje primete na početku mjeseca svibnja, posvećenog Mariji, usred naroda Hercegovine, koji je na poticaj svojih pastira svećenika, časnih sinova sv. Franje, duboko odan Mariji.

Marija će Vas naučiti vjeri, pouzdanju, ljubavi...

Pod njezinu majčinsku zaštitu stavljamo Vaše biskupsko posvećenje, sav Vaš budući biskupski život i rad u našoj sredini.

Završavajući neka mi bude slobodno upraviti Vam riječ, koju je blagopokojni kardinal Stepinac upravo jednom svećeniku-mladomislenu, kad je ovaj polazio u svećenički život i rad. Sinko, ako hoćeš ostati čvrst i postojan u svojem svećeničkom životu i radu, imaj neograničeno pouzdanje u Boga i iskrenu ljubav prema presv. Bogorodici. Neka ovo bude i naša poruka, naša riječ i naša molba Vama na dan Vaše biskupske konsekracije.

Na koncu: U Fuldi, gdje se nalazi grob apostola Njemačke sv. Bonifacija, na ulazu u grobnicu stoji njegov spomenik. Umjetnik je napravio spomenik tako, da predstavlja Bonifacija kako se diže iz groba i pogleda po onim poljima, koje je on nekoć za Krista predobio. Kao da je umjetnik htio reći svim Bonificijevim nasljednicima: pazite na polja, na stado, koje sam ja za Krista osvojio.

Nešto slično danas, Oče Biskupe, mogli bismo i mi Vama uputiti i reći: Pazite na ono stado, koje su Vaši predšasnici za Krista osvojili. Vaši predšasnici u Crkvi u Hercegovini pogledat će s neba na Vaš rad: da ne idem u davnu prošlost, spomenut ću časnog pionira crkvene organizacije u Hercegovini, herojskog muža, sina pónosne Bosne, Fra Rafaela Barišića, koji je udario temelje crkvene organizacije u početcima Apostolskog Vikarijata u Hercegovini, i koji je od ondašnjih državnih upravitelja nakon teških i dugotrajnih nastojanja dobio ovo mjesto, gdje se ovaj čas nalazimo, te njegova nasljednika, pobožna i učena muža Fra Andjela Kraljevića, za čije se doba počne i dovrši ovaj hram Božji, te prvog rezidencijalnog biskupa Fra Paškala Buconjića, i njegova nasljednika, sina Bosne, Fra Alojzija Mišića, a da i ne govorim o našem današnjem Ordinariju Biskupu; svi će ovi pogledati na Vaš rad i život u Crkvi u Hercegovini. Dao Svesilni Bog da i oni, i narod, i Crkva, i povijest budu zadovoljni i ponosni na Vaš budući život i rad kao biskupa u Hercegovini.

Završavam svojim iskrenim pozdravom braći svećenicima, dragim vjernicima iz hrvatske Dalmacije. Pozdrav i poštovanje i našoj subraći inovjercima, te svima prisutnima i želim, da se svi ugodno osjećate u našoj sredini, iako smo stješnjeni, jer je ova crkva građena prije više od stotinu godina!

Našem novoizabranom Biskupu kličemo:

Dobro nam došli! Mi Vas sinovski primamo, kao Božjeg poslanika, Kristova Apostola, Biskupa Katoličke Crkve. Pratit će Vas naše molitve, naša suradnja, ljubav, poslušnost i sinovska odanost.

Ad multos annos, na mnogaja ljeta, Bog Vas poživio u našoj sredini!

Nakon pozdravnih riječi biskupi su pošli u sakristiju, da se sprema za sv. misu.

U međuvremenu rektor interdijecezanskog sjemeništa u Sarajevu O. Miljenko dr. Belić, DI protumačio je vjernicima obrede biskupskoga posvećenja.

U koncelebriranoj sv. misi redjenja sudjelovali su svi prisutni biskupi. Sudjelovala su i dva dekana, predstavnici pastoralnog klera: Don Andjelko Babić, župnik i dekan u Stocu, i O. Luka Suša, župnik u Vitini i dekan nahijskog dekanata.

U posljednji čas pridružili su se u koncelebraciju i neki svećenici iz Dalmacije, koji su vrlo rano u nedjelju jutro krenuli na put i nisu mogli celebrirati u svojim crkvama. Radi ograničenosti prostora u svetištu i radi većeg broja prisutnih biskupa nije bilo moguće da veći broj svećenika iz dijeceze sudjeluje u koncelebraciji.

Uz biskupa redjenika asistirali su: Mons. Don Andrija Majić, nestor dijecezanskog klera biskupije i župnik u m. u Studencima kod Ljubuškog, te O. Fra Filip Sivrić, gvardijan franjevačkog samostana u Mostaru.

Službu dvojice djakona i poddjakona vršili su dijecezanski klerici, novozaredjeni djakoni iz Splita. U ostaloj asistenciji sudjelovali su franjevački i dijecezanski klerici, koji su za tu zgodu došli iz raznih klerikata u Splitu, Sarajevu, Visokom, Humcu...

Pod sv. misom održao je prigodnu propovijed, homiliju zagrebački nadbiskup Dr. Franjo Kuharić. Donosimo je u cijelosti, prema pisanom tekstu i snimku s magnetofonske vrpce.

HOMILIJA - PROPOVIJED ZAGREBAČKOG NADBISKUPA

Draga braćo i sestre!

Što mislite, koji je najveći događaj u povijesti čovječanstva?
- Utjelovljenje Sina Božjega.

Bog je došao osobno u našu povijest u vidljivoj ljudskoj naravi. Došao je da navijesti Evandjelje siromasima, da propovijeda zarobljenima otkup i slijepima vid, da oslobodi potlačene i objavi milosnu godinu Gospodnju/Lk 4, 18-19/. Došao je da bude dobri pastir Božjega naroda.

Isus Krist je najsvjetlija i najdraža prisutnost u povijesti. On je "Svjetlo svijeta"! "Put, istina i život"!

Isus Krist je trajna prisutnost u povijesti. I nakon svog uskrsnuća i uzašašća on živi u Crkvi, on vodi Crkvu, on djeluje u Crkvi. On je prisutan u svijetu po Crkvi, u Crkvi i s Crkvom, koju Duhom Svetim oživljuje, posvećuje, rasvjetljuje i vodi!

A što je Crkva?

Crkva je zajednica vjere, nade i ljubavi, "Jedno ste tijelo i jedan Duh, kao što ste pozvani u jednoj nadi... Jedan Gospodin, jedna vjera, jedno krštenje..." /Ef. 4, 4-5/.

Isus Krist Uskrsnuli prisutan je u Crkvi na osobit način po onima koje je On odabrao da uče, posvećuju i upravljaju narod Božji, kako bi zaista bio jedno u Istini i zajedno u ljubavi!

On je odabrao i poslao Apostole! "Niste Vi odabrali mene, nego sam ja odabrao vas...". "Kao što je mene poslao Otac, tako i ja šaljem vas"!

Tako to ide iz koljena na koljeno!

U skladu je to s našom ljudskom psihologijom, s našom vidljivom naravi. Vidljiva zajednica mora imati vidljivo vodstvo.

Apostolsko nasljedstvo nešto je slično prenošenju života rođenjem. Život primamo i rodoslovljem unatrag mogli bismo doći do prvog izvora života, koji je potekao iz stvaralačke Božje ljubavi.

Tako bismo mogli rodoslovljem redjenja doći do Isusa Krista, koji neprestano sakramentom biskupskoga reda šalje svoje apostole.

I vi danas, braćo i sestre, prisustvujete događaju, u kojem su na vidljivi način - polaganjem ruku - ostvareni učinci Isusovog odabranja i poslanja i označena prisutnost Isusa Krista u novom Biskupu. To je djelo Duha Svetoga!

Tko ga odabire? Krist! Tko ga šalje? Krist!

Ali tko ima vlast da na vidljivi način i s punim ugledom i obvezom bude jamac odabranja?

To je Petar! To je Papa! Njemu su predani ključevi Crkve da otvori i zatvori! "Ti si Petar..."! "Pasi ovce moje i jaganjce moje...". "Učvrsti braću u vjeri...".

Eto vidljivog znaka medju vama. Duh Sveti bit će na njemu!
Zašto je poslan?

Da naviješta Evandjelje!

"Jao meni ako Evandjelja ne propovijedam!" (Sv. Pavao).

Isus Krist se tako pobrinuo da ne ušuti Božja riječ.

Biskup, u zajednici s Papom, garant je istine. On je učitelj, posvetitelj, pastir, ujedinitelj! I sve to u ime Kristovo!

Nema Crkve bez biskupa! Nema svećenika bez biskupa! A bez svećenika utrnuli bi sakramentalni izvori spasenja u Crkvi!

Krist govori: "Tko vas prima, mene prima! Tko vas sluša, mene sluša! Tko vas prezire, mene prezire!". Isus Krist to govori za cijelu budućnost Crkve, sve do konca svijeta!

To je nešto kao prilike kruha u Euharistiji. Na oko neugledna stvar, ali iza Isusovih riječi - božanska stvarnost!

Biskup je čovjek, naš brat, a ipak Isus Krist po njemu govori Crkvi, upravlja Crkvom, zapovijeda Crkvom.

Učitelj je rekao: "Učite ih sve moje zapovijedi!". "Štogođ svežete na zemlji, bit će svezano i na nebu!".

Biskup je dar Božji, od samoga Isusa Krista. Njemu mora biti vjeran. Biskup je pozvan da svojim životom na osobit način svjedoči Kristovu prisutnost, Kristovu svetost, Kristovu istinitost, jakost, ljubav.

On je klanjalac Božji, koji ne može kleknuti pred jednim čovjekom, jer kleči samo pred Bogom.

Iz svega toga nešto slijedi. Nešto što je lažnim mentalitetom svijeta - koji bi imao biti posve tuđ Crkvi - sve glasnije i na štetu Crkve i njezina poslanja sve upornije osporavano. A to je priznavanje, poštovanje i poslušnost zakonitom auktoritetu Crkve! A samo poslušnošću moguće je da Crkva živi jedinstvo istine i zajedništvo ljubavi. Samo poslušnošću uskladjuje se suradnja svih, osigurava ispravnost puta i ostvaruje se radosni mir Crkve.

"Kraljevstvo je Božje", kaže Sv. Pavao, "radost i mir u Duhu Svetomu".

Nema Duha Svetoga tamo gdje nema mira, sloge i ljubavi.

Metode nasilja i mržnje nespojive su s duhom Evandjelja i sigurni su znak da ih ne nadahnjuje Duh Sveti.

Bez iskrene poslušnosti, odanosti i ljubavi ne može biti ni mira, ni reda, ni radosti, ni duhovne plodnosti u Crkvi Božjoj!

Jedan intelektualac - umjetnik - rekao mi je u Zagrebu svoja razmišljanja dok promatra neke pojave u današnjoj Crkvi. Rekao mi je: Što, ako svećenici ne trebaju biskupa?

Onda ćemo mi vjernici biti s biskupom, jer nam on tada ostaje kao znak, da smo s Isusom Kristom.

Ako pak biskupima ne bi trebao više Papa, ako oni ne bi više bili s Papom, onda nam više ne bi trebali ni biskupi, onda nam preostaje još samo Papa, da znademo da smo katolici!

To je logika vjere! To je sigurno logika ljubavi Krista i Crkve!

Ako nas Kristovom voljom svećenik - biskup - Papa povezuju kao vidljive veze s Isusom Kristom, onda bez njih i protiv njih mi ne možemo biti u zajednici Isusa Krista.

To su načela! To je istina! To je volja Božja!

Biskup mora govoriti punom slobodom, bez straha pre ikim, istinu! On mora objavljivati ljubav, Evandjelje, radosnu vijest pomirenja, oslobodjenja i spasenja. Mora objavljivati zakon Božji! Kaže sv. Pavao: ako bih se želio svidjeti ljudima, t.j. na račun zakona Božjega, ne bih bio sluga Kristov!

Draga moja braćo i sestre, dolazim iz Zagreba, dolazim iz Crkve, koja živi u hrvatskom glavnom gradu. Dolazim sa velikih i slavnih grobova, što se nalaze u zagrebačkoj katedrali. I prvi puta Crkvi u Hercegovini donosim svoju ljubav i odanost, i svoje poštovanje!

I baš zato jer ljubim tu Crkvu, baš zato jer ljubim ove malene, ove mlade, jer ljubim te drage hercegovačke očeve, koji imaju hrabrosti da budu očevi, i te drage

naše hercegovačke majke, koje imaju veliko srce da budu majke i da obogaćuju Crkvu i svoj narod novim potomstvom, zato jer ljubim ove svećenike, bili oni dijecezanski bili oni redovnički svećenici, koji su na ovom tlu nikli iz ovog puka, odrasli u istoj vjeri i okupljeni u istoj nadi djeluju da bi ovaj narod Božji u Hercegovini, da bi ovi naši hrvatski katolici sačuvali vjeru i nadu, baš zato želim vam reći riječ ljubavi, da živite u ljubavi!

Mislim da po svojoj savjesti moram vam to reći, i ne bih vas ljubio, kad bih šutio i ako vas sve ne bih zamolio, sve - da u ime Isusa Krista i njegove bezgrješne Majke Bogorodice, da u ime poslanja Crkve, koje Crkva ima u svijetu, posebno takodjer u našem hrvatskom narodu, da pomognete izliječiti na tijelu Crkve ranu, koju je otvorio nespornost, koju je otvorio jedan proces, koji sigurno nije bio očekivan, ali koji se razvio - uvjeren sam - na žalost i tugu onih, koji ljube Crkvu i koji žele da ta Crkva živi u zajednici ljubavi i jedinstvu istine!

Dogadjaje u Crkvi mi ne možemo promatrati samo sa sociološkog, psihološkog, povijesnog stanovišta. Dogadjaje u Crkvi mi moramo promatrati sa stanovišta vjere, u svjetlu nauke o Crkvi, kakvu je Isus Krist osnovao i utemeljio na Papi i Biskupima!

Draga moja braćo i sestre!

Eto, za koji trenutak položiti ćemo ruke na našeg brata Pavla! Polaganjem naših ruku, voljom Isusa Krista saći će na njega snaga i sila Duha Svetoga, da bude biskup Crkve Božje, da bude suradnik svoga i vašega Ordinarija, da bude vaš duhovni otac, vaš prijatelj, vaš brat u Isusu Kristu i po Isusu Kristu.

I primite ga u svjetlu vjere! Primajte ga u ljubavi Evandjelja, da bude među vama utješén, da bude među vama radostan, i da živeći za vas, žrtvujući se za vas, donese obilan rod umnožene vaše vjere, učvršćene vaše nade i ostvarene vaše ljubavi!

Dragi brate Pavle, dodji, Krist Te pozivlje, da Te pošalje da propovijedaš Evandjelje siromasima, da navješćuješ oslobodjenje potlačenima, da objaviš milosnu Gospodnju godinu!

Dodji, odazovi se Isusovu zovu i prihvati njegov poziv, dodji na put križa, ali ne zaboravi, da je put križa put do uskrsnuća, radosti i slave!

Neka Te na tom putu prati - mi Ti to osobito želimo, Tvoja subraća u Episkopatu - osobiti zagovor i zaštita velike Bogorodice i Majke Crkve i naše zaštitnice, Blažene Djevice Marije!

Dodji u ime Gospodnje! Amen!

Završetak homilije zagrebačkog Nadbiskupa bio je kao uvod u obred biskupskog posvećenja. A i komentator dr. Belić ukratko je ponovno upozorio na najvažnije dijelove obreda posvećenja.

Zaziv Duha Svetoga pjevala je sva crkva i sudjelovala u litanijama Sviju Svetih, koje su prilagodjene samom obredu redjenja. Bitni dio redjenja bio je na latinskom jeziku, jer još nije preveden na hrvatski. Komentator upozorio je na glavne misli i sadržaj glavnog dijela - formule posvećenja.

Kad je novoposvećeni Biskup primio od glavnog posvetitelja mitru i pastirski štap vjernici su oduševljenim pljeskom i povicima veselja pozdravljali novog biskupa.

Prema unaprijed spremljenom programu nakon biskupskog posvećenja a prije nastavka sv. mise, otpjevana je papinska himna "Svečan glas nek se ori" u znak odanosti i zahvalnosti Sv. Ocu za veliki dar biskupa Crkvi u Hercegovini.

U dosadašnjem obredu biskupskog (i svećeničkog) redjenja bilo je propisano da zaredjenik prinese na prikazanju biskupu reditelju neke simbolične darove. Kako toga nema više u obnovljenom obredu redjenja, to su ovaj puta vjernici, predstavnici pojedinih krajeva Hercegovine donijeli simbolične darove, specifične za njihovu krajinu. Vjernici su bili odjeveni u narodne nošnje, što je privuklo posebnu pažnju fotografa i prisutnih vjernika. Vjernici su oduševljenim

pljeskanjem popratili predavanje darova.

Iz širokobriješkog kraja, gdje su se naselili hercegovački franjevci nakon što su se odijelili od Bosne Srebrne u prošlom stoljeću, jedan je čovjek poklonio novoposvećenom biskupu jastučić s izvezenim tornjevima širokobriješke crkve Uznesenja Marijina. Na jastučiću nalazila se trnova kruna, koju je biskup Žanić, primivši iz ruku čovjeka jastučić, pobožno poljubio. One koji su to vidjeli, duboko ih je ganulo!

Iz vinorodnog Brotnja u tipičnoj broćanskoj nošnji Biskupu je predao R.V. hercegovačku čuturu broćanske žilavke.

Iz Nahije djevojka je poklonila Biskupu bijeli oltarnik izradjen iz domaćeg platna. Izostao je predstavnik duvanjskog kraja - duvanjka, koja je imala donijeti i pokloniti Biskupu tipičnu duvanjsku pogaču.

Iz trebinjske biskupije, koja se prostire istočnom Hercegovinom - stočarskim krajem - djevojka iz stolačkog kraja u bijeloj narodnoj nošnji poklonila je Biskupu mali ćilim zvani ćenar izradjen iz čiste vune.

Predstavnici građanskog svijeta iz Mostara donijeli su kruh i vino za sv. misu, koja se upravo slavila.

Koncelebriranoj sv. misi predsjedao je Biskup-Ordinarij.

Pod sv. misom novoposvećeni Biskup pričestio je svoju najbližu rodbinu i druge vjernike, koji su se uspjeli dogurati do oltara.

Nakon obavljene zahvale i otpjevanje popričesne molitve, biskup posvetitelj intonirao je "Tebe Boga hvalimo", što je prihvatila sva crkva. Dok se je pjevao himan, biskupi suposvetitelji pratili su novoposvećenog biskupa Žanića, koji je s mitrom i pastirskim štapom dijelio svoj biskupski blagoslov po crkvi. Nakon molitava i posebnog blagoslova, propisanog uz obred redjenja za novoposvećenog biskupa, pozdravio je Mons. Žanić ing. Marijan Ćimović slijedećim riječima:

Dragi Oče Biskupe!

Vaše posvećenje za našega biskupa pruža nam ugodnu prigodu da izrazimo svoje veselje, dobre želje i nade koje ono budi. Zato Vas iskreno pozdravljamo: "Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!"

Sve do sada bili smo stranci jedan drugomu, ali odsad to više ne smijemo biti. Nadamo se, da ćete brzo razumjeti razgovor koji Bog vodi sa svojim narodom u hercegovačkoj Crkvi i da ćete na njoj prepoznati pismo, koje Vam Krist upućuje. Sve je na njoj - pa i njezini problemi - na svoj način odraz su istančalog osjećaja za Krista i njegovo Evandjelje. Zato ne želi ni istinu ni pravdu a ni ljubav mjeriti drugim mjerilom nego Evandjeljem koje je suvremeno protumačio i Vatikanski Sabor. On nas je jako i podsjetio da smo svi jednog Oca i učenici jednog Učitelja, Isusa Krista. On nas je ponovno uvjerio da smo svi u Crkvi jedni drugima potrebni i stoga dužni da svoje posebne darove, koje je svakom od nas Krist udijelio, stavljamo jedan drugome na raspolaganje i službu.

Iskreno se nadamo da ćemo zajedno s Vama, obogaćeni jedni drugima, bolje izgraditi svoju Crkvu, više uzrasti u zajedničkoj vjeri, nadi i ljubavi, te tako postati veći, jači, bratskiji - i sličniji Kristu.

Tako velike nade vežemo u Kristovu prisutnost među nama, našu odlučnost, Vašu razboritost i apostolski žar našeg stoljetnog svećenstva koje je čuvalo našu vjeru i stvaralo našu divnu povijest. I upravo zato što zabrinuti je mislimo na budućnost, s većim se poštovanjem odnosimo prema prošlosti, jer bez nje ne bismo mogli poći u budućnost. Znamo sigurno da svako gubi vječnost, tko izgubi povijest.

I zato od strane ovog Božjeg naroda tvrdo Vam jamčimo, da ćemo Vas zaključati u svoje srce, a ključeve daleko baciti, ako dakle budete ljubili ljubavlju koja je istinita - i govorili istinom koja ljubi!

U toj nadi neka Bog bude i s Vama i nama!

Živjeli!

Iza toga uputio je novoposvećeni biskup Žanić svoju prvu biskupsku riječ.

GOVOR BISKUPA ŽANIĆA U CRKVI NAKON SV. MISE

Draga braćo i sestre u Kristu!

Moja prva riječ koju vam upravljam na dan mog biskupskog posvećenja jest: nisam dostojan velike časti, na koju me Bog pozva!

Zahvaljujem mu na svim milostima koje mi je udijelio kroz cijeli moj život. Posebno na ovom velikom daru.

Zahvaljujem svima onima koji su doprinijeli svojom žrtvom, da ovaj dan bude što svečaniji. Ne mogu sve nabrojiti: mom posvetitelju, suposvetiteljima, svim ocima nadbiskupima i biskupima, svim svećenicima: braći iz Splita i iz svih drugih župa. Posebno iz Hercegovine, s kojima će me unaprijed vezati posebna dužnost i ljubav da zajedno radimo u vinarstvu Gospodnjem. Braći franjevcima, koji ovdje u Hercegovini i ovdje u Mostaru igraju vidnu ulogu, dijecezanskim svećenicima, svim vjernicima ovdje koji su došli bilo iz bliza bilo izdaleka. Posebna zahvalnost onima, koji su izdaleka putovali: iz mog rodnog mjesta Kaštel Novog i Kaštel Starog, iz mojih bivših župa, također iz Splita. Našim bogoslovima sjemeništarima iz Splita, Sarajeva, Dubrovnika, i ako su još otkuda došli. Časnim sestrama, dobrim dušama, koje su doprinijele da ovaj dan bude dan Gospodnji. Onima koje sam jučer popodne našao ovdje gdje čiste crkvu i onima koji su jučer popodne prali beton pred crkvom, onima koji su na koru pjevali i svima onima, koje ja ne mogu spomenuti!

Uz onaj hvala Bogu neka bude i hvala svima vama!

U ovom času kad me Bog podiže kao svijeću na svijećnjak, da svijetlim svima koji su u Crkvi - kako reče pobožni Paul Claudel - neka svijeća gori na slavu Božju i na korist Božjega puka. Ja želim da moj život ovdje u Hercegovini bude svijeća koja gori za moj narod! Ja bih htio biti poslušan sin Svete Crkve, mog Ordinarija, kojemu sam ja pomoćnik, i da vam propovijedam ne drugi program nego Evandjelje Isusa Krista. Ja bih htio da moj život doista bude žrtva ljubavi za sve vas, žrtva u onom smislu da budem hrabar sebe žrtvovati, ljubiti bližnjega i onda kad me mrzi; okrenuti mu obraz kad me udari po jednome, oprostiti mu sedamdeset puta sedam. Ja bih htio da ovo što sam rekao bude duboko u mom srcu usadjeno i u vašem. I ovo nije samo prazna riječ, ne bih htio da bude prazna riječ, nego kad me život umori, ja bih htio da se sjetim ovog mog zavjeta pred vama, a dajem pravo svima vama da, kadgod budem umoran od života, da me podsjetite što si ono rekao na dan svoga posvećenja!

Ovo što sam ja rekao previše je, možda za slabog čovjeka preuzetno.

Ali Crkva II Vatikanskog Sabora nas poziva na suodgovornost i na zajedničko nošenje bremena. I kad meni bude teško, ja ću dio bremena svog svaliti na vaša kršćanska vjernička ramena, uvjeren da ćete mi pomoći i da ćete sa mnom nositi breme koje će satirati i moj život! Evo, to je ona zrelost i suodgovornost vjernika lajika, svih onih koji treba da budu pomoćnici biskupu!

Ja bih vam imao mnogo toga još reći. Puno mi je srce. Ali žao mi vas je vidjeti tako znojne, izdaleka ste došli i umorni. Ipak samo još par riječi:

Na malim sličicama, koje sam pripremio za današnje moje biskupsko posvećenje, ja sam razradio u nekoliko riječi moj program, koji se rodio u mojoj duši: da živimo, braćo, u vjeri svetaca i mučenika!

/ Govor Biskupa Žanića bio je često puta prekidan dugotrajnim aplauzom, pa je ovdje Biskup zamolio, da se ne plješće do kraja, jer treba čim prije da završimo! /

Svatko od nas treba da živi u vjeri onako, kako su je doživljavali i tumačili sveci i mučenici, kako je tumači učeća Crkva.

Čini se, da se čovjek danas straši malo pred svim onim što se događa. Kao da je taj moderni čovjek naoružan često puta i svojom snagom i silom,

ohološću, ali i tehnikom i bogatstvom, letom u svemir, kao da je potkopao prijestolje Božje.

Nije, braćo! Bog je velik! Bog je silan!

I naša vjera treba da bude čvrsta, onako čvrsta kako je bila čvrsta svetaca i mučenika, koji su davali svoj život za sv. vjeru.

U nadi...

Ovdje su mi dvoje mladih rekli, da će naša sutrašnjica biti možda još mnogo teža.

Da, kadkada nas Bog diže svojim milostima i utjehama, a kadkada Bog pušta da budemo i propeti na ovom svijetu.

Ali naša nada u Boga, konačnog Gospodara, koji ima konačnu riječ, nikada ne smije biti pokolebana.

Sadašnjica i budućnost u rukama je Božjim. Štoga nam se dogodilo, uvijek smo u rukama Božjim.

Ta nada, taj pogled u budućnost, u konačnu riječ Božju treba da nas nosi, da se nikad ne slomimo, da nam bude jaka i bliska u časovima kušnje.

I konačno u ljubavi...

Braćo, u onoj ljubavi, koje u meni nema, malo je tek ima, u onoj Isusovoj ljubavi. I priznajmo svi, malo je u nama ima. Samo gledamo kako ćemo se braniti, kako ćemo se opirati, nitko da bi od nas bio hrabar praštati beskrajno, ljubiti evandjeoski, ljubiti i neprijatelje svoje, ljubiti i one koji nam nisu dragi. To mi propovijedamo, i ja to propovijedam, a teško mi je to izvršiti. A ta se ljubav danas od nas traži. Ne hinjena, ne samo propovijedana, nego ona doživljena, propeta, kakva je bila propeta ljubav našega Gospodina Isusa Krista!

Uvijek vjerni Sv. Crkvi i njezinom pozivu, da se obaziremo na znakove vremena, poživimo vremena, opomene vremena, i Sv. Ocu, koji nas neprestano upozorava da su vremena doista ozbiljna i da njegov glas nastojimo shvatiti i izvršiti.

Ja znam da preda mnom stoji jedan teži period moga života. Ali, draga braćo i sestre, ja sam se kadkad čudio kako poslije nekog truda i umora kako sam mogao pretrpjeti i radostan biti. Onda sam uvijek pomislio i znao, da dobre duše za mene Boga mole. I kada bude meni teško, ja ću se uvijek na vas oslonuti. Dobre duše, molite Boga za sv. Crkvu, za sv. Oca Papu, za svog Biskupa Ordinarija, za mene, njegova pomoćnika, da se u životu nikada ne slomim, da se nikada ne umorim, da vam ne budem nikad težak.

A ja sve svoje pouzdanje stavljam u ruke Božje, u ruke Majke Marije, kojoj mi ove godine posebno želimo posvetiti našu dragu Hrvatsku Marijanskim kongresima diljem zemlje, jer naša je pradjedovska vjera bila uvijek prožeta dubokom ljubavi prema dragoj Gospi, koja neka nam čuva naša ognjišta, neka nam čuva našu mladež, neka nam odgaja naša sjemeništa! Dragi Gospe, Kraljice Hrvata!

Eto, braćo, na koncu, bilo je malo pompe, malo pljeskanja u crkvi, neobično i drago. Neka ne ostane od ovog Božjeg dana samo ona vanjština. Nosimo duboko u srcu, da je ovdje Bog nešto učinio. Ponesimo braći, koja nisu bila ovdje, poruku bratske ljubavi, bratskog mira!

Bog bio hvaljen! Hvala vam! Amen!

& § + § &

Nakon govora biskupa Žanića biskupi su se s drugim koncelebrantima vratili u sakristiju, odložili liturgijsko odijelo i kraćim putem vratili se u biskupsku rezidenciju, kako bi se mogli spremati za hotel, gdje je bio priredjen svečani ručak.

Vjernici su napuštajući crkvu s pjesmom na ustima, iako i umorni i znojni, no veseli i radosni, što su sve ovo vidjeli i doživjeli, na dvorištu ispred crkve, kuda je prolazio novoposvećeni biskup Žanić pozdravljali su ga oduševljenim pljeskom. Željeli su da se s njim pozdrave, rukuju i čuju koju utješnu riječ.

O. A. M. D. C.

B/ U H O T E L U

Dugo se razgovaralo i razmišljalo gdje bi se priredio svečani ručak prigodom biskupskog posvećenja Mons. Žanića. Iza kako su odgovorni organizatori i vrhbosanski Nadbiskup odlučili da će banket prigodom konsekracije Mons. Jablanovića biti održan u hotelu Evropa, i biskupski Ordinarijat u Mostaru prihvatio je takvu soluciju, da svečani ručak priredi u jednom mostarskom hotelu. Tim više se odlučilo na tu soluciju, jer je bilo najavljeno više gostiju sa strane, napose iz Splita i Kaštela, rodnog kraja biskupa Žanića.

Budući da se često čuje: Mostar - grad na plavoj Neretvi, izabran je hotel NERETVA, na samim pećinama rijeke. On je bio najpovoljniji u svim vidovima.

Upravitelj restorana (prezimenjak našeg prvog rezidencijalnog biskupa Buconjića, rođen u Nevesinju) i svo drugo osoblje hotela pokazali su se izvanredno susretljivi i uslužni. Da je trebalo, bili su spremni i po noći raditi, samo da strani i domaći gosti budu potpuno zadovoljni. Bili su posebno počašćeni da mogu uz mnoge druge goste strane i domaće poslužiti u svojoj sredini tako odlične goste: biskupe i druge uzvanike prigodom biskupskog redjenja. A to je i prvi puta da iza svršetka rata jedna crkvena ustanova priređuje banket u hotelu.

Početak svečanog ručka bio je zakazan u 13 sati. Ali jer se je u crkvi oteglo i radi drugih razloga, počeo je ručak iza 13.30 sati.

Na banket su bili pozvani: Upravitelj hercegovačko-zahumske eparhije i bosansko-dabarski Mitropolit, visokopreosvešteni g. Vladislav, te Hadži Ef. g. Zufer Bešlić, glavni imam za Hercegovinu. G. Mitropolit se ispričao, poslao brzojavnu čestitku, jer je bio okupiran svečanostima u žitomislićkom manastiru, a g. Bešlić je prisustvovao banketu sa svojim pratiocem.

Predsjednika gradske općine zastupao je g. Pero Kožul, predsjednik općinskog savjeta, a republičku komisiju za vjerska pitanja g. Slavko Šimić, pomoćnik predsjednika republičke komisije za vjerska pitanja, a općinsku komisiju za vjerska pitanja zastupao je njezin predsjednik g. Mustafa Udovičić. Poziv je bio upućen i g. Džemalu Bijediću kao narodnom poslaniku grada Mostara u S. Skupštini. On je poslao pismenu čestitku.

Prigodom svečanog ručka izgovorene su mnoge nazdravice i izrečene čestitke novoposvećenom Biskupu, Biskupu Ordinariju i dijecezi u Hercegovini.

Donosimo ih onako, kako je zabilježeno na magnetofonskoj vrpci.

1/ Pozdravni govor Biskupa Ordinarija

Braćo biskupi i svećenici, poštovana gospodo i gospodje, braćo i prijatelji, dragi gosti!

Kao mjesnom Biskupu i domaćinu ovdje u Mostaru na ovoj današnjoj proslavi čast mi je pozdraviti sve vas ovdje prisutne:

U prvom redu braću biskupe, jer današnji dan - to je naš biskupski dan.

Mi smo danas prihvatili u svoj biskupski kolegij jednog novog člana, pa zato današnja ova slava zajednička je slava svih nas biskupa. Ja se nadam, braćo biskupi, kao što smo prihvatili novog biskupa u članstvo svoga kolegija, da ćemo mu biti uvijek pri ruci, da ćemo mu pomagati da svoju biskupsku dužnost u zajednici s nama može dostojno i kako treba vršiti. Pozdravljam u prvom redu predsjednika BKJ, zagrebačkog nadbiskupa i metropolitu Dr. Franju Kuharića. Onda pozdravljam sukonsekratore današnjeg našeg mladog biskupa, moga metropolitu vrhbosanskog nadbiskupa Dr. Smiljana Franju Čekadu, zatim splitsko-makarskog nadbiskupa i metropolitu dalmatinskog Dr. Franu Franića. Pa i ostale biskupe počevši gore od Subotice, Mons. Zvekanovića, koji je biskup naših bunjevaca,

za koje se kaže da su jnekoć stanovali u Hercegovini i otselili u ravnu Bačku, zatim dalmatinske biskupe: biskupa šibenskog Mons. Arnerića, biskupa hvarskog Mons. Bezmalinovića, dubrovačkog biskupa Dr. Perneka, pa onda pozdravljam takodjer pomoćnog sarajevskog biskupa Dr. Jablanovića.

Svi da ste mi pozdravljeni kao braća i prijatelji, kao drugovi u biskupskoj službi.

Pozdravljam takodjer i sve prisutne ovdje svećenike, koji su Bogom odredjeni dragocjeni suradnici nama u našoj biskupskoj službi, jednako one dijecezanskog kao i redovničkog klera. I želio bih da zajednički mi biskupi i naši svećenici kao jedinstveni prezbiterij u svim biskupijama sudjelujemo i suradjujemo na dobro našega naroda, na dobro Božjega puka.

Pozdravljam takodjer i ovdje prisutne predstavnike bratske islamske vjerske zajednice, koji su svojim prisustvom počastili našu današnju svečanost. Ja se nadam da će naši odnosi u budućnosti sve se bolje i u većem prijateljstvu razvijati. Mi vjerujemo u jednoga te istoga Boga. A Bog je ljubav, izvor svake ljubavi, i on želi, da oni koje je on stvorio na svoju sliku i priliku žive u ljubavi i slozi, da priznavaju zajedničkog oca na nebesima i da kao njegova vjerna djeca međusobno se paze i čuvaju u ljubavi.

Nedavno smo mi mogli čitati u našoj štampi, što se prije ne bi moglo nikako predvidjeti, kako su iz Egipta došli službeni predstavnici muslimanske vjerske zajednice sv. Ocu u Rim, kako su zajedno s njim pretresali u prijateljskim odnosima i osjećajima naše međusobne odnose, pa su čak, - kako barem novine pišu i novinski izvještaji tvrde, - da su pomislili i na to, da bi kod Sv. Stolice uz one predstavnike, što ih muslimanske države iz sjeverne Afrike i Bliskog Istoka održavaju kod Vatikana, da bi i muslimani kao vjerska zajednica mogli uspostaviti svoje predstavništvo u vječnom gradu, u Rimu, u Vatikanu, što bi još više povezal jednu i drugu konfesiju.

Ja bih želio, da ovdje kod nas na terenu u Hercegovini, gdje uz nas katolike žive i mnogobrojna braća muslimani, da bi se naši odnosi što bolje razvijali u prijateljskim vezama i u što većoj ljubavi i većoj suradnji.

Pozdravljam posebno predstavnike naše državne, civilne vlasti. Predstavnik Rep. Komisije za vjerska pitanja iz Sarajeva, g. potpredsjednika Slavka Šimića, pa zatim predstavnika mostarske gradske općine, delegata predsjednika g. Peru Kožula, predsjednika općinskog savjeta, onda predsjednika općinske komisije za vjerska pitanja g. Mustafu Udovičića.

Ja bih želio da oni odnosi između Crkve i Države, koji su se u zadnje doba počeli dobro razvijati, da bi se još bolje i plodonosnije u budućnosti razvijali. Mi svi znamo da je nedavno vrhovni predstavnik državne vlasti Jugoslavije Maršal Tito posjetio vrhovnog poglavara Katoličke Crkve Papu Pavla VI. I Papa je tom zgodom izrazio priznanje Ustavu naše Države, jer je u njemu naglašen onaj humanitarni princip, da se pazi na dostojanstvo ljudske osobe, da se pazi na to, da se čovjek može u slobodi razvijati, i da se razvija bratstvo i prijateljstvo među svima ljudima, među svima rasama, među svima narodima cijele zemlje. I Sv. Otac obećao je u tom pogledu takodjer potporu Katol. Crkve, da se one moralne vrednote, koje je naš narodni Ustav naglasio, da se mogu što bolje u svijetu ostvariti.

Pa i mi bismo htjeli u onome smislu, kako je Sv. Otac naglasio, da i mi suradjujemo s narodnom vlasti, da se naši odnosi što bolje, što više međusobno učvršćuju, da zajednički radimo na dobro našega naroda. Jer ako smo mi predstavnici duhovne vlasti, a oni predstavnici zemaljske vlasti, - ipak mi imamo iste ljude, među kojima djelujemo, to su pripadnici naše vjerske zajednice, koji su ujedno i građani države, pa je naša zajednička dužnost da svim silama radimo da ovaj naš narod našom zajedničkom suradnjom dobije što bolju i sretniju budućnost.

Ja bih, eto, želio da se ti odnosi svaki dan sve to više učvršćuju.

Ovom zgodom, neka mi bude slobodno upozoriti na jednu činjenicu, na jednu stvar, koja mene kao biskupa žulja, a takodjer i moga biskupa koadjutora, a to je pitanje - neka mi ne zamjere gospoda predstavnici vlasti, -

a to je pitanje katedrale u Mostaru. To je valjda jedina biskupija u Evropi, gdje biskup nema svoje katedralne crkve, ili barem još nije dobio sigurne lokacije, da se crkva tu može podignuti.

To je velika potreba katoličkoga pučanstva u Hercegovini, jer na koncu u Hercegovini katolici čine relativnu većinu. U samoj mostarskoj župskoj zajednici ima katolika preko 20 tisuća, a jedna mala crkva nije u stanju da primi toliki svijet. Odavna se osjeća potreba, i ja se nadam, da će predstavnici državne vlasti shvatiti ovu potrebu i da će pomoći da se u Mostaru što prije podigne katedralna crkva, da bi se tako što više učvrstili i unaprijedili naši dobri odnosi.

A na koncu htio bih pozdraviti mog pomoćnog biskupa koadjutora, koji je danas primio na se puninu svećeništva, biskupsko posvećenje.

Dragi moj Don Pavo, Tebe je Isus odabrao da stupiš u kolegij Apostola. Nisi Ti njega odabrao, nego on Tebe. Danas, kad je nedjelja Dobroga Pastira, dobri nebeski pastir odabrao je Tebe i povjerio Tebi jedan dio svoga stada, da ga kao dobri pastir to stado čuvaš, da ga braniš i da ga hraniš. Dragi moj Don Pavo, Ti si danas postao nasljednik Apostola.

Apostolski zbor i apostoli, to je jedna posebna pojava u povijesti. To je nešto jedinstveno, jedan unicum, što se više nikad neće ponoviti. Oni su bili siromašni galilejski ribari, bez ikakve nauke, a postali su učitelji svih naroda, ne samo svog vremena nego do konca svijeta, jer mi znamo da svi kršćani ispovijedaju onu vjeru, koju su apostoli naučavali.

Apostolicitet, to je garancija da je ta nauka u skladu s naukom sv. Evandjelja. Eto, oni su naučavali ne svoju pamet nego Božju riječ. Tako, dragi Don Pavo, naučavaj i Ti samo ono što sv. Evandjelje kaže i što sv. Crkva želi.

A onda nadalje, ti apostoli su bili ljudi bez ikakvih ljudskih sredstava, bez ikakvih mogućnosti, a oni su na onom temelju, što ga je Krist postavio, sagradili Crkvu, jednu zajednicu vjersku, koja traje evo 2000 godina. Najveće tvorevine ljudskoga vijeka, oni veliki imperiji svjetske historije, svi su propali i propadaju tijekom vremena, ali Crkva Kristova ostaje i ostat će do konca vijeka i svijeta.

Zašto? Kako su mogli ti ljudi bez ikakve ljudske pomoći i ljudskih sredstava to ostvariti?

Zato, što se nisu uzdali u sebe, nego su radili djelo Božje uzdajući se u pomoć Božju!

Tako i Ti, dragi Don Pavo, u svom djelovanju ne uzdaj se u sebe. Malene su i slabe sve ljudske sile, pa i Tvoje. Uzdaj se samo u Duha Svetoga, u njegovu snagu, pa će i Tvoje djelovanje uroditi jednim vječnim plodom.

Nadalje, svi su ti apostoli, i to je unicum, svi do zadnjega, postali su mučenici. Dali su svoju krv i život za veliku stvar, koju su propovijedali.

I Ti, ako želiš uspjeti, moraš biti spreman sve svoje staviti na kocku, žrtvovati, pa ako treba i vlastiti život, vlastitu krv za uspjeh svoga pastirskoga djelovanja.

Eto, u tom smislu ja Tebe danas pozdravljam, i želim da Tvoje djelovanje ovdje u Hercegovini, u mostarskoj biskupiji, bude plodonosno, dugotrajno, na ponos sv. Crkve! Živio, dragi moj Don Pavo!

2/ Dr. Frano Franić, splitsko-makarski nadbiskup

Uvodno je nadbiskup Dr. Franić naglasio da govori u ime ovdje prisutnih dalmatinskih biskupa: šibenskog, hvarskog, dubrovačkog, te u ime biskupa, koji nisu mogli doći, jer su spriječeni, kao Mons. Gugić, te naš starina Miho Pušić, Mons. Ivanović, administrator kotorske biskupije, te je nastavio:

"U ime nadbiskupije splitske, grada Splita, vjernika, svećenika i kaptola triju: trogirskog, splitskog i makarskog, u ime vjernika koji su došli ovdje na hodočašće, na ovo posvećenje, pa mogu reći i u ime Tvojih rodnih Kaštela, jer i ja sam Kaštelanin, od srca čestitam današnju svečanost Tebi, Tvojem Biskupu Ordinariju i biskupiji Mostarskoj i želim da ova milost Božja, ovaj veliki Božji dar, koji si danas primio, bude na vremenitu sreću ovdje na zemlji i posebno na vječnu sreću na nebesima.

Može se reći, dragi Don Pave, da se samo ono hoće, što se neće. I Ti si uistinu htio ono, što nisi htio. Eto, etiam invitus, prihvatio si Božji poziv. Ti si prihvatio kao što . . . Abraham, koji je prihvatio Božji poziv, da ostavi svoju plodnu zemlju Haran i podje u neplodnu tuđu zemlju kananejsku. Taj poziv nije kao poziv Odisejev, koji je otišao u strani svijet, da se opet vrati u svoju Itaku, odakle je i pošao. Ti si primio poziv, da podješ u zemlju, odakle se više ne ćeš vratiti. Taj je poziv u zemlju drugu, iako ne daleku, poziv neopoziv!

I Ti ćeš, eto, svoje zrele godine posvetiti ovoj bratskoj hercegovačkoj zemlji, ovom bratskom, vjernom hercegovačkom narodu!

Tvoj nadbiskupija, kojoj si vjerno služio, ona Te je voljela, i ona se na neki način s Tobom teško rastaje, jer one poslove, koje si Ti obavljao, i one službe, koje su Ti bile povjerene, obavljao si zaista mudro, razborito i hrabro. I uvjereni smo da će braća Hercegovci vidjeti, da i ono što dolazi s mora, može nekada vrijediti!

Dragi moj biskupe, novi, novoposvećeni, i dragi kolega u Episkopatu, II Vat. Sabor kaže da svećenici i narod treba da u biskupu priznaju prijatelja, brata i oca.

Prijatelja, jer on treba da suradjuje prijateljski sa svojim svećenicima i sa svojim narodom.

Brata, jer on sa svojim narodom i sa svojim svećenicima treba da stvori jednu obiteljsku, bratsku zajednicu, u kojoj kola jedna te ista krv, u ovom slučaju jedna te ista krv jednoga naroda, jedna te ista krv Isusa Krista, s kojim smo vezani u vjeri, ufanju i ljubavi.

Ali ukoliko i prijateljska ljubav treba da bude hranjena odazivom: prijatelji, ako se međusobno ne ljube, prijateljstvo može da smalakše; isto tako i braća, iako imaju istu krv, mogu se zavaditi, ako jedan drugom ne odgovara ljubavlju na ljubav; ali očinska ljubav ne može doći na manje, jer je ona neiscrpiva. I ako djeca ne odgovaraju na ljubav, otac ih isto ljubi, do kraja, iako mu se na ljubav ne odgovara.

A to je ono, što si Ti danas rekao u svom pozdravnom govoru svojim vjernicima, svojem narodu: da budeš otac ovom svijetu, ovim vjernicima, i uopće u ovom kraju, gdje si došao.

Kaže Sv. Pavao: ako biste imali i tisuću odgojitelja, ali imate samo jednog oca, ja sam vas u Kristu rodio!

Tako i u biskupiji, mogu biti mnogi odgojitelji, biti mnoga braća, ali je samo jedan otac, a to je biskup!

I dragi Don Pavo, biskupe, ja Te pozdravljam, čestitam, i želim Ti svaku sreću u novoj službi!

Živio!"

3/ Dr. Smiljan Franjo Čekada, vrhbosanski nadbiskup

Dragi biskupe, biskupe domaćine, gospodo biskupi, braćo i prijatelji! Ovo što ću reći nije priča nego događaj.

Bilo je daleko prije nego što je Stjepan Radić stekao ime političkog vodje hrvatskog naroda. Našao se jednom za stolom s pok. nadbiskupom Stadlerom. Pa je svojem domaćinu, gostoprincipu održao zdravicu. Da li iz taktičnosti ili iz uvjerenja, on je kler pozdravio kao srčiku hrvatskog naroda. Istaknuo je njegovu važnost u kulturnom, povijesnom razvitku hrvatskog naroda. Rekao je: Hrvatima je nekad stajalo na čelu plemstvo, njegovu ulogu danas je preuzelo svećenstvo. Da, to je, kažem, rekao Stjepan Radić, budući politički tribun hrvatskog naroda!

Eto, ta mi misao dolazi na pamet danas, kada se u središtu zemlje Hercega Stjepana redi novi katolički biskup Mons. Pavao Žanić.

I ne bih rekao, da ovu misao Stjepana Radića moramo potcijeniti, ili je svrstati samo među retoričke fraze.

Ja ponavljam: Svećenstvo će uvijek, danas i sutra u hrvatskom narodu, i u svakom drugom narodu svijeta biti duhovna krema, biti cvijet i srčika narodnog života sve dotle, dok mi ne izgubimo svijest o svojem dostojanstvu, i sve dotle, dok nam neman posvjetovnjačenja ne polomi kosti.

Ne bih rekao, da su ovo samo puste riječi. Još prije nekoliko godina rekao mi je jedan uman i ugledan svećenik, da u biskupima gleda duhovnu aristokraciju hrvatskog naroda.

Eto, i naš biskup Pavao Žanić to potvrđuje. On je nikao iz puka, običnog puka, sa sela. Bio je seoski dušobrižnik i župnik, nije ga sudbina predestinirala za neko veliko mjesto, za ulogu, koju mu je danas Providnost namijenila.

Pa kako je on postao ono, što je postao? Biskupom, čovjekom koji ulazi u povijesne anale Crkve?

Svojim duhovnim darovima, svojim duhovnim talentima, plemenštinom uma i srca, valjanošću srca i kreposti.

Eto, vidite, te duhovne kvalitete ne mogu se podcijeniti ni u jednom vremenu, ne mogu se ignorirati u životu čovjeka i zajednice. Uvijek one dolaze do izražaja.

Da, naš Mons. Pavao Žanić danas je biskup!

Njegove zadaće neće biti ni malobrojne, ni neznatne ni malene!

Ne mogu ih ja u pojedinostima nabrajati. Uostalom ni njemu ni nama nisu poznate. Ruka Providnosti polako će ih otkrivati. Kad bi mu danas bilo poznato ono, što ga čeka u budućnosti, ja ne znam, bili on imao kuraže da Gospodinu kaže: Ecce, adsum! Ali, on je eto poslušao, i neka se naš mladi Biskup ne boji zadaća, koje ga čekaju. Neka im pogleda smjelo u oči, neka ih rješava mirno, strpljivo i odlučno. I neka bude uvjeren, da će Bog biti uz njega. Ponizan čovjek, osobito ponizan svećenik i biskup, uvijek može računati na pomoć Božju, uvijek može računati na pomoć onoga, koji ga krijepi!

Eto, dakle, ja čestitam danas mladom Biskupu, čestitam njegovu Ordinariju, koji u njemu dobiva vrijedna pomoćnika, čestitam našem kleru i redovničkom i dijecezanskom, kojemu će novi Biskup biti i poglavar i sluga. Čestitam našim dobrim vjernicima, našem Božjem puku, kojemu je Providnost u biskupu Žaniću poslala prijatelja, oca i pastira.

Čestitam svima! Živio mladi Biskup! Živio njegov Ordinarij!

/ Nadbiskup je Čekada na koncu svoje zdravice saopćio, da ga je zamolio zagrebački nadbiskup, neka kaže uzvanicima, da ga dispenziraju od govora u hotelu, jer je on ono što je mislio reći, rekao u crkvi/.

4/ Hadži Efendija g. Zufer Bešlić

Poštovani prijatelji, draga braćo!

Veoma sam sretan, što mi se pružila prilika, da se odazovem bratskom pozivu i da prisustvujem ovoj lijepoj svečanosti povodom biskupskog redjenja uvaženog gospodina Pavla Žanića ovdje u našem gradu Mostaru na plavoj Neretvi.

Ovom prigodom najsrdačnije čestitam g. Žaniću, želeći mu sreću i napredak u radu, na dobrobit pripadnika rimokatoličke Crkve našega naroda i naše domovine.

Kao predstavnik islamske vjerske zajednice za Hercegovinu uvjeren sam da će se naši tradicionalno dobri odnosi između naših vjerskih zajednica i u budućnosti razvijati i produbljivati u duhu bratstva, u duhu dobrosusjedskih odnosa, kojima nas uče naši vjerski i naši moralno-etički principi.

Još jednom najljepše želje i čestitke upućujem g. Žaniću! Živio!

5/ G. Slavko Šimić, pomoćnik predsjednika Rep. Vjerske Komisije

U ime Rep. Komisije za vjerska pitanja čestitam uvaženom gospodinu Don Pavlu Žaniću, novoimenovanom pomoćnom biskupu koadjutoru i želim mu mnogo uspjeha u vršenju ove njegove časne dužnosti.

Poštovani gospodine Pavle, ova naša kršna, - a ja uvijek kao nekakav veliki Hercegovac dodajem: i draga Hercegovina, Vaš novi zavičaj i lijepa je, i draga je, i kršna je u pravom smislu riječi. Ne škrtareći nas obasipa obiljem sunca, puni nam pluća čistim zrakom, napaja nas bistrom i hladnom vodom iz izvora, kojih je, na našu žalost, veoma malo kao i u Vašoj Dalmaciji, daje nam sve što ima. Ali zato traži za ljubav, koju nam daje, da joj uzvraćamo ljubav, poštovanje i samoprijegor.

Mi rodjeni Hercegovci, bez obzira na koji način i čime ovom kraju služili, nikada nismo zaboravljali na tu svoju obavezu, na taj svoj dug prema rodnoj grudi.

Vama ova naša Hercegovina otvara svoja vrata, i Vašim uključivanjem u svoju zajednicu dobiva novu snagu, očekuje pomoć.

Kad ovo govorim, mislim i na nas, u organima vlasti, prije svega u Komisijama za vjerska pitanja, kako u Republičkoj Komisiji, tako i u našim općinama u Hercegovini, i čiji smo mi danas predstavnici na ovoj Vašoj svečanosti. Ja se i u ime svih naših drugova zahvaljujem!

Mi svi zajednički u ovoj našoj mozaičnoj Hercegovini, na ovom našem šarenom ćilimu vjera i nacija, pa i uvjerenja i mišljenja, nalazili smo s nekad manje nekad više teškoća zajednički izraz i zajednički jezik u nastojanjima, da pomognemo svom narodu, svojoj zajednici. Toga razumijevanja i sporazumijevanja je na opće zadovoljstvo sve više. Bez obzira na razlike u ovom ili onom pogledu, mi smo svi uzeli Jugoslaviju i Bosnu i Hercegovinu kao našu zajedničku širu odnosno užu domovinu i svima nam je jedan te isti cilj: živjeti na ovom tlu u slozi miru, ljubavi, u punoj slobodi, kao ravnopravna braća.

Vi dolazite u našu sredinu u vrijeme, kad se od nas svih traži maksimum napora u gajenju bratstva, jedinstva, sloge, ljubavi i mira među ljudima, kada treba onemogućiti one povampirene pojedince i grupice, koji bi nas željeli ponovno gledati zavadjene i okrvavljene.

Mi smo svi uvjereni, da s Vama dobivamo suborca, koji neće žaliti truda da dade svoj doprinos u produbljivanju bratske ljubavi među ovdašnjim pučanstvom i time dati veliki prilog prosperitetu naše opće društvene zajednice. Raditi za ovako plemenite i humane ciljeve trebalo bi da nam svima čini zadovoljstvo, da nas ispunjava, da svi, bez obzira gdje se nalazili i kakvu funkciju obavljali, prihvatimo to kao prvorazredni zadatak. Cijenim da je to imperativ vremena, u kojem živimo, da je to zov naše savjesti.

Još jedamput: Naša iskrena čestitanja! Hvala na pozivu! Živjeli!

6/ O. Fra Rufin Dr. Šilić, provincijal herc. Franjevaca

Prečasni gospodine, naš novi pomoćni biskupe!

Mislim, da sam dužan, kao provincijal hercegovačkih franjevaca, čestitati Vam u ime Provincije, u ime svih 260 hercegovačkih franjevaca, i u svoje osobno ime, i zaželjati Vam mnogo uspjeha i Božjeg blagoslova.

Ja dobivam dojam: ova dva zadnja mjeseca Vas uvijek ili netko straši ili netko tješi. A ja mislim, da nema mjesta ni za jedno ni za drugo.

Nema mjesta za strah, jer ovaj hercegovački puk, kakav je takav je, ali čvrsto sam uvjeren, da boljega nema u ovoj zemlji, a možda ni na čitavoj zemlji.

A što se tiče tješnja, ni za to nema mjesta. Jer, doduše, ono što traži Bog, Evandjelje, Sveta Stolica, Kodeks, pa i naše Generalne Konstitucije, to ćemo, naravno, izvršavati onako, kako bi to činio sveti Franjo. Ali ono drugo - kažu - ostaje "libertas". Pa... tu će biti dijaloga (i to nekada do iznemoglosti); onda će biti i po koji upitnik; vjerojatno će biti i kritike; a u svakom slučaju ja obećajem, da će biti i molitve, i uvijek i u svemu bratske ljubavi.

Obećajući Vam tu suradnju ljubavi i molitve, ja Vam još jedamput čestitam. Živjeli!

7/ R.D. Don Danko Vlašić, dekan prvostolnog kaptola u Splitu

Dragi naš mladi Biskupe,

Iako Ti je splitski Nadbiskup čestitao u ime tri splitska kaptola, ipak smatram dužnošću, da Ti na poseban način čestitam u ime splitskog prvostolnog kaptola.

To mi je naročita dužnost zbog toga, jer do svog biskupskog imenovanja, do ovog dana, bio si i Ti ne samo član nego i prvi dostojanstvenik ove po svojim svjetlim tradicijama prve i najčasnije ustanove naše splitske nadbiskupije.

Ovom prigodom, kada Ti izrazujem svoje čestitke, smatram da je ovo Tvoje imenovanje i posvećenje za biskupa jest u prvom redu povjerenje i priznanje, koje Ti je Sv. Otac iskazao za Tvoje velike sposobnosti, za Tvoje sposobnosti duha, uma i srca, koje su Te već davno dovele u prve redove splitske Crkve i splitskog klera. Bio si uvijek ipak skroman, i želio si samo raditi. I radio si kao crv tolike godine kao župnik, kao kanonik, kao prepozit splitski, prepozit prvostolnog splitskog kaptola. Providnost se nije složila, da ostaneš u skromnosti, nego Te je pozvala na tako istaknuto i odgovorno mjesto na pozornici našega hrvatskoga naroda, na pozornici naše Crkve u ovom dijelu naše domovine.

Dok Tebi čestitam, ne mogu a da ne čestitam i našoj mostarskoj biskupiji na čelu s njezinim prvim pastirom Petrom, koji, nadamo se, da će u Tebi, i biskupija i Tvoj Ordinarij naći onoga, koji će pomladiti ovo deblo mostarske biskupije i omogućiti još dugi niz godina, da ne prestane i ne presahne njezin uzrast.

Dok čestitam Tebi i biskupiji, ne mogu a da se ne sjetim u isto vrijeme jednog splitskog kanonika, koji je kao kanonik, a kasnije kao makarski biskup, a sada sluga Božji Nikola Bijanković takodjer dugo godina radio kao apostol Hrvata u našoj dragoj Hercegovini.

Ravno pred 300 godina, 1671. imenovala ga je Sv. Stolica splitskim kanonikom, splitskog tada provincijalnog i metropolitanskog kaptola, i odmah mu odredila službu, da kao apostol Hrvata u turskom carstvu misionari. 20 godina on je tu službu vršio kao kanonik, kasnije je tu službu vršio on kao biskup, koji je kao makarski biskup administrirao duvanjsku biskupiju, a bio je neko vrijeme i vizitator trebinjske biskupije. Taj čovjek, kroz taj dugi niz godina prokrstaro je cijelu današnju mostarsku biskupiju, cijelu današnju Hercegovinu, uz jedan dio Bosne i upoznao taj svijet noseći mu i duhovno svjetlo i duhovnu utjehu, potrebnu u onim vremenima. I tadani mostarski zapovjednik turske vojske u ovom gradu, u koji je dolazio i Nikola Bijanković, čije su noge apostolske i ovamo zašle, napisao je jedno pismo, u kojem je ostavio i ove riječi do današnjega dana zapisane: "Da na svijetu ostane vječna uspomena, svjedočim ja niže potpisani, da je Nikola Bijanković, koji je veliki svećenik kršćanske vjere i upravitelj crkve grada Makarske u Dalmaciji pod duždem mletačkim, veliki prijatelj Božji, veliki sluga, prorok i svetac. Boji se velikog Boga, veoma je milosrdan, učen, dobar, mudar propovjednik i učitelj svoga zakona... Uredno naučava put Božji, mnogo radi, a ne će nikakove plaće. Ljubi siromahe i putnike, pružajući im obilnu milostinju i veliku ljubav..."

I, eto, dok Tebi, mostarskoj biskupiji čestitam u ime prvostolnog kaptola, želio bih da ove vrline, koje je jedan turski zapovjednik Mostara tako lijepo zapazio na tome splitskom kanoniku i biskupu Makarske, apostolu ove drage naše Hercegovine, da bi i Tebe te vrline resile na Tvome putu apostola naših Hrvata, naših katolika ovdje u ovoj kršnoj Hercegovini. Da bi mogao i Ti na tim putovima apostolskim ostvariti svoje geslo na taj način, što ćeš čuvati i očuvati vjeru svoga puka, što ćeš mu podizati nadu, što ćeš mu širiti ljubav.

Eto, dragi Don Pave, kao Tvoj kolega iz splitskog prvostolnog kaptola to Ti od srca želim, Tebi, Tvojjoj novoj majci, Tvojjoj novoj biskupiji Mostarskoj.

U to ime bio sretan Ti sa svojim pastirom Petrom i Mostarskom biskupijom! Živio!

8/ R. D. Don Marko Herendija, kanonik dubrovačke Crkve

Posebna mi je čast i radost, da Te mogu u ovako uglednom skupu pozdraviti.

Upoznali smo se od prvog razreda, bili smo zajedno u teologiji. Tada sam zbilja opazio, da si kolega, koji si ostao takav trajno.

Neobično mi je drago, da si upravo Ti odredjen za ovu dužnost, za dužnost biskupa mostarskog.

Sve svoje službe, koje si do sada imao, časno si obavio. Nijesi nikada tražio mjesto, gdje ćete postaviti, niti si tražio uvjete za svoje postavljanje. Smatrao si: poziv Crkve - moja je dužnost! Takav si bio u svojoj šolti, pa kasnije u Rogotinu, kasnije u Splitu, a evo Te sada ovdje u Mostaru.

Dobro je rekao O. Šilić: bilo je kroz ova dva mjeseca onih, koji su Te žalili, a bilo je onih koji su Te tješili!

I ja mislim, da nije potrebno ni jedno ni drugo. Providnost Božja ravna sa svime, pa nije važno, gdje je čovjek postavljen, nego je važno, da on svoju ulogu izvrši na onaj način, kako to od nas Bog zahtjeva.

Ja sam uvjeren, ako ne promijeniš svoje vladanje (a dogodi se mnogo puta da honores mutant mores, ne bih želio, da se to dogodi Tebi, - nego Pave, ostani onakav kakav si bio kao djak, kao obični svećenik, kanonik, ostani takav i kao biskup,), i ja sam uvjeren da ćeš među ovim dobrim narodom, koji je mnogo puta znao zbilja da se žrtvuje u svojoj historiji, i koji se interesira za svoju Crkvu, znači da je voli, ja sam uvjeren, da ćeš i na ovom području učiniti svoje pozitivno djelo i koje će uroditi obilatim plodom. Budi otac svima, da zajedno radite u vinogradu Gospodnjem. Živio!

9/ R.D. Don Rade Terzić, župnik Vranjica kod Splita

Dragi kolega,

Od 1929. godine, od malih klupa, kako si Ti rado i često naglašavao, teče naše poznanstvo. Osam godina života u sjemeništu, pet godina u bogosloviji, razvilo je i utkalo među nama kolegama istinsko drugarstvo i pravo prijateljstvo. Istog smo dana redjeni za svećenike 1941. Tada smo pošli u život svaki svojim putem. Svi naši susreti poslije toga bili su bratski i rado smo se sjećali radosnih pa i neugodnih dana iz zajedničkog života. Proslavili smo zajedno desetogodišnjicu mature kod Tebe u Rogotinu, pa tridesetogodišnjicu mature kod mene u Vranjicu. Sve su to drage i nezaboravne uspomene, koje nas potiču za daljnim susretima, doklegod budemo živi.

Nema ovdje Srdjana, Pere, Joze i Vjeke, da Ti čestitaju, da Te bratski zagrlje, jer ih je Gospodin pozvao k sebi. Naš dragi Don Niko Prela, koji je došao k nama kao mali maturant, već se pridružio zboru biskupa prije dvije godine, i poslao Ti je pismenu čestitku, jer nije mogao doći radi bolesti. Stoga u ime odsutnog don Stipe, našeg kolege iz 3. razreda gimnazije, i u ime svoje ovim izražavam radost, što si i Ti, kolega voljeni i dragi, od danas pridružen zboru biskupa, nasljednika dvanaestorice Apostola.

Danas Ti još ozbiljnije Krist upravlja riječi: "Idite, i učite". Danas Ti Krist još toplije stavlja na srce: "Vi ste svjetlost svijeta. Vi ste grad sagradjen na gori!".

Danas si se, voljeni kolega, popeo na Tabor. Ali sići ćeš s Tabora kao što je i Krist sišao i tražit ćeš kao što je i on tražio Zakeje i Magdalene. Znam da ne ćeš obećavati ljudima ni srebra ni zlata, jer te plemenite kovine zavaravaju maštu, zarobljuju dušu. Dijelit ćeš braći ljudima blago Kristove istine i nade, koje hrdja ni moljac ne nagriza. Uvjeren sam da ćeš u službi Kristova apostola velikodušno i nesebično žrtvovati sve svoje plemenite i divne sposobnosti uma i srca. Kao dobar pastir bez torbe za nagradu i plaću izgarat ćeš noseći i dijeleći ljudima mir i dobro.

Budi, kolega dragi, duhovni otac svima, prijatelj svih, andjeo mira svima ljudima dobre volje. Melemom dobrote, ljubavi, razumijevanja pomaži rane svijeta: utješi žalosne, otari suze plačnima, pouči neuke, potraži i razumij zalutale!

U svemu budi svima sve da sve privedeš Kristu.

To je Tvoja apostolska misija od danas u ovoj Tvojnoj novoj sredini. Mi, Tvoji kolege, koji smo još živi, molit ćemo vruće Gospodina da u tome uspiješ!

Bog Te dugo poživio za dobro Crkve i korist naroda Tvoje biskupije!
Kolega, živio!

10/ Dr. Miljenko Belić, DI, rektor interdijecezanskog bogoslovskeg
sjemeništa u Sarajevu

O. Rektor čestitao je biskupu Žaniću u ime bogoslovskeg sjemeništa u Sarajevu. U nastavku je rekao:

Dozvolite, da Vam u svojem pozdravu spomenem jednu zgodu iz Splita, koju sam doživio s Vama. Tamo sam davao duhovne vježbe. Kad smo ujutro već bili završili, moj je vlak, s kojim sam morao otputovati, već je bio otišao. Nije bilo druge, morao sam ostati barem ¹⁰osola dana u Splitu.

I dodjem pred katedralu, podjem prema riznici i nadjem tamo Vas. Baš ste bili unutra i otpratili ste jednu grupu turista. A Vi meni onako prijateljski, bratski: Padre, što ćemo? A ja kažem: "Don Pavo, ne u širinu, nego u dubinu"! Vama se zakrijese oči, već ste bili u riznici, i Vi vadite nekakve posebne ključeve, otključavate tamo trezor u trezoru. I vadite onda evandjelistar Ivana Ravnjanina, pa pokazujete original Tome Arcidjakona i takove stvari. Meni je dakako bilo drago gledati... Pokazali ste mi i Grgura Ninskog i sve druge drage uspomene...

A ovom zgodom eto toga sam se sjetio, i draga mi je ta uspomena. Upravo simbolična!

Ne u širinu, nego u dubinu, i na tu riječ Vama se oči krijese.

U ovo doba Crkve, u ovo doba, kako ga neki zovu, opasnog horizontalizma, i još kojekakvih tendencija, dubina, to je ono, što nam treba, i to je ono, što Vi želite, što Vi volite!

I drugo, tu je bila naša draga hrvatska starina. Onaj Vaš lijepi osjećaj za hrvatsku dušu, za hrvatsko srce, koji ste tada imali, i koji ćete uvijek u životu imati, i to je također jamac, da ćete moći i ovdje i svagdje, gdje god budete, učiniti ono što treba, za Krista, njega se držati, i za dragu nam Hrvatsku!

S tim riječima čestita Vam Vaše sjemenište i Družba Isusova!
Živjeli!

11/ Don Mato Nuić, župnik, Potoci kod Mostara

Preuzvišena gospodo nadbiskupi i biskupi, gospodo civili i predstavnici vlasti, braćo svećenici i svi ostali!

Sve vas lijepo molim, dozvolite da par minuta budem tumačem onih želja i osjećaja, koje u ovom svečanom času proživljujama skupa sa svojom braćom dijecezanskim svećenicima mostarsko-duvanjske i trebinjsko-mrkanjske biskupije.

Ako itko, gospodo, to mi dijecezanski svećenici, svjesni smo i osvjeđeni smo, da bez svoga biskupa dijecezanski svećenici, nalazili se i djelovali ne znam na kojem dijelu kugle zemaljske, jesu i slijepi i sakati. Dočim, povezani sa svojim biskupom, ujedinjeni u mislima, u željama, u akcijama, oni postaju snaga, postaju tolika moralna moć pred kojom i Gog i Magog stoji zapanjen. Zato, gospodo, razumit ćete veselje i radost sviju nas dijecezanskih svećenika, što je Sv. Otac Papa na molbu i na želju našega Ordinarija imenovao njemu pomoćnog biskupa, i time, na ljudsku govoreći, predusreo da naše biskupije nikada ne budu viduae, a mi dijecezanski svećenici da niti jednoga časa ne doživimo tragediju duhovne siročadi.

Rečeno je ovdje, da se ne treba plašiti ničega.

Čovjek, koji ima vjeru u Gospodina Boga, razumljivo, da se ne treba plašiti.

Ali ipak čovjek ne smije biti ni naivan.

Lijepo je ono jedan pjesnik rekao, da pred njim stoje dvije staze: jedna posuta trnjem, a druga posuta cvijećem.

A on, kao muško, veli:

Nek po cvijeću djeca gaze, a trnje je za čovjeka!

Preuzvišeni gospodine Koadjutore, ja mogu reći da samim tim što ste postali biskup, da ste stavljeni u takvu situaciju, da krvav Vas ispit čeka, kao i svakog našeg sina. Smrt će Vam pitanja postavljati, a ocjene Crkva Božja i naša hrvatska domovina.

Slušajući ovdje Vašega Preuzvišenoga, Vašu braću kolege, svećenike, nemam ni najmanje bojazni, da ćete Vi taj ispit položiti s najboljom ocjenom! Molimo Gospodina Boga, da se to i ispuni!

Prigodom konsekracije našega dragoga Ordinarija prije nepunih 29 godina, jedan je naš svećenik uputio molbu Gospodinu Bogu, a i našem Ordinariju, pa je rekao ovako:

Gospodine, molim te, ne dopusti nikada,

A Oče Biskupe, ne dozvoli nikada,

Da Ti usta kalja ni drhtav glas, ni sraman muk,

Nego viči, viči, što Te grlo nosi, kadgod se javi vuk!

Kad je bila proslava 25-godišnjice biskupovanja našega Ordinarija, onda mu je čestitar rekao: s veseljem i radošću konstatiram, da se je ispunila ta molba našeg pokojnog svećenika. Jer, Oče Koadjutore, našem Ocu Biskupu Ordinariju nikada nije drhtao glas, nikada mu usta nije okaljao ni sraman muk, i uvijek je vikao, kadgod se pojavio vuk, bilo u kojem obliku!

Ja danas, mjesto tog pokojnog svećenika, u ime sve svoje braće dijecezanskih svećenika upućujem istu molbu Gospodinu Bogu, i Vama, Oče Koadjutore: da ne dozvolite, da Vam ikad usta kalja ni drhtav glas ni sraman muk, već da vičete što Vas grlo nosi, kadgod se javi vuk!

Želim i molim Gospodina Boga, da onda kad i mene i mnogih mojih kolega ne bude na životu, kad budete slavili 30-godišnjicu biskupovanja, da mognu generacije reći, da se ispunila ta naša želja i ta naša molba.

Preuzvišeni nadbiskup Čekada spomenuo je jednu zgodu iz života nadbiskupa Stadlera i Stjepana Radića. Neka mi bude slobodno spomenuti nešto drugo.

Ja se sjećam vrlo dobro dana, kad smo na Napretkovim skupštinama u Sarajevu pjevali onu lijepu napretkovu himnu: Sarajevo, Zagreb, Mostar, s bijelim Splitom, - grle se i ljube složno svi Hrvati!

Meni, eto, ovaj naš današnji skup dozivlje u pamet tu zgodu, i ja se nadam, da će se i ubuduće moći pjevati u Vašoj prisutnosti ta vesela pjesma: Sarajevo - Zagreb - Mostar, s bijelim Splitom, - grle se i ljube složno svi Hrvati!

Dakako, ta naša ljubav ne isključuje ljubav prema drugoj braći, braći muslimanima i braći pravoslavnima, s kojima želimo, nastojimo, hoćemo da živimo u najvećoj ljubavi, u najvećoj slozi, u pravom onom osjećaju ljubavi jednoga prema drugome.

Preuzvišeni, još bih želio reći ovo: dolazite čovjeku za pomoćnika, onomu za kojega mogu reći iz mog vlastitog iskustva: bude li pitanje da ode Vaš nokat, podmjestit će svoj prst; bude li se radilo o Vašem prstu, podmjestit će svoju ruku; a bude li se radilo o Vašoj ruci, podmjestit će svoju glavu!

A mi imamo samo jedno prema Vama, mi, dijeceza-nski svećenici, a to Vam kažemo i jesmo, bit ćemo uvijek i ostat ćemo: filii oboedientissimi i jednome i drugome svome Biskupu.

Eto, to molim Gospodina Boga, čestitajući Vam u ime svih dijecezanskih svećenika ovih naših dviju biskupija! Živjeli!

12/ Marko Kutleša, djakon, centralno bogoslovsko sjemenište, Split.

Dragi Oče Biskupe!

Dozvolite da Vas pozdravimo i zaželimo sretno mi duvanjski bogoslovima, jedno krilo ove naše ujedinjene "mostarsko-duvanjske" i "trebinjske" biskupije.

S pravom mogu reći da danas proživljavamo dan pohoda Gospodnjega, koji će ostati neizbrisiv u sjećanju svih nas.

Oče Biskupe, eto, danas Vas Duh Sveti postavi nadglednikom, da pasete Crkvu Božju u ovoj našoj užoj crkvenoj zajednici.

S Vama naša biskupija dobiva mnogo - još jednog pastira! Hvala Duhu Svetome na lahoru osvježenja, kojeg nikad ne uskraćuje svojoj Crkvi!

Poznata nam je ona sv. Ignacija antiohijskog, kad kaže: "Svi slijedite biskupa kao Isus Krist Oca", kao i poruka II Vat. Sabora, da je biskup "svima otac, brat i prijatelj" po primjeru Isusovu, koji je bio među apostolima onaj koji služi, a u isto vrijeme predstavljao je auktoritet i središte toga malog stada.

Uz ove misli želimo Vam sretan početak!

Gospodine Biskupe, dolazite nam iz biskupije, koja u nama budi drage uspomene. Povjesničari nam spominju prisne veze između drevne Salone i Delminijuma, a Venancije i Tomislav najdraži su spomen na to. Kolika je ta veza danas najbolje je vidljivo po plodu koji smo netom ubrali.

Dobro nam došli u ime Gospodinovo!

U ovom trenutku radosti što Vam više poželjeti možemo, nego li:

- ostanite uz bok spomenutih značajeva i prethodnika,

slijedite put genijalnog vodje i sveca!

Osjećajući potrebe Crkve u ovom vremenu i prostoru, mi Vam obećamo iskreno i vjerno poštovanje i poslušnost. To je dar, kojim Vas daruju Vaši bogoslovi!

Oče Biskupe, pridružite se našem Ordinariju u zajedništvu "vjere, nade i ljubavi!".

Uz šapat naših molitava,

S hisopom himne svete,

I uz šumnih pljesaka bezbroj

Kličemo Vam: S r e t n o i živjeli!

13/ Dvojica studenata iz stolačke krajine - lajici

Dragi naši oci biskupi,

Ugledni skupe!

I. U ovom času radosti Crkve u Hercegovini neka ovaj skup dozvoli da i mi damo oduška svom veselju.

Dragi Oče, novoposvećeni biskupe! Mi smo iz Istočne Hercegovine, pripadnici trebinjske biskupije, iz stolačkog područja. U ime male, ali žive Crkve sa Hercegovačkog istoka, u ime svega tamošnjeg Božjeg naroda, čestitamo Vam Vaše biskupsko posvećenje i želimo da ovaj dan bude sretan i po Vas i po nas!

II. Dragi Oče, pomoćni biskupe!

Danas Vaše misli sigurno bježe iz ove dvorane, bježe iz ove mostarske kotline, lete od Dračeva do Konjica, od Prisoja do Trebinja, tj. cijelim onim područjem, kamo će ubuduće dopirati i Vaša fizička prisutnost i Vaše pastoralno djelovanje.

Neka Vas ne straše naša hercegovačka brda i naše prodoline. Mi smo - stotine i stotine ovakvih svježih snaga - i pred Vama i za Vama, i uz Vas i kraj Vas!

Računajte, da smo mi svjesni članovi svoje Crkve, njezini živi dijelovi, u svakom času pripravnici da nosimo onaj dio njezinih briga i tereta, koji spadne na nas. Mi bismo željeli uvjeriti i Vas i sve ostale, da je vjera, njezina budućnost, njezina sudbina i naša briga, a ne samo briga hijerarhije. Koncil nam je dao dovoljno poticaja da osjetimo kako smo mi živi dijelovi organizma Crkve, pa smo i radosni i ponosni što smo skupa sa vodstvom Crkve suodgovorni za njezinu sudbinu i za sudbinu Radosne Vijesti. Imajte, dakle, pouzdanja u nas, koji smo mali, ali živi dio Crkve razasute po Istočnoj Hercegovini.

I. I Crkva u svojim prvim danima imadjaše ponajjače stupove u apostolima Petru i Pavlu.

Od današnje, Crkva u Hercegovini stoji na apostolskim nasljednicima Petru i Pavlu, na biskupu ordinariju Petru, i njegovu danas posvećenom pomoćniku Pavlu.

Biskupu se Petru divimo, kojom je snagom i energijom nosio do sada teret briga za biskupije mostarsku i trebinjsku, a biskupu Pavlu želimo da ga uspješno odmijeni u nošenju bremena.

Obadvojici želimo dug vijek i obilatu pomoć s neba!

Živili nam i P e t a r i P a v a o!

14/ Završna riječ biskupa koadjutora Mons. Žanića

Na koncu ovog svečanog časa i dana želio bih s nekoliko riječi svima zahvaliti.

Doista, ono što osjećam u srcu kao iskrenu zahvalu, ja to ne mogu izreći u nekoliko riječi.

Vidio sam i ovdje i u crkvi, u svim pozdravima i govorima jednu iskrenu, ljudsku, svećeničku, biskupsku želju, da moj život ovdje bude uspješan i sretan.

Ja sam duboko uvjeren, da je to istinski iskreno, pa od srca zahvaljujem svima: mom konsekratoru Ordinariju dr. Petru Čuli, suposvetiteljima: mom dosadašnjem nadbiskupu dr. Frani Franiću, kojemu posebna hvala za njegovu ljubav prema meni, dok sam kroz 30 godina bio svećenik splitske biskupije odnosno nadbiskupije; drugom sukonsekratoru, mom budućem, sadašnjem metropolitu dr. Smiljanu Franji Čekadi, metropolitu hrvatskom i zagrebačkom nadbiskupu dr. Franji Kuhariću, svim ostalim biskupima: mons. Arneriću, mons. Bezmalinoviću, mons. Zvekanoviću, dr. Perneku i dr. Jablanoviću.

I svima ostalima. Posebno predstavnicima vlasti. Osobito mi je drago, da su se ovdje našli za bratskim stolom. Isto tako predstavnicima islamske vjerske zajednice, svoj braći svećenicima, dijecezanskim i redovnicima, bogoslovima, sjemeništarcima, mojoj rodbini, svima! Ja ne bih sada htio posebno isticati, ali u duši mi je doista iskrena zahvalnost za ovaj svečani moj ulazak u Hercegovinu!

Kad sam ono prvi puta dolazio ovdje u Mostar, negdje početkom siječnja, onda je bilo malo teško i bolno u srcu, ali sam osjetio kroz onaj dan, što sam boravio ovdje u Mostaru, da sam počeo pomalo misliti na ovo novo, a zaboravljati na ono, gdje sam do sad bio. Ja sam brodio naše Jadransko more u doba rata, na otoku, u onim brdima, otočkim stazama verao se, plovio sam Neretvu u mojoj trupici, gazio sam asfalt u gradu...

Svugdje gdje sam došao, lako sam pustio žile i lako sam se aklamativizirao. A ono prošlo, što sam napustio, nisam zaboravljao. Ja ne ću zaboraviti ni 30-godišnji svoj svećenički rad u splitskoj nadbiskupiji, moje župe, moje župljane. Eto, od moje prve župe imam biskupski prsten, dar župe; od katedrale imam križ, od svih njih prati me molitva.

Ja ne mogu iskazati koliko ja ljubim svoje župe, gdje sam radio. Čovjek posadi lozu ili voćku, pa je gleda, ljubi, prati...

Čovjek ima janje, kokoš, pa ga voli, gleda kako raste...

A kako ne bi čovjek dušu čovjeka, brata, kojega je možda krstio, odgojio, trudio se oko njega, za kojeg je radio, pa ga prati kroz život, pita: kako je, što je s njime, ja to ne mogu zaboraviti.

Ali isto sam tako uvjeren, da ću uspjeti, iako sam već u godinama, ovdje pustiti žile, u ovom dragom hercegovačkom kršu, u ovoj Neretvi, koju sam ja, eto, malo niže, plovio, i bila mi je neobično draga, i u ovom našem narodu ovdje, koji sigurno treba uvijek prijateljsku dušu i savjet, i pomoć, jer život je težak.

Ja se nadam, računajući na Vašu ljubav, na ovu srdačnost, koju sam danas ovdje osjetio, da mi neće biti teško ovdje pustiti korijen, ovdje živjeti, posvetiti moj život.

Ja ne znam, koliko sam ja sposoban za sve ovo skupa?

Kad sam držao svoj nastupni govor u Splitu u katedrali, - a digli su me iz jedne od najmanjih župa u našoj biskupiji, - a nasljedjivao sam jednog svećenika, koji je doista bio svestrano naobražen i iskreno duboko pobožan - Don Mladena Alajbega, - onda sam rekao: ja Vam ne mogu kao on nastupati, ali budite uvjereni, moje će srce biti potpuno ovdje!

Tako, eto, gledajući braću nadbiskupe i biskupe, koji su se već uputili u svojoj službi, ja ne znam hoću li ja odgovoriti ovom položaju, ali da će moje srce biti potpuno ovdje, i da ću ja želiti da potpuno se žrtvujem za ovaj narod, to se ja ufam u Boga, i ja se nadam da će me Vaše dobre želje i molitve pomoći da učinim ono, što je za dobro vjere, za dobro našega naroda, za dobro svih ljudi dobre volje, s kojima se želimo zagrliti, poljubiti, pomoći jedni drugima.

Ivo Andrić negdje je napisao: Meni treba onaj tamo, negdje daleko, daleko, čovjek koji je na uglu ulice, koji prosi, i on mi treba...

Svi mi ljudi trebaju!

Svatko mi može pomoći svojom dobrotom, svojom plemenitom riječju, da se osjećam na ovom svijetu manje izgubljen, manje osamljen, da mi svijet bude topliji, da budem mogao ono što je dobro u sebi imam dati, da ono zla, što u sebi nosim, mogu dublje sakriti, da ne izadje, i zato meni svi ovdje trebaju. Svi, svi ljudi dobre volje!

I ja se nadam, da ću tu dobru volju i ljubav kod svih naći, a da će oni u meni naći brata, prijatelja, srce, koje ih ljubi!

Svima Vam hvala na ovom bratskom društvu, i u crkvi i ovdje, i nadam se, da će ovo ostati jedna draga uspomena u mom i Vašem životu!

Živjeli!

& § + § &

Svršivši svoj zahvalni govor biskup Žanić intonirao je hrvatsku himnu, koju su prisutni pjevali ili slušali stojeći!

Hotelski konobari s izvanrednom vještinom, u najvećem redu dvorili su prisutne goste. Svi su bili na vrijeme i dobro posluženi. Zadovoljni, dobro raspoloženi napustili su restoran s najljepšim utiscima.

Na koncu navratili su se u restoran i vjernici iz Kaštela pod vodstvom svoga župnika Don Zdenka Bralića, koji su pjesmom razdragana srca i dobra raspoloženja čestitali svom mještaninu biskupsko posvećenje.

Veliko prisustvo kleričkih osoba, te prigodne pjesme, naročito vjernika iz Kaštela, privukle su pažnju prolaznika i gradjana Mostara.

Raspjevani Splićani i Kaštelani uzbudili su taj dan Mostar. A moglo se vidjeti i vjernika, koji zajedno pod papinskom i hrvatskom zastavom s križem prolaze ulicama grada na plavoj Neretvi. Neobično, ali ujedno i radosno za vjernike grada Mostara!

& & & + & & &

U O Č I M A R I J A N S K I H K O N G R E S A

1/ Sv. Otac Pavao VI uputio je 1. svibnja o. g. pismo-upraviteljima Marijanskih svetišta.

Pismo donosimo u cijelosti, kako bi ga župnici i svećenici mogli iskoristiti u pripravama na predstojeće Marijanske Kongrese.

Dragi sinovi!

Ako je Providnost često čudesnim putem obilježila Marijina svetišta posebnim znacima, zar to možda nije bilo zato, da pomogne pastire i vjernike, neka se s većim pouzdanjem i poletom utječu Marijinu zagovoru, u ljubaznom promatranja njezina otajstva?

Ono mnoštvo, koje danas kao negda vrvi u ta mjesta, koja nam dozivaju u pamet prisutnost nevidljivog svijeta, nastojte vi, koji ste upravo tu službenici i čuvari, prožeti pravom pobožnošću prema Onoj, koja je dala Krista ljudima. Prema uputama II Vat. Općeg Sabora vi potičite hodočasnike neka cijene ona djela marijanske pobožnosti, koja je Crkva tijekom vjekova preporučivala, među kojima se ističe krunica, koja tako skladno sjedinjuje Isusa i Mariju u istoj molitvi.

Ali mi vas uz to potičemo, da iznesete na svjetlo ono mjesto, što ga Marija zauzimalje u bogoslužju, i, još više, da nju prikazete kao uzor kreposti, koji svijetli, čitavoj zajednici vjernika; da nju otkrijete "u svjetlu Riječi, koja posta čovjekom"; Nju, koja "blisko sudjelujući u povijesti spasa, sjedinjuje i odražava, na neki način, u sebi najznačajnije crte naše vjere".

Iz ovog upravo uvjerenja, koje nas navodi da shvatimo, koliko je Majka Utjelovljene Riječi i naša majka, poteći će molitva vjernika, da bi postigli Marijin zagovor.

Vjerovati u Isusa Krista i primati njegovu milost, zar to ne znači u njega se utjeloviti, i - prema riječi svetoga Pavla, postati neko otajstveno produženje njegova tijela. Marija je pak sudjelovala u svim djelima, u kojima Otajstveno Tijelo Kristovo ima svoj izvor i svoj razvitak. Onako kako je napisao sveti Augustin, Ona je "majka udova Kristovih, jer je svojom ljubavlju sudjelovala, u Crkvi, rodjenju vjernika, koji su udovi ove Glave".

I onda zar Ona svojim uistinu majčinskim zagovorom neće i dalje sudjelovati, da se Crkva proširi u prostoru i vremenu, da se svi ljudi i sve ljudsko ucijepi u Krista, koji je sami nastavak djela spasa, započeta u njezinu srcu i njezinu krilu?

Uvjereni, da će se sva naša braća u episkopatu s time složiti, Mi smatramo prikladnim danas, preko vas, potaknuti vjernike, koji pohađaju naša svetišta, neka s još većim žarom mole Djevicu Mariju za Crkvu i za svijet.

Ljudi se danas kolebaju između najsmionijih nada u zemaljsku sreću i između straha od zala, u koja - njima se čini - današnje društvo srće. U ovom času, ne zaboravimo, ima krajeva u svijetu, u kojima upravo bjesni rat. Ako pak gledamo napredak ljudi, koji, - čini se, - pripada samo nekim narodima i imućijim staležima građana, premda njihove želje ne ispunja, onda još nesnosnijom postaje bijeda golemog mnoštva ljudi.

Ipak nikada se ljudima nisu pružile takve i tolike mogućnosti, da stignu do jedinstva, mira i sreće; ali to im neće biti moguće bez Boga. Nikakav napredak neće čovjeku dati vrijednost i sreću, ako vjera u Isusa Krista i njegov nauk ne bude rasvijetlila njegovo istraživanje. Upravo ta vjera i ona jedina, sije među ljudima i usadjuje ljubav po svojoj savršenoj naravi i u potpunom obilju. Ona jedina ulijeva čovjeku nadu u vječna dobra i obećava ljudskim naporima pravi uspjeh i pobjedu nad smrću.

Danas je, međutim, i u samoj Crkvi vjera mnogih pomućena. Nema sumnje da ljubazno razmatranje Marijinih otajstava može ojačati njihovu vjeru u Krista, koju oni moraju očitovati živeći u svijetu, u dodiru s kulturom, koja sve više služi svijetu. Stoga zagovor preblazene Djevice postiže posebnu snagu i značenje. Zar Ona nije upravo zbog svoje vjere tip i slika Crkve?

"blago Njoj, koja je vjerovala". Kroz sve nevolje i kušnje, koje je podnijela, Marija je ostala nepokolebiva u svojoj vjeri. Još prije nego je to potpuno dokučila, Ona sasvim pristaje uz stvarnost otajstva spasa i same osobe Spasitelja. U Njoj je stvarno čitav rod ljudski primio Krista, svoga Spasitelja i pridružio se njegovu djelu Spasa. A Ona svakoga od nas neprestano pomaže, da u Njemu i po Njemu obnavljamo ova djela vjere i pristanka.

Vruće, dakle, molimo Djevicu Mariju, da današnjim vjernicima isprosi iskrenu, jaku, netaknutu vjeru, u mraku i kušnji strpljivu i ustrajnu; onu vjeru, za koju blaženi Ivan Apostol kaže, da je ona naša pobjeda, koja svladava svijet; vjeru, koja će biti čvrsta i tvrda kao njezina, koja se ne može odijeliti od pristanka, posluha i ljubavi, koja je čvrsto vezana uz istinu, objavljena u njezinu sinu Isusu i netaknuta došla k nama po živoj predaji Crkve.

Toplo je molimo neka nasljednicima Petra i Apostola i svima onima, koji su zajedno s njima služitelji i svjedoci riječi Božju, - nju, koja je bila prisutna i molila u krilu zajednice apostola na dan Duhova - isprosi milost, da naviještaju riječ vjere današnjim ljudima, jezikom pristupačnim njima, ali neustrašivo i s radošću.

Dragi sinovi, sve više nastojte dakle, da Marijanska svetišta, za koja se vi brinete, postanu mjesta, odakle će se dizati takva molitva za mir, jedinstvo, za sreću svih ljudi, a osobito, da ljudi prihvate Riječ vjere i da je usade u središte svoga života; neka to jednako postanu mjesta, odakle će se svatko vraćati spreman da svu svoju snagu upregne za mir u svijetu, za jedinstvo Crkve.

U toj želji Mi vam udjeljujemo, kao залог obilja božanske milosti za sve one, koji budu dolazili moliti u svetišta, posvećena Mariji od pobožnog kršćanskog puka, svoj očinski apostolski blagoslov.

Iz Vatikana, 1. svibnja 1971.

Pavao PP VI

+ & § § & +

2/ Poruka naših Biskupa uoči Kongresa

Naši su biskupi sa proljetnog zasjedanja sabora BK uputili svoju poruku uoči Marijanskih Kongresa. Uputa je bila namijenjena vjernicima za mjesec svibanj. Budući da mi nismo na vrijeme dobili poruku Episkopata, ovdje donosimo glavne dijelove te poruke, koji će veoma dobro poslužiti župnicima i svećenicima u pripravi na Marijanske Kongrese.

Biskupi uvodno naglašuju, da će Marijanski "kongresi u Zagrebu i Mariji Bistrici biti podjednako i njezin poziv i naš odaziv. I njezin prolaz i naš susret.

Dalje nastavljaju ovako:

"U vrtoglavo doba promjena i nesigurnosti dobro je da Majka Crkve i duhovna Majka čovječanstva izbližega pogleda i čuje svoju djecu. U svim naporima, kojima želimo pripomoći općem razvoju, osjećamo da nešto ne ide i da nešto opasno zapinje. Nije dovoljno imati obilje proizvodnje i novaca; nedovoljno je postaviti na granice vojsku i razviti posvuda reklamu; ne mogu svemu doskočiti ljudi, makar imali najbolju volju, ako ih odasvud stisne nepovjerenje, nesigurnost i nevolja. Potrebno je odnekud primiti sveti dodatak duha, pravednosti, povjerenja, bratske blizine i ljubavi.

Treba na svijetu pronaći u svakoj ljudskoj savjesti djetinju riječ vjere i pouzdanja, u svakom srcu tračak ljubavi i zauzetosti za braću, u svakom domu temeljnu slogu i suradnju, u svakom društvu snježljivost i pravičnu zakonitost.

Nekako nam postaje sve jasnije, da braće nema bez Oca, da obitelji nema bez Majke. Zato će, uvjereni smo, upravo u naše vrijeme velikih dostignuća i još veće nesigurnosti, blizina najboljeg Srca velike Majke obnoviti doživljaj zajedništva i obitelji. Ona, kojoj rodjakinja Elizabeta reče: Blago tebi, jer si vjerovala, može zapaliti svjetlo vjere u vijeku nevjere. Ona, puna milosti i prisutnosti Gospodnje, može osamljenim i slomljenima u duši donijeti povjerenje u spasenje i Očinstvo Božje. Ona, majka Utjelovljene Riječi i Otkupitelja svijeta, može započeti novo rođenje svake savjesti, svake zajednice, svega čovječanstva. Upravo smo zato kao programatsku izreku naših kongresa uzeli natpis iz našeg svetišta na Trškom vrhu kod Krapine: Marija početak boljega svijeta!

I dok s pouzdanjem govorimo riječ svetog Bernarda u ime svoje i svih ljudi: Pokaži nam da si majka!, kao da čujemo njezin zabrinuti i poticajni odgovor: Pokaži i ti da si Božje i moje dijete, da si brat svoje braće!

To nas - kao vjernike i Marijine štovatelje - potiče da shvatimo svoju ulogu i prihvatimo svoju dužnost!

Ovo predkongresno vrijeme neka bude doba "proživljene marijanske molitve, molitve Mariji i u Marijinu duhu. Molit ćemo svetu kronicu, veliki hvalospjev sastavljen od izabranih molitava, sav ponesen razmatranjem radosne vijesti djela spasenja, i uskrse proslave. Molit ćemo po mogućnosti Kronicu i sami, i u svojim obiteljima, i u našim crkvama. Na tu molitvu pozivamo sve vjernike u duhu posljednjih Papa i posljednjeg Sabora, koji preporučuje "razne oblike pobožnosti prema Božjoj Majci, što ih je odobrila Crkva u granicama zdrave i pravovjerne nauke" (IG, 66).".

Drugo, što biskupi preporučuju u predkongresno vrijeme jest radosna ozbiljnost i dragovoljna pokora.

"Prije svega, prema Gospinoj želji iz Lurda i Fatime, treba provoditi pokoru života i poziva, vjernog vršenja svojih staleških preuzetih dužnosti, prave i sve iskrenije bratske ispomoći i ljubavi. Bez križa nemoguće je ići za Isusom. Tajna križa i svladavanja tvori srce našega ljudsko-kršćanskog poziva. Križ osobni i križ zajednički, naročito danas križ obitelji i za obitelj; nutarnja pokora, kojom svladavamo strasti i vanjska kojom susbijamo napasti - sve je to zadaća kršćana u naše vrijeme, kobno okrenuto protiv pokore i križa.

Treća je naša dužnost - apostolska. Tko god može i kako već može, na tihe i glasne načine, pokušat će uvjeriti sve širi krug ljudi, da je spasenje ostvareno i da je sreća na dohvatu ruke. U ovo doba Kongresa potrebno je razbiti nepovjerenje u otkupljenje. Moramo doživjeti vjeru u pobjedu vjere. "Ovo je pobjeda, vjera vaša!" Na taj ćemo način i Gospu zadužiti i braći pomoći.

Potičemo Vas, draga braćo, da u tom duhu proživite" ovo predkongresno vrijeme: "pripremajući sebe i srca oko sebe za veliki susret s Majkom svih naših duša". -

& § + § % &

3/ Neke praktične upute Tajništva Marijanskih Kongresa

a/ Marijansko slavlje na Veliku Gospu u Mariji Bistrici - koje predstavlja vrhunac Internacionalnog marijanskog kongresa - prilika je da pokažemo da smo, poput prve Crkve, JEDNODUŠNI U MOLITVI PRI LOMLJENJU KRUHA S MARIJOM MAJKOM ISUSOVOM. Stoga:

U ime Odbora MK najkršćanskije Vas molim da u krugu svojih kompetencija poradite da bi se za Euharistijsko slavlje uvježbala cjelokupna misa "POČETAK BOLJEGA SVIJETA". Dionice i prатnju izdao je Institut za crkvenu glazbu, Zagreb, Kaptol 29, a po jedan primjerak nalazi se kao dodatak u:

MISE I ČITANJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE, što ih je izdala KS.

Budući da neće svima biti jednako moguće sve uvježbati, predlaže se da se stvari uvježbaju, prema mogućnosti, slijedećim redom:

1. Euharistijski poklici iza podizanja i Očenaša;
2. Gospodine smiluj se, Svet, Blagoslovljen, Jag. Božji (M. Leščan);
3. Pripjev za psalam i Aleluja (A. Milanović);
4. Zdravo Sveta Rodiljo (M. Leščan);
5. V e l i č a (A. Klobučar);
6. Slava (M. Leščan) i Zdravo budi Marijo (A. Klobučar).

/Dopis Tajništva Marijanskih Kongresa, br. 21/71 od 28. travnja 1971./.

b/ Tajništvo MK ne preuzima nikakve organizacije putovanja i prijevoza raznih grupa bilo u Zagreb bilo na Mariju Bistricu. Biskupije i župe sklapaju slobodno aranžmane s pojedinim prevoznicima, bilo na željeznici ili na autobusima ili avionom.

Tajništvo je imalo neke dogovore s pojedinim hotelima i studentskim domovima s obzirom na sobe i krevete za noćenje. Međutim, posljednjih 2000 kreveta moći će se koristiti u studentskim domovima uz cijenu od 6000 SD za noć oni, koji se za rok od 12 - 15 kolovoza prvi jave. Drugim hodočasnicima sve potrebne obavijesti mogu dati one organizacije - agencije, koje se time profesionalno bave.

Preporučujemo svima, da -koliko je to moguće, -svoje vjernike tako organiziraju da dodju na Mariju Bistricu izjutra 15. kolovoza. Time se prištedi mnogo i na vremenu i na novcu.

Zabunom je tiskano i "Božjem narodu objavljeno da se za Mariju Bistricu "OTKUPLJUJU ULAZNICE" za 2000 SD. Ulaznice se ne otkupljuju, nego se otkupljuje "VODIČ MK" sa značkom, koja se s Vodičem daje svakome, koji Kongresu prisustvuje. Ta knjižica i značka daje se odraslim pojedincima uz nagradu od 2000 SD, što oni daju tom prigodom za organizaciju Kongresa. Treba naime znati, da sve troškove Kongresa snosimo mi sami, bez ikakve specijalne pomoći s koje strane.

/Dopis Tajništva Marijanskih Kongresa, br. 27/71 od 29.5. 1971./.

& % \$ + \$ & %

OKRUŽNICE I OBAVIJESTI BISKUPSKOGA ORDINARIJATA U MOSTARU

A/ Sa zasjedanja sabora Biskupske Konferencije Jugoslavije

1/ Saopćenje za tisak sa zasjedanja sabora BKJ od 22. do 25. VI 1971.

U smislu zaključka Sabora BKJ od travnja o. g. u ovom su zasjedanju na poziv BK uzeli učešća i predstavnici svećenstva čitave naše zemlje koje su u tu svrhu izabrala Prezbiterialna vijeća pojedinih biskupija, Vijeće za kler BK i Unija viših redovničkih poglavara.

Nakon jednodnevnog zajedničkog rada u Saboru, u utorak 22. VI., svećenici su idućeg dana, u srijedu 23. VI., zasebno zasjedali s trojicom biskupa, Pernekom, Grmičem i Salačem.

U otvorenoj bratskoj diskusiji pretresli su niz problema, u prvom redu onih koji su u izravnoj vezi s tematikom iduće Biskupske sinode, zatim najaktualnije probleme svećenstva i pastoralnog rada u našoj zemlji.

Rezultati i zaključci te diskusije bili su zatim sabrani u "Nacrt zajedničkih prijedloga", koji je uručen svim članovima Sabora BK. U trećem dijelu toga Nacrta donesen je sud svećenika -učesnika o značenju i korisnosti ovakvih susreta. U vezi s tim iznesene su sugestije za organiziranje češćih ovakvih susreta ubuduće.

Nakon toga su se, u četvrtak, 24. VI. dopodne, svećenici-učesnici ponovno priključili zasjedanju Sabora, da bi zajedno s biskupima pretresali spomenuti Nacrt i da bi se porazgovorili i o nekim drugim važnim pitanjima, što su ih pojedinci pokrenuli.

Intervent za Sinodu, o pravdi u svijetu, izradili su biskupi na ovom Saboru uz suradnju teologa-stručnjaka.

Pored toga, na programu je bilo nekoliko predmeta manjeg značaja:

- Biskupi su izradili odgovore na slijedeća pitanja Sinode biskupa:
 - a) Koji događaji izvan i unutar Crkve nakon Koncila najviše utječu na život Crkve u nas,

- b) kako se u nas provode odluke Koncila,

- c) koji su glavni problemi Crkve u našoj zemlji koji imaju značaj za opću Crkvu.

- Sabor je odobrio privremene statute vijeća BK za kler i misije.

- Na zahtjev Kongregacije za širenje vjere izabrana su tri delegata prezbitera koji će korespondirati s komisijom stručnjaka Kongregacije.

- Sabor je ovlastio nadb. Franića, podpredsjednika BK, da s vlč. Stankovićem, ravnateljem hrv. inozemne pastve, posjeti u ime naših biskupa hrvatske svećenike i vjernike, te mjesne biskupe u Australiji, Novom Zelandu i Južnoj Americi.

- Biskupi su se bavili pitanjem tješnjih veza sa Zavodom sv. Jeronima u Rimu.

- Nadb. Bukatko izvijestio je biskupe o elaboratu rimske Međunarodne teološke komisije, koji rezimira stotinjak radova o ministerijalnom svećeništvu.

- Na prijelod VBK za liturgiju odlučeno je da BK finansira izradu putem natječaja kompozicija i tekstova za bogoslužje.

- Na prijedlog VBK za kler da Sabor načelno odobri osnivanje Pastoralno-sociološkog Instituta, te Instituta za emigraciju i migraciju, odlučeno je da Vijeće za slijedeći Sabor pripremi za to konkretne prijedloge.

Na koncu je odlučeno da nakon zasjedanja Sabora biskupi održe konferenciju za tisak s novinarim listova kršćanske orijentacije.

PREDSJEDNIŠTVO BK

2/ Osvrt Biskupske Konferencije na rezolucije svećeničkog tečaja u Zagrebu God. 1971.

I Biskupska konferencija proučivši rezolucije ovogodišnjeg svećeničkog tečaja u Zagrebu odaje priznanje iskrenim naporima našega klera da veoma važna pitanja svećeničke egzistencije u nas razmotri s potrebnom ozbiljnošću.

II Članovi Biskupske konferencije priznaju da je slika Crkve i svećenika iznesena dosta opširno, ali u jednoj idealiziranoj perspektivi. Biskupska konferencija ne niječe da će mnoge od iznesenih ideja i želja moći Crkva ostvariti u budućnosti, no suvremeno stanje Crkve i njezinih mogućnosti kod nas sile na daleko realnije promatranje Crkve i svećenika. Zato Sabor Biskupske konferencije iznosi neke napomene uz rezolucije izglasane na tečaju. Ne poričući rezolucijama vrijednost u cjelini. Biskupska konferencija napominje da ima točaka, na koje se mora kritički osvrnuti.

III Neke konkretne opaske.

Biskupska konferencija zapaža da se neke od najkritičnijih točaka nalaze u rezolucijama prvih triju radnih grupa (metode stvaranja kršćanske zajednice, kolegijalitet svećenika, tipovi svećenikova služenja za današnje vrijeme). Tako na primjer:

Nije dovoljna definicija Crkve, ako se označi kao zajednica vjere u Krista Uskrsnuloga, a taj se pojam Krista dalje i potpunije ne dotumači/I,1/. Biskupska konferencija smatra da izbor predsjednika župske zajednice (župnika) ne odgovara saborskim zaključcima, koji daju biskupu vlast i odgovornost da prema svojim razlozima uređuje personalna pitanja biskupije. Biskup se može poslužiti valjanim savjetima, ali ga II Vatikanski Sabor oslobadja od svih nepoželjnih utjecaja, koji bi mogli dovesti do razdora u župskim zajednicama/I,8/.

Biskupska konferencija smatra da je na svećenike pojam kolegijaliteta protegnut bez dovoljnog distingviranja.

Drugi Vat. Sabor govorio je o kolegijalitetu biskupa i prezbitariju.

No ne mogu se iste prerogative davati kolegiju biskupa kao vodstvenom i učiteljskom tijelu Crkve i prezbitariju.

Svećenici po svojem hijerarhijskom karakteru ostaju uvijek - izdignuti nad komunitarno svećeništvo vjernika laika - nužni suradnici biskupima i njihovu apostolskom poslanju. Isto tako Biskupska konferencija ne isključuje mogućnost da svećenici na način od Crkve određen sudjeluju u izboru biskupa /II,1,6/.

Biskupi ne mogu po općim koncilskim normama prihvatiti prisustvovanje klera na sastancima Biskupske konferencije kao permanentnu ustanovu, ali će nastojati da Biskupska konferencija ostvari povremeno susrete s klerom/II,9/.

Biskupska konferencija uvidja da se u svijetu zbivaju promjene koje iziskuju neke nove oblike u životu svećenika, iako se svećeništvo u svojoj biti ne mijenja. Ali u našim konkretnim prilikama još je preuranjeno govoriti o mogućnosti svećenika koji bi pretežni dio vremena i radi posvećivali svjetovnom zvanju i ujedno vršili svećeničku službu /III,4,4a,4b/.

S obzirom na pitanje celibata treba istaknuti da u Zapadnoj Crkvi celibat nije samo hvale vrijedna praksa, nego zakon kao aktualni oblik crkvene discipline, utemeljen u mnogostoljetnoj tradiciji Crkve i stalno potvrđivan od autoriteta - Crkvenih sabora i Papa /III,4b/.

Episkopat će uvijek s ljubavlju postupati s onim svećenicima koji su zbog bilo kojih razloga napustili svećeničku službu /III,5/. Njihov odlazak iz svećeničkog staleža uvijek je žalost Božjega naroda. No oni prema crkvenim propisima ne mogu vršiti nikakvu svećeničku službu.

Što se tiče svećeničkih vijeća, kako su prikazana u t. 2 II rezolucije, Biskupska konferencija ističe da su ta vijeća u nas birana prema okružnici Kongregacije za kler od 11. IV. 1970. na demokratski način, koliko je to bilo moguće. Ali svećenička vijeća prema zamisli II Vatikanskog Sabora i Motuproprija "Ecclesiae Sanctae" nemaju po sebi odlučujućega glasa i biskup može, kadikad i mora zbog općeg dobra, raditi po svojoj uvidjavnosti, makar se njegova odluka protivila mišljenju svećeničkog vijeća, pogotovo u personalnim pitanjima. Biskup razborito postupa kad sluša razborite savjete svećeničkog vijeća, ali nije "dužan javno i valjano obrazložiti" svoga postupka, kada nije u skladu s mišljenjem članova vijeća/IV,2/.

Biskupska konferencija smatra da sve sugestije koje se tiču ekonomskog opskrbljivanja i osiguranja iznose dobre prijedloge, ali oni nisu svuda niti odmah izvedivi/IV,2/. Konačno, za ekonomsku situaciju odgovara i njome upravlja biskup prema crkvenim propisima.

Prema koncilskom dekretu i posljednjim uputama Svetog Oca o katoličkom tisku, Biskupska konferencija i ovdje napominje da je uloga katoličke štampe ne samo informativna, nego u prvom redu formativna /VI,2/.

Bilo bi dobro kad bi sve rezolucije svećeničkih tečajeva bili upućene kao izraz zajedničke misli i želje na daljne razradjivanje stručnjacima i na odobrenje Biskupskoj konferenciji.

3/ Dopis Predsjedništva BKJ uredništvima katoličkih edicija u našoj zemlji

Predsjedništvo Biskupske Konferencije

Zagreb - Kaptol 31

Broj 333/BK - 1971

Zagreb, 11. lipnja 1971.

UGLEDNIM UREDNIŠTVIMA KATOLIČKIH EDICIJA U NAŠOJ ZEMLJI

Na plenarnom zasjedanju BKJ od 20. do 23. travnja ove godine Episkopat je uz ostala pitanja razmotrio i pitanje katoličkog tiska u Jugoslaviji, napose u dijecezama hrvatskog jezičnog područja. Imajući pred očima važnost katoličkog tiska za vjerski život i za pravilan duhovno-moralni razvitak Božjega Naroda, Episkopat je ustanovio da u suvremenom katoličkom tisku kod Hrvata nerijetko dolaze do izražaja tendencije koje zabrinjavaju i svećenike i vjernike, kojima je na srcu dobro Crkve i Naroda.

U našem tisku ima mnogo dobra. Biskupi priznaju svačiji trud i zahvalni su za tolike napore kojima se dobro širi. Moramo priznati da su listovi i edicije što ih izdaju ljudi oko "Glasa Koncila" i "Kršćanske sadašnjosti", kao i nekih drugih listova, vješto, i pismeno uređivani. To je znak da su urednici i suradnici dobri organizatori i daroviti novinari. Mnoge su stvari, što ih ti listovi i edicije donose, korisne i potrebne. Znamo s kojim zanimanjem i oduševljenjem čitaoci pratili vijesti iz Vatikana i svijeta, domaću crkvenu kroniku, dopise, praćenje tiska, karitativnu propagandu i akciju, prikaze pozitivnih ličnosti, kontakte s iseljeničkim i misijskim problemima, zanimanje za život i pojave u drugim religijama, književne bilješke i filmske recenzije, razgovore s čitateljima i mladima. Grehota bi bila da sve te inicijative propadnu.

No biskupi, koji primiše "polaganjem ruku odgovornost da čuvaju čist i cjelovit polog vjere, te zadaću da neumorno navještaju Evandjelje", kako piše sv. Otac u "Apostolskoj poruci" 8.XII 1970, vide sami i čuju od mnogih svećenika i vjernika, da u "Glasu Koncila" i u ostalim srodnim listovima ima stvari koje treba podvrći ozbiljnoj kritici, a neke valja i osuditi.

Potpuno usvajamo sud Svetog Oca što ga je iznio u svom govoru 15. ožujka ove godine papinskoj Komisiji za sredstva društvenog saopćavanja:

"Mislimo na duh koji bi uvijek morao voditi djelovanje onih koji posvećuju svoje talente i rad širenju poruka sredstvima društvenog saopćavanja i koji bi morali uvijek imati kao cilj izgradnju, a ne nemir, niti dezorijentaciju, niti diobu, niti nagrizanje jedinstva, povjerenja, ljubavi koja mora biti vlastitost eklezijalne obitelji. Čini nam se da postoji suviše grupa i centara u toj aktivnosti koji nisu uvijek vodjeni pokretačkim autentično katoličkim duhom. Pozivaju se na prava objektivne informacije. Da li je zaista njihova informacija uvijek objektivna? Ili barem cjelovito objektivna, ili je često hotimično djelomična? Pozivaju se na obvezanost i blagotvornost kritike u krilu Crkve. Tako može biti. Ali na koga to spada? Ako se ta kritika vrši subjektivnim kriterijima i s ograničenim poznavanjem činjenica, hoće li uvijek biti poštena? Uvijek blagotvorna? Ako je nadahnuta apriorističkim kriterijima negativne kontestacije, može li se uistinu reći da je vjerna istini i ljubavi? Treba vidjeti s kojih strana i na kojim područjima izaziva priznanje i pohvale... što ako odobravanje dolazi s druge strane koja je očito protivna Crkvi i ispravnosti njezina naučavanja? Stoga mislimo na štete koje počinjaju takve publikacije ili širenje vijesti s takvim korozivnim i kontestatorskim duhom, stvarajući opasne dezorijentacije, bolno čudjenje, nesigurnost koja se širi među katoličkim krugovima, koje više ne ikad biti ujedinjeni pred zajedničkom idejom...".

I svećenici i vjernici više su puta upozorili naše biskupe na slične i opasne dezinformacije, koje se javljaju u raznim našim časopisima i novinama. Jedni upiru prstom u neukusne izričaje, osobne povrede, izjave bez bontona, kojima se vrijeđaju ljudi. Drugi se zaustavljaju kod jednostranih izvještaja i tendencioznih tumačenja, kojima se prikazuju zbivanja ili idejna strujanja. Nisu nam nepoznate polemike pojedinih glasila (Blagovest, Glasnik Srca Isusova i Marijina, Veritas, Glas Koncila), koje mogu biti i plodonosne, ali i ubitačne. Gdjeđje se ističu teške negativnosti i neuspjesi katoličkog života, ruše se "strukture" i dokidaju običaji, napadaju tradicionalni oblici mišljenja i rada. Kad bi pojedini listovi umjesto toga preporučili nešto pozitivno i djelotvorno, jednu pametnu zamjenu i orijentaciju prema uspjehu, ne bi takvo pisanje vrijeđalo. No jednostrana negativna kritika i rušilački duh pisanja nikada neće uroditi dobrim plodovima. Uvjereni smo da je svaki ekstrem opasan. No u naše vrijeme najveća opasnost probija iz duha pobune, duha razjedinjavanja, duha stalne sumnje i nedoumice. Vjerska i moralna kontestacija ubija povjerenje u samu Objavu Božju, u vjekovno Učiteljstvo Crkve, u ispravni odgoj savjesti, u pravi smisao zajedništva. Zato bismo od naših urednika i novinara s pravom očekivali da će uz pojedine obavijesti i prikaze negativnih pojava dodavati svoj pozitivni, apostolski i katolički komentar. Da neće dozvoliti sablazni, kojima se napose jednostavne i male duše potresaju. A još uvijek, moramo priznati, najveći dio naših čitalaca pripada manje školovanom svijetu.

Biskupi ne mogu šutjeti na moguće zlo koje škodi općem dobru Crkve. Ako se širi iz one štampe, koju katolici ne vode, odgovornost i nije toliko na nama. Ako dezinformacije i štetni prikazi dolaze na stranice katoličkih listova - onda nam je dužnost upozoriti i opomenuti.

Duboko smo uvjereni da će svi urednici i svi suradnici naših novina i časopisa češće ispitati svoju profesionalnu i svoju kršćansku savjest. Njihova će odluka nesumnjivo biti pozitivna, jer uvidjaju da ih Duh Božji postavlja u ovo vrijeme za svoje svjedoke, čije svjedočanstvo dopire do mnogih duša. Mi od srca želimo da preko njih Božja istina i Ljubav Duha Svetoga prožme što veći broj srdaca u našem narodu.

Od srca želimo da se što prije sastanemo s Urednicima naših katoličkih edicija, kako bismo mogli pojedine i konkretnije probleme zajednički i dogovorno riješiti.

Neka naš srdačni pozdrav i blagoslov budu zalog složnijeg i konstruktivnijeg rada!

S plenarnog zasjedanja BK
Zagreb, 23. travnja 1971.

VAŠI BISKUPI

B/ Iz kancelarije Ordinarijata

1/ Mons. PAVAC ŽANIĆ, imenovan generalnim vikarom biskupije.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 561/71.

Mostar, dne 4. svibnja 1971.

Prečasni gospodin

Mons. PAVAO ŽANIĆ, biskup-koadjutor
M o s t a r

Pozivom na Koncilski Dekret "De pastorali Episcoporum munere in Ecclesia" br. 26. ovim Vas imenujem GENERALNIM VIKAROM obiju biskupija /mostarsko-duvanjske i mrkanjsko-trebinjske/ sa svim pravima i dužnostima, što ih Kodeks kanonskog prava povezuje sa tom službom.

+ Petar, biskup

2/ Dr. MARKO PERIĆ imenovan generalnim provikarom biskupije

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 562/71.

Mostar, dne 4. svibnja 1971.

Prečasni gospodin

Dr. MARKO PERIĆ

M o s t a r

Budući je prema odredbi Koncilskih dekreta Biskup Koadjutor imenovan Generalnim Vikarom biskupije, a ne postoji nikakva potreba u dijecezi za dvama generalnim vikarima, to je time prestala Vaša funkcija Generalnog Vikara.

Mjesto toga ovim Vas imenujem GENERALNIM PROVIKAROM dijeceze sa svim pravima i ovlastima, što ih kanonsko pravo daje Generalnom Vikaru, ali tako, da u vršenju te službe budete ovisni i podređeni ne samo Biskupu Ordinariju nego i novom Generalnom Vikaru, Biskupu Koadjutoru.

+ PETAR, biskup

3/ O s n o v a n a n o v a ž u p a

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 625/71.

ODLUKA O OSNIVANJU ŽUPE

Odavno se osjećala potreba, da se od Cerova Doca, Pogane Vlake, jednog dijela Borajne i pograničnih zaselaka osnuje nova župa, jer je tamošnjim vjernicima njihova župska matica bila predaleko. To je svojevremeno u dva navrata Ordinarijatu preporučivao bivši župnik Ružića O. Fra Blago Brkić.

Nedavno je iz spomenutih sela došla i posebna deputacija vjernika na Ordinarijat moleći da dobiju zasebnu župu i župnika.

Nakon ozbiljnog razmišljanja njihove molbe, a u cilju da bi se osigurala što bolja i efikasnija pastorizacija vjernika tih krajeva, saslušavši prethodno mišljenje zbora konzultora, kao i onih, kojih se to tiče u smislu kan. 1428. § 1, a oslanjajući se na propise kan. 216 i 1427 CZ ovim u ime Presv. Trojstva: Oca i Sina i Duha Svetoga osnivamo novu župu, kojoj će pripadati sela: Cerov Dolac i zaseoci nadimkom Porobići, Gundeljevići, Matišići, Jurčići; od ružičke Pogane Vlake zaseoci s nadimkom Pezeri, Domići, Gaj; Ledinačka Borajna i Pogana Vlaka do Gornjih Tomića, te zaselak Primorci prema Cerovom Docu od župe Tihaljina.

Budući u sklop nove župe ulazi više sela i zaselaka ime nove župe i točna lokacija župskog stana i župske crkve odredit će se naknadno, kako to predlože Ordinarijatu dogovorno vjernici nove župe preko svoga župnika.

Nova župa jest "liberae collationis Ordinarii". Ona treba da ima svoje vlastite matice i vlastiti župski pečat.

Upraviteljem nove župe imenujemo vlč. Don Marka Lukača. Njemu povjeravamo da odmah provede organizaciju nove župe i uz nastoji da što prije podigne u njoj sve potrebne crkvene objekte. Dok se ne izgradi župski stan, on će privremeno stanovati u seoskoj kući, gdje će urediti privremenu kapelicu za čuvanje Presv. Sakramenta.

Osnutkom ove nove župe župnici Ledinca, Ružića i Tihaljine gube svoju župničku jurisdikciju nad navedenim selima i zaseocima, koja prelazi na župnika novo kreirane župe, a župnici Ledinca, Ružića i Tihaljine dužni su novom župniku pomagati pri organiziranju nove župe, koja je nastala dismembracijom njihovih župa.

Ovu ODLUKU Ordinarijata treba pod prvom pučkom misom po primitku pročitati vjernicima s oltara na Ledinu, u Ružićima i Tihaljini.

Neka bude sve na veću slavu Presv. Trojstva, na čast Presv. Bogorodice, sv. Josipa, zaštitnika mostarsko-duvanjske biskupije, na procvat sv. vjere i na duhovno dobro vjernika nove župe.

Kao zalog nebeske pomoći zazivamo na župnika i na župljane nove župe blagoslov Svemogućeg Boga: Oca i Sina i Duha Svetoga.

Dano u Mostaru, dne 12. lipnja 1971.

Biskup - Ordinarij:

P e t a r, v.r.

Biskup -Koadjutor:

Pavao Žanić, v.r.

Imenovani upravitelj nove župe Don Marko Lukač predstavio se vjernicima svoje župe u nedjelju dne 20. lipnja 1971. poslije podne u prisustvu Dekana širokobriješkog dekanata Don Petra Vuletića st, župnika sa Ledinca. Ovaj je pročitao Dekret Ordinarijata o osnivanju župe. Poslije sv. mise prisutni svećenici proveli su jedno vrijeme u razgovoru s vjernicima nove župe pred grobljem u Cerovom Docu.

Želimo obilje Božjeg blagoslova upravitelju nove župe u pionirskim radovima oko pronalaženja prikladne lokacije za lociranje crkvenih objekata i sretan početak radova na izgradnji župskoga stana.

4/ Odnos mostarsko-duvanjske i mrkanjsko-trebinjske biskupije

Kancelarija Biskupskoga Ordinarijata u Mostaru poslala je dne 15. siječnja 1971. redakciji GK sastavak pod naslovom: AFERA OKO ŽUPA U HERCEGOVINI - č i n j e n i c e, a u vezi izjave provincijala herc. franjevac O. Fra Rufina dr. Šilića, koju je objavio GK u br. 1/71 od 10. siječnja 1971.

Redakcija GK "zbog opširnosti odgovora i radi dobra mira... smatrala je da nije oportuno to zasada objavljivati"/GK, br. 6/71 od 21.3. 1971./.

Zamoljena redakcija AKSE, informativnog biltena KS, donijela je sastavak u br. 54/71 od 17. travnja 1971., u Prilogu I, str. 1-6.

Na to je odgovorio O. Fra Viktor dr. Nuić u MIR i DOBRO, glasilo provincije herc. franjevac, 1971/4, str. 146-152, što je u cijelosti donijela i AKSA, br. 62/71 od 12.VI 1971., Prilog, str. 1-7.

Ordinarijat ne smatra oportunim ovaj čas odgovarati na cijeli OSVRT O. Nuića, nego želi samo upozoriti na jednu tvrdnju iz citiranog OSVRTA.

O. Nuić u svojem osvrtu, pod II, 4-5 piše slijedeće:

" Zanimljivo je ov^a napomenuti da se o načelu ravnopravne podjele župa između oba klera govori samo kad je riječ o mostarsko-duvanjskoj biskupiji, u kojoj veći broj župa pripada redovničkom kleru. Mostarsko-duvanjska biskupija ujedinjena je s trebinjsko-mrkanjskom, u kojoj sve župe pripadaju dijecezanskom kleru. Ali nitko ne postavlja pitanje ravnopravne podjele župa u toj biskupiji. Staviše, unaprijed se isključuje i sama mogućnost postavljanja toga pitanja, iako je svakomu jasno, da je to u stvari jedna biskupija i da nikada više ne će biti dvije (mi podvukli)/mislimo da bi kao dokaz za to mogla poslužiti i činjenica da je nedavno osnovana jedna župa dijelom od teritorija mostarsko-duvanjske, a dijelom od trebinjsko-mrkanjske biskupije/(MIR i DOBRO, 1971/4, str. 147).

U vezi te tvrdnje iznosimo neke podatke o trebinjsko-mrkanjskoj biskupiji:

a/ "Već car-povjestničar Porfirogenet spominje sredinom X veka oblast Travuniju (...),koja po najstarijoj domaćoj kronici Ljetopisu Popa Dukljanina iz XII. veka čini dio Crvene(t.j.Južne) Hrvatske. Posve je prirodno, da ta polusamostalna kneževina doskora dobiva i svoju biskupiju; spominje je pod imenom "Regnum Tribuniae" medju područnim biskupijama dubrovačke metropolije najprije Bula Benedikta VIII. 1022.,a kasnije, god. 1089.,ovaj put u Barskoj metropoliji i to pod imenom "ecclesia Tribuniensis",bula protupape Klementa XII. Sjedište biskupa bilo je u benediktinskom samostanu sv. Petra u Polju(S.Petrus in Campo), današnjem selu Čičevu, 5 km južno od Trebinja. Za vlade srpske dinastije Nemanjića,koja je prigrabila sve dijelove nekadašnjeg dukljanskog kraljevstva na jadranskoj obali,medju njima i Travuniju,proživljuje Trebinjska biskupija mučne časove. Nemanjin unuk Uroš I. goni iz Trebinja biskupa Salvia(1253.). Trebinjski biskupi nastanjuju se u benediktinskom samostanu na otočiću Markanju i počinju se nazivati takodjer "mrkanjskim"(mercanensis)..."/ Dr. Krunoslav Draganović,hrvatske biskupije,sadašnjost kroz prizmu prošlosti, u: Croatia Sacra,1943.,str. 117.; isti auktor, Opći šematiizam Katoličke Crkve u Jugoslaviji, Sarajevo, 1939., str. 167.; isti auktor, Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini nekad i danas, separat iz Croatia Sacra, 1935(?),str. 25-26.; Dr. O. Dominik Mandić,Bosna i Hercegovina,povjesno kritička istraživanja, Chicago, 1960., str. 400-402; P. Basilius Pandžić,O.F. M. De Dioecesi Tribuniensi et Mercanensi, Romae, 1959.,str. 7., slj./.

b/ Serija trebinjskih biskupa počinje sigurno s biskupom Slavom (Salvia) g. 1250., i daje se slijediti uz male prekide sve do naših dana /D.K. Katolička Crkva u Bosni i Hercegovini nekad i danas, cit. mj. str. 25-26. O. Pandžić navodi popis trebinjskih biskupa(nav. dj. str. 83-101)/.

c/ Papa Grgur XVI Bulom "Apostolici Nostri muneris" od 12.IX 1839. trebinjsko-mrkanjsku biskupiju "Antonio Giuriceo,episcopo ragusino,eiusque legitimis successoribus ac sede vacante vicario capitulari,ecclesiae ragusinae canonice electis administrandam commisit(mi podvukli), " donec Sanctitas Sua et Apostolica Sedes aliter decernendum statuerint"/ Pandžić B.,nav. dj. str. 76./.

d/ Bulom Leona XIII. od 5. VII. 1881. "Ex hac augusta Principis Apostolorum Cathedra",kojom je obnovljena redovita crkvena hijerarhija u BiH i uspostavljena nova crkvena pokrajina s metropolijom u Sarajevu i sufraganskim biskupijama u Banjoj Luci i Mostaru, sv. Otac odredio je da i trebinjsko-mrkanjska biskupija bude sufraganska biskupija nove metropolije ("... et aliam erectam Mercanensem et Tribuniensem,quam Episcopus Ragusinus donec aliter provideatur administratoris titulo procurabit,tamquam provinciales adsignamus, addicimus,attribuimus...")/Spomenica Vrhbosanska,1882-1932., str. 19/.

e/ Isti Papa Leo XIII 8. VII. 1890. povjerio je administraciju trebinjsko-mrkanjske biskupije mostarsko-duvanjskom biskupu.

O. Pandžić navodi u citiranom svojem djelu najvažniji dio odredbe Leona XIII.,kojom se povjerava trebinjsko-mrkanjska biskupija mostarsko-duvanjskom biskupu na administraciju:

"Itaque apostolica auctoritate nostra,harum litterarum vi, tribuniensis et mercanensis ecclesiarum perpetuo unitarum administrationem (mi podvukli),quam episcopus ragusinus hactenus gerebat,in episcopum mandetriensem pro tempore existentem tam in spiritualibus quam in temporalibus ad beneplacitum nostrum et huius Apostolicae Sedis transferimus"/ nav. dj. str.81 u bilješci,br. 3/.

f/ Budući da do tada nisu bile utvrđene granice izmedju trebinjske i mostarske biskupije,to je slijedeće,1891. odredjeno, da kotarevi Stolac, Bileće i Gacko ostanu u Trebinjskoj biskupiji, a Mostar,Nevesinje i Foča da pripadaju Mostarskoj biskupiji /Schematismus dioecesium Mandetriensis et Dumnensis itemque marcano-tribuniensis pro anno 1892.,str. 12.; Pandžić B., nav. dj. str. 81./.

g/ U "Annuario Pontificio, kod biskupije MOSTAR-DUVNO stoji: Con l'amministrazione perpetua, dal 1890. delle s.u. di Mrkanj e Trebinje.

h/ U Buli kojom je sadašnji dijecezanski ordinarij imenovan mostarsko-duvanjskim biskupom ovako piše:

"... Dilecto Filio Petro Čule... Te eligimus atque Episcopum Mandetriensem et Administratorem dioecesium unitarum Marcanensis et Tribuniensis renunciamus et constituimus..."

i/ U Buli, kojom je Mons. Pavao Žanić imenovan pomoćnim biskupom c.i.s. sadašnjem mjesnom Ordinariju stoji:

"... Quam ob rem, petente venerabili fratre Petro Čule, Episcopo Mandetriensi-Dalminiensi atque Administratore perpetuo Marcanensi-Tribuniensi... Te nominamus Coadiutorem cum iure successionis Episcopi quem dicimus..."

j/ Kanon 1419. CIC govori o ujedinjavanju... beneficija. Kanon razlikuje tri vrste ujedinjenja: UNIO EXSTINCTIVA, UNIO AEQUE PRINCIPALIS, UNIO MINUS PRINCIPALIS.

Unio exstinctiva, cum aut ex suppressis duobus vel pluribus beneficiis novum atque unicum beneficium efficitur, aut unum vel plura ita alii uniuntur ut esse desinant/Kan. 1419., br. 1/.

O. Crnica tumači: Dokidno sjedinjenje je onda, kad se dva ili više nadarja dokinu i stvori jedno novo nadarje, ili se jedno ili više njih spoji s drugim, da prestanu opstojati /O. Ante Crnica, Priručnik kanonskog prava Katoličke Crkve, Zagreb, 1945., str. 271/.

Iz naprijed navedenih citata očito je, da se u slučaju odnosa trebinjsko-mrkanjske i mostarsko-duvanjske biskupije ne radi o "dokidnom sjedinjenju".

To potvrđuje i to, da Sv. Stolica od 1839. postavlja Ap. Administratora trebinjsko-mrkanjske biskupije, što ne bi činila, kad bi se radilo o dokidnom sjedinjenju, kao što je na pr. 1828. nekadašnja trogirski biskupija sjedinjenja sa splitskom biskupijom/Usp. Crnica A., nav. dj., str. 271/, ili kao što je u najnovije doba makarska biskupija sjedinjena sa splitskom biskupijom i stvorena splitsko-makarska nadbiskupija/Vjesnik nadbiskupije splitsko-makarske, br. 6/69, str. 1a. U Buli se izričito kaže: " Suprema Nostra potestate... dioecesim Macarscensem unione ut dicitur extinctiva coniungimus cum Spalatensi..."

k/ Biskupski Ordinarijat u Mostaru svojim Dekretom br. 850/69 od 18.VII 1969. osnovao je kanonski novu župu DOMANOVIĆI u trebinjskoj biskupiji dismembracijom župa Prenj-Dubrave i Klepci-Dračevo.

Župniku novoosnovane župe u trebinjskoj biskupiji povjerena je administracija sela BIVOLJE BRDO, koje spada u mostarsko-duvanjsku biskupiju.

Evo riječi iz Dekreta Bisk. Ordinarijata:

"... Uvidjajući opravdanost njihove molbe (misli se na vjernike iz sela Bivolje Brdo), saslušavši jednog i drugog župnika, iz pastoralnih razloga i radi većeg duhovnog dobra ondješnjih vjernika ovim u ime Božje selo BIVOLJE BRDO izuzimamo ispod duhovne administracije župnika u Blagaju i predajemo ga pastoralnoj brizi župnika Domanovaća..." /Dekret Bisk. Ord. Mostar, br. 230/70 od 24.1. 1970./.

Ordinarijat je vodio računa o tome, da mostarsko-duvanjska i trebinjsko-mrkanjska biskupija nisu "u stvari jedna biskupija".

Ovdje još želimo napomenuti:

aa) Selo Bivolje Brdo pripadalo je nekoć trebinjskoj biskupiji, kako se vidi iz relacije biskupa Sigismunda Tudisića, g. 1751., gdje opisujući pojedine župe trebinjske biskupije navodi, da u župu Dubrave spada i "Bivoglie bardo"/ Pandžić B., nav. dj. str. 146, br. 9/.

Prigodom uređivanja granica biskupija g. 1891. ono je pripalo mostarskoj biskupiji, jer po gradjanskoj (civilnoj administrativnoj) podjeli pripadalo je mostarskom kotaru. Glavni rezultati popisa žiteljstva u Bosni i Hercegovini od 22. aprila 1895., Sarajevo, 1896., str. 498/, a Domanovići stolačkom kotaru, ispostava Počitelj / na istom mjestu, str. 570/.

bb) Prema odredbi Sv. Stolice iz 1891. u mostarsko-duvanjsku biskupiju spadaju kotarevi Nevesinje i Foča.

Medjutim župnik iz Višegrada, vrhbosanske nadbiskupije, administrirao je Foču i Čajniče u mostarskoj biskupiji/Opći šematizam Katol. Crkve u Jugoslaviji, Sarajevo, 1939. str. 142./.

Iz svega navedenoga se vidi da Biskupski Ordinarijat u Mostaru ne smatra da su mostarsko-duvanjska i trebinjsko-mrkanjska biskupija "stvarno jedna biskupija", i da je o tome vodio računa, kad je Bivolje Brdo (u mostarskoj biskupiji) povjerio na administraciju župniku u Domanovićima (trebinjska biskupija).

5/ S v e ć e n i c i m a n a r a z m i š l j a n j e

Svakoga dana nam sve više potresa dušu kriza svećeništva. Katkada nas i panika hvata: dokle će ovo ići?

Razmišljamo i tražimo uzroke.... I lijek.

a/ Nepodesno tlo.

Očito je da je jedan od uzroka krize izmijenjeni položaj svećenika u društvu.

Nekada je svećenik bio jedini govornik koji je govorio masama, jedini ili barem glavni faktor javnog mnijenja.

Danas, a razvoj je trajao par stoljeća, to više nije. "Mikrofon" su dobili drugi u ruke: laička država, laička škola, liberalna i ateistička sredstva komuniciranja kao knjige, novine, film, televizija, desakralizirani javni moral, borbeni ateizam, neograničena sloboda govora i ponašanja, itd. Nekada je od svega toga ponešto bilo, ali danas su to svemoćni faktori formiranja javnog mišljenja.

Navještanje riječi Božje je veoma otešćano, utjecaj Crkve često onemogućen. Istočnim grijehom ranjeni čovjek, kao žaba u vodu ili muha na med, ide za lažnim prorocima koji mu gode ušima, kako je to Apostol predviđao. Raspojasana materija u svom bogatstvu i raskoši tehničkih pomagala pogoduje lagodnom životu. Kako se teško oprijeti tom "božanstvu prometejske vatre" koja nezasićeno raspiruje potrošačku glad i žedj? Svemoćna reklama kao polip zahvaća dušu današnjeg čovjeka i ne da mu mira ni danju ni noću...

A ništa ga od sveg toga ne može zasititi, jer ostaje vječna riječ: Ne živi čovjek samo o kruhu, nego...

Ali kako je teško pijanom tehničkom biću propovijedati, da ne živi čovjek samo o kruhu u urliku reklame koja ispunja i opija oči i uši? Čovjekovu pažnju ne privlači samo "panis" nego i "circenses". Uz epitet "potrošačka" naša je civilizacija dobila naziv i "zabavljačka". Ispraznila je dušu od svake meditacije. Pobrinula se da nam ne ostavi niti jednog časa da udjemo sami u sebe, nego nas neprestano šopa senzacijama, šlagerima, izletima, putovanjima, festivalima, sportskim utakmicama, filmovima, stripovima, revijama, skandalima, pikanterijama uz anarhičnu slobodu... Da li je još moguće govoriti o potrebi samće, razmatranja, odricanja, svladavanja? Kako u tišini duše osluhnuti glas Božji?

Posao svećenikov je skoro onemogućen. Rezultati su deprimirajući. Skoro svako zrno naše propovijedi pada ili na kamen ili na suhu zemlju ili medju trnje. Istina Božja nije demantirana, ali joj je put do srca čovjekova veoma otežan. Svećenik to osjeća, pa mu posao izgleda frustriran, uzaludan, i on sam nije imun od napasti "panem et circenses".

Tako je ne samo tlo na kojem sije kamenito, suho i puno korova, nego je i duša sijačeva mlohava, bez entuzijazma i energije.

b/ Umorni sijač.

Perditio tua ex te Israel! Bez sumnje uzroci današnje krize svećeništva leže u objektivnim teškoćama, koje je donijelo naše vrijeme, ali također i u nama samima.

Sveći su bili jači od svoga vremena, nametnuli su se i bili su faktori koji je neplodnu pustinju pretvarao u njivu, koja donosi stotruki plod.

Možda previše optužujemo tlo na kojem radimo i riječ Božju koju sijemo, a zaboravljamo da je veliki dio naše slabosti došao od toga što je duhovni život većim ili manjim dijelom potisnula atmosfera koju udišemo, a to je: panem et circenses! Meditaciju, duhovno štivo, ispit savjesti, adoraciju... zamijenile su često ploče, televizija, šund literatura...

Nije čudo da se onda govori o gubitku svećeničkog identiteta. Onda nam sve smeta, sve bismo htjeli mijenjati... A zapravo bi trebalo našu nutrinu konsolidirati.

Jedan bolesnik mi se tužio na hranu, na poslugu, na buku s ulice, na tvrdo krevetu, na svjetlo koje bode oči... Možda je trebalo i ponešto od toga promijeniti, da bi mu bilo lakše, ali trebalo je izliječiti njegovu bolest, pa bi sve druge smetnje nestale. Smetnje su imale korijen u njegovoj nutрини.

Možda bi trebalo izmijeniti ponešto od naših struktura, ali ako ne izmijenimo našu duhovnu nutrinu, malo će nam pomoći izmjena struktura.

c/ Koncil govori...

Koncil je opći poziv na svetost. To se ponajviše zaboravlja, a onda sve drugo ostaje promašaj. Proučimo dobro treću glavu koncilskog Dekreta Presbyterorum Ordinis.

"Cjelokupna svećenikova služba usmjeruje njega samoga prema savršenstvu života... Zbog svog intimnog života s Kristom i zbog svetosti svoga života mogu s apostolom kazati: "Živim, ali ne više ja, nego u meni živi Krist". Svećenici su pozvani da svetkujući misterij smrti Gospodnje nastoje mrtviti svoje tijelo od njegovih mana i požuda... Kad mole božanski oficij, daju svoja usta Crkvi, koja u ime cijeloga ljudskoga roda neprestano moli zajedno s Kristom što "uvijek živi da posreduje za nas"... Kao ravnatelji zajednice vrše ascezu svojstvenu pastiru duša... Neka se posluhom posvete službi Boga i braće... Ovaj posluh vodi do zrelije slobode Božjih sinova... Prezbiteri se djevičanstvom ili obdržavanjem celibata radi kraljevstva nebeskoga posvećuju Kristu na nov i odličan način... Otac će obilato dati dar celibata, koji tako pristaje novozavjetnom svećeništvu, samo ako oni koji su po sakramentu reda dionici Kristova svećeništva, pa i cijela Crkva budu taj dar ponizno i usrdno tražili.

Ovaj sveti Sabor potiče sve prezbitere koji su - pouzdavajući se u Božju milost i nasljeđujući Kristov primjer - slobodno prihvatili sveti celibat, da prijanjajući uza nj velikodušno i cijelim srcem, te nastojeći u ovom staležu vjerno ustrajati, prihvate uzvišeni dar koji im je Otac dao, a Sin ga tako jasno veliča... Neka ne propuštaju slijediti norme, napose ascetske, koje je iskustvo Crkve potvrdilo i koje u današnjem svijetu nisu ništa manje potrebne... S Kristom se najtješnje sjedinjuju plodonosnim primanjem sakramenata, napose u čestom činu sakramentalne pokore. Jer on, pripravljen dnevnim ispitivanjem savjesti, toliko pospješuje nužno obraćanje srca k ljubavi Oca milosrdja. U svjetlu vjere, ishranjene čitanjem Svetog Pisma... Neka se rado povlače u duhovnu samoću i neka visoko cijene duhovno vodstvo. Na mnogo načina, a napose razmatranjem kao prokušanom unutarnjom molitvom i različitim oblicima molitava, koje prezbiteri slobodno odabiru, neka traže i od Boga usrdno mole onaj duh pravoga klanjanja... po kojem se tijesno sjedinjuju s Kristom.

Braćo svećenici, ako izliječimo anemiju našega duhovnoga života, bit ćemo više sposobni uzeti za ruku bolesnika kod Ovčijih vrata (Betsaida) i odvesti ga do spasonosnog vrela života.

PAVAO ŽANIĆ, biskup koadjutor mostarski

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1/ Sudjelovanje biskupa na posveti pomoćnog biskupa u Sarajevu

Biskup Ordinarij i njegov novoimenovani pomoćni biskup Koadjutor sudjelovali su na biskupskom redjenju u Sarajevu 18. travnja 1971. Biskup Ordinarij bio je drugi suposvetitelj pomoćnog biskupa Dr. Tomislava Jablanovića.

Na svečanom banketu u hotelu Evropa govorio je među drugima i naš dijecezanski Ordinarij i čestitajući mladom pomoćnom Biskupu izrazio je želju, da bude desna ruka svojem Ordinariju osobito u pogledu brige oko potpunog reaktiviranja interdijecezanskih sjemeništa za odgoj klera.

Biskupi su tom prigodom posjetili i interdijecezansko bogoslovsko sjemenište, gdje se nalaze dijecezanski bogoslovi I i II godine.

Drugi dan, t. j. 19. travnja o.g. nastavili su put u Zagreb, gdje su sudjelovali u radu proljetnog zasjedanja Sabora Biskupske Konferencije.

Nakon završetka rada BK, biskup Koadjutor vratio se u Split, gdje se je 25. travnja oprostio sa svojim sjemeništem, a Biskup Ordinarij prisustvovao je proslavi u Radatovićima, Žumberak.

2/ Kanonska vizitacija i sv. Potvrda u broćanskom dekanatu

Dne 9. svibnja obavio je Biskup Ordinarij kanonsku vizitaciju i podijelio sakrament sv. potvrde u župi Medjugorje, a 16. svibnja u Gradnicima dijelio je sv. potvrdu Biskup Ordinarij, a isti dan u župi Čerin Biskup-Koadjutor. To je bila prva kanonska vizitacija i sv. krizma u jednoj župi naše biskupije Biskupa Koadjutora. Na 23. svibnja obadva biskupa dijelila su sv. krizmu u župi Čitluk. Biskup Koadjutor služio je sv. misu, propovijedao Biskup Ordinarij. Poslije propovijedi obadvojica su u mjesnom groblju, gdje se je slavila Euharistija, krizmali djecu te župe.

Na Duhove, 30. svibnja Biskup Koadjutor služio je sv. misu i propovijedao u župi sv. Petra i Pavla u Mostaru, a poslije sv. mise obadva su biskupa dijelila sakrament sv. potvrde. Taj isti dan Biskup Ordinarij obavio je kanonsku vizitaciju i podijelio sakrament sv. potvrde u župi Kruševo kod Mostara.

U župi Ploče obavio je kanonsku vizitaciju i podijelio sakrament sv. potvrde Biskup Ordinarij na blagdan sv. Antuna Paduanskoga, 13. lipnja, a Biskup Koadjutor taj je dan bio u svojem rodnom kraju Kaštelima, gdje je po prvi puta nastupio kao biskup i podijelio sakrament sv. potvrde.

U župi Gradina krizmao je djecu na 27. lipnja o. g. Biskup Ordinarij, a Biskup Koadjutor držao je sv. krizmu u Vranjicu kod Splita.

U toku je kanonska vizitacija i dijeljenje sv. krizme u Nahijском Dekanatu.

Na 20. lipnja održana je kanonska vizitacija i sv. krizma u dvije župe: Jare kod Mostara - Biskup Ordinarij, i u Gorancima - Biskup Koadjutor.

U tjednu između 20. do 27. lipnja o. g. biskupi su sudjelovali u radu zasjedanja Sabora Biskupske Konferencije.

Prigodom tog zasjedanja Sabora BK održan je sastanak predstavnika klera i episkopata. Naš pastoralni kler zastupali su: Don Mato Nuić, župnik u Potocima kod Mostara, i Fra Blago Karačić, dekan duvanjskog dekanata (ovaj zadnji nespornom nije prisustvovao ovom susretu biskupa i svećenstva!).

3/ Blagoslov temeljnog kamena nove župske crkve u BUHOVO

Župa BUHOVO (kod Lištice), širokobriješki dekanat, osnovana je 21. kolovoza 1969. Prigodom prve godišnjice opstanka župe Biskup Ordinarij blagoslovio je župski stan, o čemu je Ordinarijat izvijestio u Sl. Vj. 1970, br. III.

Prigodom druge godišnjice župe vjernici i njihovi susjedi vidjet će već i židove nove župske crkve.

Naime na blagdan titulara župe, presv. Trojstvo, 6. lipnja 1971.g. dijecezanski Ordinarij blagoslovio je temeljni kamen nove župske crkve u Buhovu.

Prisustvovao je i Biskup Koadjutor, koji je služio sv. misu i održao prigodnu homiliju,

Kao da i vrijeme goni vjernike Buhova, da što prije pokriju svoju župsku crkvu. Naime prošle, 1970. g. prigodom sv. krizme i blagoslova župskog stana padala je velika kiša.

I prigodom blagoslova temeljnog kamena i proslave titulara župe ove godine 6. lipnja za vrijeme sv. mise i propovijedi počela je padati kiša, pa je Biskup Koadjutor morao skratiti svoju propovijed. Ipak prošlo je bez veće kiše, ali to je dalo poticaja da vjernici župe Buhovo sa što većim zalaganjem i što prije dovedu crkvu pod krov, da bi mogli bez bojazni sudjelovati u sv. misi.

Projekat nove župske crkve izradio je PROJEKTBIRO, poduzeće za građevinsko projektiranje, Slavonski Brod.

Biskup Žanić posebno je pohvalio marljivost, agilnost, požrtvornost malobrojnih no vrijednih vjernika Buhova, čestitao im na postignutom i blagoslov Božji sazvao na daljni budući rad.

Prigodom proslave blagoslova temeljnog kamena župske crkve, kojoj je prisustvovalo uz biskupe i domaćeg župnika 9 dijecezanskih svećenika, vjernici župe nisu priredjivali nikakva banketa, jer treba štedjeti, da se crkva što prije pokrije, pa prigodom blagoslova njihove nove župske crkve bit će prigode, da počaste goste i prijatelje.

Čestitamo, i želimo da već ove godine božićaju pod krovom nove crkve!

Na povratku u Mostar biskupi su se navratili u samostan na širokom Brijegu i pozdravili tamo prisutne oce franjevce.

4/ Duhovne vježbe za svećenike u ljetnim mjesecima

Tokom ljeta održavaju se duhovne trodnevne vježbe za svećenike:

a/ ZAGREB, nadb. bogoslovsko sjemenište, Kaptol 29:

- 1/ Prvi turnus: 12 - 16 srpnja,
- 2/ Drugi turnus: 23 - 27 kolovoza,
- 3/ Treći turnus: 13 - 17 rujna.

Učesnici neka prijave svoj dolazak najkasnije 5 dana prije početka. Prvi dan označuje početak uvečer, a zadnji dan svršetak izjutra. Prijave slati: Rektorat Nadb. Bogoslovskeg Sjemeništa, Kaptol 29.

U ime opskrbnine i drugih troškova plaća se 120,00 ND. Svećenici trebaju sa sobom donijeti: talar, roketu, bijelu štolu, dvije plahte i jastučnicu.

b/ DJAKOVO, dva turnusa:

- 1/ 26. srpnja navečer do 30 srpnja izjutra.
- 2/ 23. kolovoza navečer do 27. kolovoza izjutra.

U ime opskrbnine i drugih troškova svećenici iz drugih dijeceza plaćaju 150,00 ND. Dolazak najaviti barem 3 dana prije početka. Prijave prima Biskupski Ordinarijat, Djakovo, Štrosmajerov trg br. 6.

Prošle godine bile su dva turnusa duhovnih vježbi u Splitu. Za ovu godinu nismo primili obavijest o održavanju duhovnih vježbi u Splitu. Vjerojatno će se držati. Takodjer nemamo obavijesti za Dubrovnik.

U Opatiji, domu za duhovne vježbe radi turista ne drže se duhovne vježbe u ljetnim mjesecima. Raspored za jesen nismo još dobili.

Upozoravamo dijecezanske svećenike na propis kan. 126 CZ, koji obvezuje svećenika, da barem svake treće godine obavi duhovne vježbe. Možda će se ubrzo moći i u Sarajevu organizirati tečajevi za dijecezanske svećenike naše crkvene provincije. Ali dok to nije moguće, neka svećenici iskoriste ljetne praznike i obave svoje duhovne vježbe.

5/ O. Alojzije Mate Litrić, Apostolski Penitencijar bazilici Sv

Petra u Rimu - hrvatski ispovjednik

4. travnja o. g. preuzeo je O. Alojzije Mate Litrić, franjevac konventualac službu Ap. Penitencijara i ispovjednika na hrvatskom jeziku u bazilici Sv. Petra u Rimu. Službu će vršiti po nekoliko sati svakog dana u tjednu, a u izvanrednim zgodama prema dogovoru s hodočasnici i vodjama hodočašća. Ukoliko iz naših krajeva netko odlazi u Rim, neka župnici na zgodan način obavijeste vjernike, da se mogu i na hrvatskom ispovijediti u bazilici sv. Petra.

6/ Sv. pričest na ruku

GLAS KONCILIA, br. 11 od 30. svibnja 1971. str. 14 objavio je, da je zagrebački nadbiskup dopustio da se može sv. pričest primati i na ruku. To vrijedi samo za zagrebačku nadbiskupiju, i upozoravamo župnike i svećenike, da ne uvode nikakvu novinu u pogledu dijeljenja sv. pričesti, dok ne dobiju odgovarajuće upute od nadležnog Mjesnog Ordinarija.

7/ Redjenje dijecezanskih klerika

29.VI.

Na blagdan prvaka Apostola sv. Petra i Pavla dijecezanski Ordinarij podijelio je sakrament sv. svećeničkog reda trojici djakona: Marku Kutleša iz župe Prisoje - mlada misa 11. srpnja o. g. u župi Prisoje - Slavku Maslaču iz Donjeg Hrasna - mlada misa 4. srpnja o. g. u Donjem Hrasnu; Mihovilu Zrno iz Šujice - mlada misa u Šujici 11. srpnja o. g.

Redjenje je obavljeno u župi Studenci kod Ljubuškog pod pučkom sv. misom, kojoj je prisustvovalo mnogo svijeta, iako je bio radni dan.

U nedjelju dne 27. lipnja o. g. primio je sakrament sv. reda dijecezanski klerik-djakon Josip Beljan, koji je svršio teološke studije u Innsbrucku. Mladu će sv. misu slaviti 18. srpnja o. g. u Grabovici, Duvno.

Mladomisnicima čestitamo i želimo milost ustrajnosti i revnosti u svećeničkoj službi!

8/ Zamoljeni, preporučujemo:

Dr. Jordan Kuničić, OP, Katolička društvena nauka (Katolička sociologija), knjigotiskom, Zagreb, 1970. str. 168, cijena 25,00 ND. Naručuje se kod: Hrvatsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda, Zagreb, Tomislavov trg br. 21.

OBLJETNICE HRVATSKIH VELIKANA, mali zbornik o značajnim godišnjicama hrvatskih znamenitih ljudi, 88 str. 7,00 ND. Naručuje se kao gore.

Otto Goldmann, Ima li Biblija pravo, dokazi o autentičnosti i vjerodostojnosti Biblije, popularni prikaz, 68 str. 6,00 ND. Naručuje se kao gore.

& % \$ + \$ % &

Službeni Vjesnik Biskupskog Ordinarijata - Mostar. Umnoženo kao službeni materijal za isključivu upotrebu službenicima Biskupskoga Ordinarijata u Mostaru i za informaciju drugim Ordinarijatima (čl. 15. Zakona o štampi).

& % \$ + \$ % &

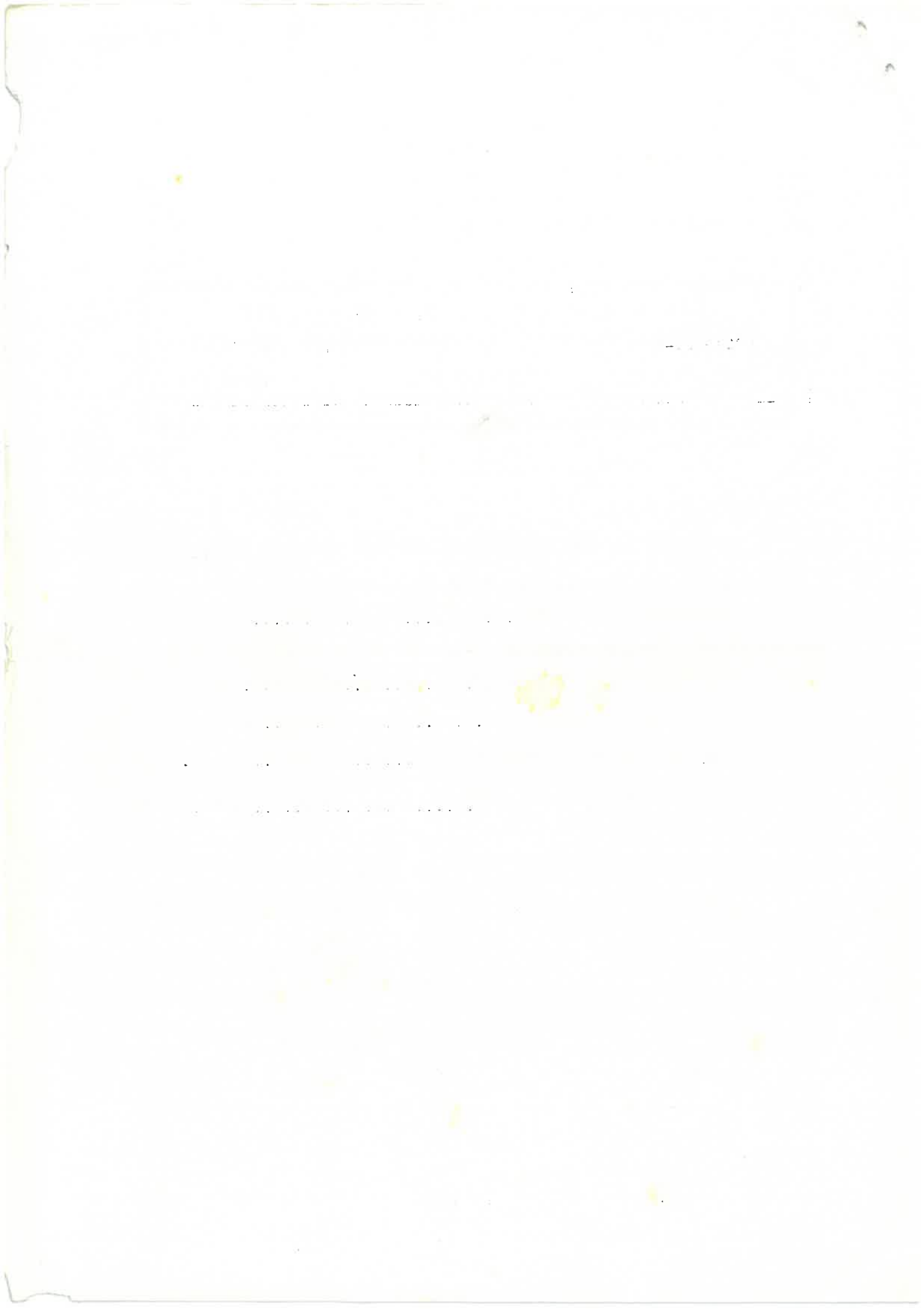
S L U Ź B E N I V J E S N I K

MOŠTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO-MRKANJSKE BISKUPIJE

M o s t a r 1 9 7 1 Broj III

Poslanica Sv. Oca Pavla VI za svjetski misijski dan	1
Apostolska Konstitucija Pavla VI o obnovljenom obredu Sakramenta sv. Potvrde	4
Apostolska Konstitucija Pavla VI o obnovljenom Božanskom Oficiju	5
Okružnice Ordinarijata	7
Obavijesti -dijecezanska kronika	9
Svećenicima na razmišljanje	21

1000

POSLANICA SV. OCA PAVLA VI ZA MISIJSKI DAN

Ljubljeni sinovi, draga braćo u Kristu, dragi suradnici u misijskom radu!

Tako vas oslovljuje Papa, koji je pun poštovanja prema apostolskom dostojanstvu, što ga je Gospodin Isus Krist podijelio svim svojim učenicima, od najvišeg do najnižeg.

Kad budete na misijsku nedjelju slušali ovu poslanicu, neće vam biti teško razumjeti, da ona ne dolazi od Pape kao osobe, koja bi sama snosila misijsku odgovornost, jer to je bila od početka "dužnost cijele Crkve" (M 5). Isusov nalog "Idite u cijeli svijet i propovijedajte evandjelje svakom stvorenju" (Mk 16,15) od Apostola je prešao na zbor Biskupa, kojima pomažu svećenici u vezi sa Petrovim nasljednikom" (M 5).

Stoga vam o svjetskom misijskom danu ne govorimo sam u svoje ime, nego u ime Biskupa cijeloga svijeta, s kojima smo - a to nas veseli - povezani najtješnjim vezama ljubavi i usređujuće skupne zajednice.

Pastiri kršćanskog stada i sluge Božjih službenika žele da biste se na misijsku nedjelju u to zamislili: svi, oni i vi udovi smo misijske Crkve, koja treba navješćivati cijelome svijetu blagu vijest otkupljenja.

Božji narod je misionarski narod.

Krist je lako mogao zamoliti svoga Oca "za više od dvanaest legija anđela" (Mt 26,53) i bio bi ih dobio, da bi s njihovom pomoći navijestio otkupljenje. Mjesto njima Krist je nama dao taj veliki nalog, nama, koji smo "najmanji" među svima svetima (Ef 3,8), uistinu nevrijedni, da bi se nazivali apostoli (1 Kor 15,9). Našemu je jeziku htio povjeriti, da objavi čovječanstvu veselu vijest. Nama je dao tu milost, da smijemo naviještati poganima Kristovo neshvatljivo bogatstvo (Ef 3,8).

Moramo pak naviještati evandjelje u izvanredno doba ljudske povijesti, kakvog još nije bilo. Napredak je dosegao takve vrhunce kao nikada prije. A i ponori zbrke i očaja su tako duboki kao nikad ranije. Ako su ikad kršćani bili pozvani, da budu luč, koja rasvjetljuje svijet, grad postavljen na gori, i sol, koja daje ugodan okus ljudskom životu (Mt, 13,14), to su danas. Mi imamo naime lijek protiv očajavanja i tamnih predskazivanja, protiv malodušnosti i straha, koji pritište naše vrijeme.

Mi imamo veselu - blagu vijest.

Zato se mora: svaki od nas kao kršćanin osjećati obavezan, da pomaže širiti blagu vijest do kraja zemlje. "Ne možemo drukčije ^{nego} govoriti što smo vidjeli i čuli" (Dj. Ap. 4,20).

Kršćani! Nitko od nas, pa bio to Papa, Biskup, svećenik ili svjetovnjak ne može se izmaknuti odgovornosti glede te bitne kršćanske dužnosti. Sigurno se sjećate, kako nas je snažno na to upozoravao zadnji Koncil s riječima: "Svaki je Kristov učenik dužan, da prema svojim silama širi vjeru" (M, 23). "Svi sinovi Crkve neka budu duboko svijesni svoje odgovornosti za svijet ... svi neka upotrijebe svoje sile za evandjeoski rad" (M, 36).

Takodjer i mi jasno ističemo: Krist je dao svojim Apostolima zapovijed, koja je tako odlučna i jasna, da nitko ne može sumnjati o njegovoj namjeri. Neka idu po svemu svijetu (nijedne zemlje ne smiju ispustiti) i neka naviještaju evandjelje svakom stvorenju (bez obzira na rasu i vrijeme).

A blaga je vijest to: Bog nas ljubi. Postao je čovjek, da bi postao dionikom našega života, a mi njegova. S nama putuje po svim putovima života, da bismo svoje brige na njega prenijeli, jer on se brine za nas (1 Petr. 5,7). Zato ljudi nisu nikad sami, jer je Bog prisutan u njihovoj povijesti, kako u povijesti čitavih naroda, tako i u povijesti svakoga pojedinca. Ako mu se ne budemo opirali, on će nas dovesti do vječne sreće, koja nadilazi svako ljudsko očekivanje.

A što je s radom za razvoj naroda?

Sigurno ste već čuli ovu dobronamjernu primjedbu. A što će biti s onima, koji gladuju i koji su privredno slabi, te žrtve nepravednoga ugnjetavanja? Da li ima smisla i da li je to uopće djelo ljubavi, da im govorimo o budućoj sreći i tako smetamo njihovim sadašnjim nastojanjima? Zar ne bi bilo više kršćanski, da im pomognemo živjeti istinskim čovječjim životom, mjesto da im govorimo o budućem životu na nebu.

Krist, koga je Duh pomazao, da navijesti blagu vijest siromašnim i najavi oslobodjenje sužnjima (Lk 4, 18) zacijelo nije htio, da bismo mi isključili od radosti evandjeoske blage vijesti siromahe i nesrećne, i uopće bilo koga kakvogod roda, boje ili položaja. Zato misionari napunjeni njegovim duhom nikad nisu pomišljali na to, da bi rastavljali ljubav prema Bogu od ljubavi prema ljudima, a još manje, da bi jednu ljubav suprostavljali drugoj. Kad rade za Božje kraljevstvo, u isti mah rade i za poboljšanje života ljudi na zemlji. I to treba čvrsto naglasiti, da tokom povijesti siromašni i potlačeni nikad nisu mislili, da je evandjelje protiv njih.

I ako glasnici evandjeoske blage vijesti neće predlagati narodima "unaprijed izgrađene načine" civilizacije (Octogesima adveniens, 42), ipak u punoj svijesti do baštine Kristova nauka i poštovanja do raznih kultura donose to, što smatraju da je "jedinствeno, istinsko i najdublje objašnjenje čovječjeg života, naime kršćansko objašnjenje" (Iz govora Pavla VI u parlamentu u Ugandi, 1. kolovoza 1969.). Vjeruju, da može "Krist, koji je umro i uskrsnuo za sve, po svojem Duhu donijeti čovjeku svijetlo i moć, koje mu je potrebno za najviši smisao njegova života" (C S, 10). Evangelizacija, koja udovoljava najplemenitijim težnjama čovjeka, takodjer je tako i kvasac za njegov daljni razvoj.

Jasno je dakle, da treba neprestano naviještati evandjelje, da bi čovjek našao konačni smisao svoga nastojanja oko razvitka: "Da bi spoznao samoga Boga, izvor i vrhunac svih vrednota, da bi imao vjeru, Božji dar, što ga primaju ljudi dobre volje, te da bi bili jedno u ljubavi Kristovoj, koji nas sve poziva, da kao djeca imamo udjela u životu samoga Boga, Oca svih ljudi" (Populorum Progressio, 21).

Možda svijet nikad prije nije tako silno osjećao potrebu za duhovnim dobrima kao danas. Uvjereni smo, da nikad nije bio tako spreman primiti obavijest o tome kao danas. Čak i u onim zemljama, gdje su ljudi u svemu najbolje opskrbljeni, odjednom, barem za sebe, otkrivaju, da sreća ne stoji u posjedovanju zemaljskih dobara. Bolni osjećaj nutarnje praznine govori im, kako su istinite Kristove riječi: "Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi, koja izlazi iz usta Božjih" (Mt, 4, 4).

Ljudima moramo govoriti i uvijek iznova ponavljati, da se "ključ, središte i cilj sve ljudske povijesti nalazi u njezinu Gospodinu i Učitelju" (C S, 10). Recimo im, da to ne vrijedi samo za vjernike, nego za sve i za svakoga, za koje je Krist umro. Svi su pozvani, da pristanu uz Božji nacrt, da Kristu kao glavi podredi sve, što je na nebu i na zemlji (Ef, 1, 10).

Sve ljude moramo pozvati, da se pridruže Božjem narodu i narodu njegove Crkve. Ta je zajednica, koja je puna pouzdanja u neprestani razvoj i koja je sposobna gledati u budućnost, a da ne zatvara oči pred sadašnjosti. Crkva s pravom misli, da sadašnjost bez veze sa budućnošću nema ni smisla ni važnosti. Upravo se stoga mora svom silom povezati sa sadašnjosti. "Ne stidimo se evandjelja" (Rim, 1, 16). Ne, ni Pape ni Biskupa nije sram, da prose novac, da bi narodima lakše navijestili evandjelje.

Svi moramo pomagati.

Ako vam na ovu misijsku nedjelju stisnemo ruku i zamolimo vas za milostinju iz ljubavi do Boga, neka vas to niti iznenadi niti sablazni. Zar nije i Krist molio one, koji su bili oko njega, da mu pomognu činiti dobro? Zar nije nahranio mnoštvo ljudi s nekoliko kruhova, koje mu je donio neki dječak? Zar nije prigodom jednog ribolova posudio čamac, da bi mogao mnoštvu navijestiti riječi života?

Zar nije za sebe i za svoje učenike primio pomoć, koju su mu od svojega davale svete žene? Zar nije posudio magarca, koji ga je nosio u mjesto njegove muke? Zar nije bio ovisan o bogatu čovjeku takodjer i glede groba, iz kojega je zatim ustao od mrtvih?

Katoličkim vjernicima i našim suradnicima kod navještanja evandjelja moramo nešto povjeriti, što nas istinski zabrinjava i u nepriliku dovodi. Nemamo dovoljno sredstava, da bismo se dovoljno pobrinuli za uzdržavanje misionara i da bismo u dostatnoj mjeri poduprli, što neprestano poduzimaju za vjeru, koja djeluje po ljubavi.

Ti su misionari uzeli službu Evandjelja za svoju životnu zadaću. Mjesto nas odlaze među pogane. U naše ime ispunjaju Učiteljev nalog: "Propovijedajte evandjelje svakom stvorenju" (Mk, 16, 15). Ako bismo im još toliko poslali, bilo bi to ništa u srazmjeru s onim, što dugujemo tim ljudima i ženama. Ipak se moramo pobrinuti barem za njihov svagdanji kruh i za nužne potrebe njihova raznolikog rada.

Za one među nama, a takvih je mnogo, koji ne mogu osobno donositi evandjelja narodima svijeta, to je nekad jedini način, da ispune nužnu kršćansku misijsku dužnost. Naša neprekidna molitva zaziva Božju milost na rad naših misionara. Naše dragovoljne žrtve i s veselim predanjem prihvaćeno trpljenje njima otvara mnoga vrata. Tim duhovnim darovima moramo pridodati i svoju velikuodušnu milostinju, jer im je tjelesna pomoć jednako potrebna, dok smo na zemlji.

Već je kroz stoljeće i po sabiranje tih darova među katoličkim vjernicima povjereno papinskim misijskim društvima, koja danas imaju novo ime: Papinska pomoć misijama. S njihovom pomoći neka bi pod vodstvom onih revnih ljudi, koje su Biskupi za to predložili, sabirali darove Božjega naroda za misije. To neka bi se vršilo prije svega na misijsku nedjelju.

Iz Rima se zatim sabrani darovi šalju po misijama. Vaši darovi, s kojima ste velikodušno svake godine odgovorili na Papinu molbu, daju se bez odgađanja za redovite misijske potrebe, kao što su uzdržavanje misionara, zidanje crkava, škola, bolnica, novicijata i sjemeništa, za hranu gladnima, za liječenje bolesnih i pomoć onima, koje su zadesile velike nesreće.

Žalosna je istina, da ta Papinska pomoć može pokriti samo mali dio navedenih potreba. Ali ne stoga, što bi vjernici manje velikodušno davali, nego stoga, što se evandjelje uvijek brže širi i što se sve to više množe i djela misionara za socijalni razvoj naroda.

Stoga smatramo da moramo moliti sve katoličke vjernike, neka pomnože svoje žrtve u korist prave vjere. Molimo pak ne samo one, koji su članovi bogatih obitelji nego takodjer i one, koji kao siromašna udovica, koju je pohvalio Krist - ubacuju od svoje neimaštine" (Mk, 12, 44). Na taj ćemo način biti sličniji prvoj kršćanskoj zajednici, za koju je rečeno, da "nitko nije nazivao svojim ono, što mu je pripadalo" (DAP, 4, 32).

Budimo jedno u ljubavi.

I kako je za vjernike te lijepe prve Crkve rečeno, da je "mnoštvo vjernika bilo jedno srce i jedna duša" (DAP, 4, 32), tako neka to vrijedi i za mnoštvo vjernika danas: neka to ne bude mnoštvo, koje se nada, nego takodjer mnoštvo koje vjeruje i ljubi. Jedno moramo biti sa svojim misionarima, apostolima modernog vremena, koji hite do nakraj zemlje, da bi "svima iznijeli na svijetlo prave vjere, koja je od vječnosti bila sakrivena u Bogu" (Ef, 3, 9), i da bi "pokazali izvanredno bogatstvo Kristove milosti dobrotom prema nama u Kristu Isusu" (Ef, 2, 7). Jedno moramo biti s misionarima, jer nas s njima združuje kršćanska vjera i apostolsko srce. Tako će oni biti jako utvrđeni, da uzmognu svjedočiti za Isusovo uskrsnuće. A mi ćemo im dati osjetiti, što moraju kršćanska srca uvijek osjećati za svoju braću, "naime sve spoznanje nadilazeću ljubav Kristovu, da budu ispunjeni do mjere sve punine Božje" (Ef, 3, 19).

Kad smo vam ovako razložili svoje misli, zazivamo na sve vas, dragi sinovi i kćeri, Gospodinovu milost i snagu, da biste mogli biti svijesni svoga poslanstva u misijskoj Crkvi.

Našim pak dragim misionarima širom svijeta izrazujemo duboku ljubav i poseban pozdrav u Isusu Kristu, kojemu služe u ljubavi i radosnoj žrtvi.

Svima, koji s njima suradjuju u radu za njegovo kraljevstvo, koje je "kraljevstvo istine i života, svetosti i milosti, pravednosti, ljubavi i mira" (Predslovlje na svetkovinu Krista Kralja), podjeljujemo o toj svjetskoj misijskoj nedjelji svoj apostolski blagoslov.

U Vatikanu, dne 25. lipnja 1971.

PAVAO VI, PAPA.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1051/71.

SVIM ŽUPSKIM UREDIMA U BISKUPIJI

Poslanica Pape Pavla VI neka se čita kod svih sv. misa na misijsku nedjelju, dne 24. listopada 1971. Ukoliko bi bilo predugo za sve mise, može se na kojoj sv. misi ispustiti koji manje važan odsjek.

Glavna, pučka sv. misa te nedjelje neka bude zavjetna misa za širenje vjere. Moli se Slava, Vjerovanje, predslovlje od nedjelje.

Sva milostinja i svi darovi, koji se na misijsku nedjelju sabere u crkvama i kapelicama kod svih svetih misa, pa i ono što se nadje na oltaru ili pred kipovima, po naredbi Kongregacije za evangelizaciju naroda, ima se pribrojiti misijskoj kolekti i poslati na Ordinarijat, koji će to predati nacionalnom Direktoratu za misije, a ovaj sv. Kongregaciji u Rim. Po odluci iste Kongregacije nije slobodno milostinju misijske nedjelje, ni u cijelosti, ni djelomično, slati pojedinim misionarima ili misijama, nego se sve ima dostaviti Sv. Stolici.

Prema godišnjem izvještaju Kongregacije za evangelizaciju naroda naša zemlja spada među one, koje najmanje daju za misije. Mnoge afričke zemlje su u tom pogledu pred nama. Potrebno je, da se naši župnici više založe za misije i u tom pogledu.

Mostar, dne 13. listopada 1971.

+ P e t a r, biskup

APOSTOLSKA KONSTITUCIJA PAPE PAVLA VI O SAKRAMENTU POTVRDE

Konstitucija počinje riječima DIVINAE CONSORTIUM NATURAE i izdana je 15. kolovoza 1971., a objavljena 13. rujna 1971.

Nakon obnove obreda sakramenta krštenja trebalo je obnoviti i obred sv. Potvrde, kako je to određeno u liturgijskoj Konstituciji II Vat. Sabora. Obredi i riječi dijeljenja sv. Potvrde tako su udešene, da ih kršćanski puk može lako pratiti, razumjeti i u njima aktivnije sudjelovati.

Reforma obreda odnosi se i na samu bit sakramentalnog obreda, jer je Sv. Otac svojom vrhovnom vlašću odredio, da se u Latinskoj Crkvi ubuduće sakrament Potvrde podjeljuje: mazanjem sv. krizmom na čelu, polaganjem ruke i riječima: "Accipe signaculum Doni Spiritus Sancti".

Sv. Kongregacija za bogoštovlje izdat će OBRED POTVRDE, i latinski će tekst, odmah čim izidje, stupiti na snagu. U nadležnost BK spada da nakon što pripreme prijevod i dobiju odobrenje Sv. Stolice odrede datum stupanja na snagu novog obreda dijeljenja sv. krizme. Stari će re obred moći upotrebljavati sve do konca 1972. godine. A od 1. siječnja 1973. svi će se morati služiti novim obredom.

APOSTOLSKA KONSTITUCIJA O OBNOVLJENO^M BOŽANSKOM OFICIJU

Apostolska Konstitucija "LAUDIS CANTICUM", kojom se proglašuje obnovljeni Božanski oficij izdana je 1.XI 1970., a objavljena je u cijelosti u "Notitiae", br. 64/71, službenom glasilu sv. Kongregacije bogoštovlja. Uz tekst dodan je i opširni komentar.

Nadamo se da će jedno i drugo uskoro biti u cijelosti prevedeno na hrvatski jezik.

Ovdje donosimo samo neke novosti u obnovljenom Oficiju.

Prema odredbi Liturgijske Konstitucije "Sacrosanctum Concilium" II Vat. Sabora, br. 84, kroz dugi niz godina radila je posebna komisija na obnovi Božanskog oficija.

Opća načela i pojedine dijelove prihvatila je Biskupska Sinoda 1967.g.

1/ Oficij je tako sastavljen da u moljenju istoga mogu sudjelovati ne samo klerici nego i redovnici i svjetovnjaci. Stoga su uvedene različite forme, kako bi se Oficij mogao prilagoditi raznim skupovima prema njihovom položaju i zvanju. Vodilo se mnogo računa i o prilikama, u kojima danas žive svećenici.

2/ Da li "Liturgija časova" zaista bila posvećenje dana, red je molitve Oficija tako složen, da se kanonski časovi mogu povezati s prirodnim časovima dana, računajući s okolnostima današnjeg života.

"Prima" je dokinuta. "Laudes" i "Vesperae" poprimile su najveće značenje i dobile značaj prave jutarnje i večernje molitve.

"Officium lectionis" zadržava noćni značaj za one, koji slave vigili-je, ali je ipak prilagodjen svakom času dana.

Raspored čitanja tako je složen da odgovara odnosno da se slaže s čitanjima u Misi. Odlomci su tako uzeti i izabrani da sačinjavaju neko jedinstvo i prikazuju glavne momente u povijesti spasenja.

Iz "čitanja" izbačeno je sve ono, što nije povijesno utvrđeno, a kod Svetaca istaknut je prvenstveno njihov duhovni lik i značenje, koje su imali u životu Crkve.

3/ Psalterij je razdijeljen na četiri tjedna. Neki teži psalmi su ispušteni, a u "Jutarnje pohvale" umetnuti su neki hvalospjevi iz Starog Zavjeta, a u "Večernje pohvale" iz Novog Zavjeta.

4/ Svakidašnja čitanja uzeta su iz djela Otaca, crkvenih pisaca. Da bi se pružilo što veće bogatstvo tih tekstova, bit će pripremljen i drugi Lekeionar, za upotrebu po volji.

5/ Laudama dodane su "Preces", kojima se posvećuje dan Bogu i preporučuju poslovi toga dana. U Vesperama na koncu nalazi se kratka molitva, slična "Molitvi vjernika". I u Laudama kao i na koncu Vespera moli se "Očenaš", i tako tripot preko dana (Lauda, Misa, Vespere), kao što je to bio običaj kod prvih kršćana.

Ap. Konstitucija odredjuje, da se nova knjiga "Liturgija časova" može upotrebljavati odmah, čim izadje. U nadležnost BK spada da pripreme prijevod na narodni jezik. Prijevod odobrava Sv. Stolica, a BK odredjuje datum stupanja na snagu prijevoda na svojem području. I nakon uvođenja Božanskog oficija na narodnom jeziku, moći će se i dalje služiti latinskim jezikom, ali po novom rasporedu. Biskupi mogu odobriti, da se i dalje služi dosadašnjim rasporedom Božanskog Oficija.

Sv. Kongregacija za bogoštovlje izdala je dne 11. travnja 1971. DEKRET kojim se novo izdanje knjige "Liturgija časova" proglašuje tipškim izdanjem. Dosad je izašao I dio, koji obuhvaća vrijeme Došašća i Božićno vrijeme.

Ista Kongregacija izdala je UPOZORENJE o Rimskom Misalu, Liturgiji Časova i Kalendaru.

Tekst UPOZORENJA dostavilo je Tajništvo BKJ 9. kolovoza svim Ordinarijatima. Prijevod donosimo u cijelosti:

I Rimski Misal i Liturgija Časova

1. Rimski Misal i Lekcionar Mise, koji je izdala ta Sv. Kongregacija, mogu se upotrebljavati pri slavljenju latinskim jezikom.

2. Biskupske Konferencije imaju se pobrinuti, da se što prije izrade prijevodi na narodnom jeziku.

Ipak, imajući u vidu poteškoće za njihovo sastavljanje, neka odrede dan, kada će se prijevod, što su ih one odobrile i Sv. Stolica potvrdila, bilo u cijelosti bilo djelomično moći ili morati primijenjivati.

Cnoga dana, kad će se morati uzeti narodni jezik pri slavljenju Mise i Liturgije Časova, morat će se novim i obnovljenim Misalom i Oficijem služiti i oni, koji i dalje budu molili latinski.

3. Oni koji zbog starosti, bolesti i drugih velikih teškoća s novim Rimskim Misalom, Misnim Lekcionarom i Oficijem mogu, uz dopuštenje Ordinarija, samo u slavljenju Mise bez naroda, upotrebljavati Rimski Misal, tipsko izdanje iz 1962. godine, preuredjeno Dekretima iz 1963. i 1967. godine, ili Rimski Brevijar, koji je ranije bio u upotrebi, bilo u cijelosti, bilo djelomično.

4. Što se jezika tiče:

a) U Misama koje se služe s "narodom" Biskupske Konferencije mogu odrediti upotrebu narodnog jezika u svakom dijelu Mise. Obzirom na konventualnu Misu u samostanima neka se obdržavaju posebni propisi. Ordinariji, imajući u vidu dobro vjernika prije svega, neka razmotre ne bi li bilo zgodno, nakon uvođenja narodnog jezika, da se u nekim crkvama, posebno gdje se sastaju češće vjernici različitih jezika, jedna ili više Misa slavi latinskim jezikom, posebno ako su pjevane. Na Misama-latinskim jezikom prikladno je čitanja iz Svetoga Pisma, kao i Molitvu vjernika moliti na narodnom jeziku, imajući u vidu one, koji im prisustvuju.

b) U Misama "bez naroda" svaki svećenik može upotrebljavati ili latinski ili narodni jezik.

c) Liturgiju Časova može svaki pojedinac, ili zajednica, ili u koru, uz dopuštenje Ordinarija, slaviti narodnim jezikom.

II Kalendar

5. Biskupske Konferencije, već prema poslu oko prijevoda Misala i Liturgije Časova, imaju odrediti dan, kada će stupiti na snagu Rimski opći Kalendar, koji je proglašen dne 14. veljače 1969. Motuproprijem "Mysterii paschalis".

Dok ne bude završen prijevod Misala i Brevijara, neka Biskupske Konferencije izdaju prikladne smjernice za slavljenje Mise i Liturgije Časova, bilo latinskim bilo narodnim jezikom.

6. Oni koji imaju vlastiti Kalendar, neka se do njegove obnove, u onome što im je vlastito pridržavaju do sada važećeg kalendara, promjenivši samo stepen slavljenja prema smjernicama Kalendara i druge promjene, koje se u vlastitim kalendarima ne slažu sa spomenutim smjernicama. U ostalom neka se pridržavaju smjernica, što ih daje Biskupska Konferencija. Posao oko revizije vlastitih Kalendara ima se izvršiti u vremenu, kako određuje Instrukcija o Kalendaru (AAS, 1970. str. 651-663).

7. Godine 1972. pada blagdan sv. Josipa na V korizmenu nedjelju. Zato se ima anticipirati, t. j. 18. ožujka.

Gdje pastoralni razlozi to zahtijevaju, Ordinariji mogu dopustiti, da se i na večernjoj Misi, koja se slavi dne 18. ožujka uvečer da bi se zadovoljilo obvezi sv. Mise u nedjelju, može upotrijebiti formular Mise sv. Josipa.

8. Godine 1973. radi okupacije nekih svetkovina, Kalendar se uređuje ovako:

a) Dne 24. lipnja, nedjelja: Rodjenje sv. Ivana Krstitelja. Tamo gdje se svetkovina Tijela i Krvi Kristove prenosi u nedjelju, slavit će se Rodjenje sv. Ivana Krstitelja dan prije, t. j. 23. lipnja.

b) Dne 29. lipnja, petak: svetkovina sv. Petra i svetkovina Presv. Srca Isusova. Svetkovina Sv. Petra i Pavla slava dana, a blagdan Presv. Srca Isusova prenosi se na slijedeću nedjelju. A gdje se svetkovina Sv. Petra i Pavla ne slavi kao zapovijedani blagdan, općenito se prenosi na slijedeću nedjelju, slavit će se dne 29. lipnja svetkovina Presv. Srca Isusova, a dne 1. srpnja svetkovina Sv. Petra i Pavla.

Iz uprave Svete Kongregacije za bogoslužje, dne 14. lipnja 1971.

Artur Card. Tabera, prefekt

A. Bugnini, tajnik

Napomena: U Apostol. Konstituciji "Laudis canticum" medju ostalim stoji:

Treba zabaciti mišljenje, da se molitva Crkve i osobna molitva medjusobno kose. Naprotiv, potrebno je da se medjusobno sve više dopunjuju. Psalmi i ostali dijelovi Liturgije Časova pružaju za razmatranje preobilnu gradju. Zato je i recitiranje Brevijara udešeno tako da odgovara potrebama žive i osobne molitve. Božanski oficij postaje na taj način živa osobna molitva, i sve više do izražaja dolazi povezanost izmedju Liturgije i cijelog kršćanskog života.

I zato se molitva Časova preporuča i onima, koji nisu obvezani na njihovo moljenje.

A oni, koji su obvezani na molitvu Časova, neka dnevno mole cijeli Brevijar, pridržavajući se, koliko je moguće, odgovarajućeg vremena. A posebno značenje neka pridavaju "Jutarnjim hvalama" i "Večernji".

I neka ih na moljenje ne potiče samo zakon, nego i ljepota Liturgije i njezino značenje za pastoralno djelovanje i asketski život.

Neka dakle, uz pomoć nove knjige "Liturgija Časova", koju Našom apostolskom vlašću prihvaćamo, odobravamo i proglašujemo, odjekuje veličanstvenija i divnija hvala Božja u Crkvi našega vremena.

O k r u ž n i c e O r d i n a r i j a t a

Broj: 1052/71.

Proslava blagdana sv. Nikole Tavelića

Po dozvoli sv. Kongregacije za bogoštovlje oficij i misa sv. Nikole Tavelića prenosi se od 5. prosinca na 14. studenoga, na dan njegove blažene smrti.

Budući da ove - 1971. - godine 14. studenoga nedjelja, u brevijaru otpada spomen sv. Nikole Tavelića, to jest čitav njegov oficij.

Glavna, pučka sv. misa može biti sv. Nikole Tavelića uz Slava i Credo. Druge mise uzimlju se od nedjelje. Pod glavnom sv. misom, -po sebi se razumije, i propovijed je o svecu.

Mostar, dne 13. listopada 1971.

+ P e t a r, biskup

Brój: 1053/71.

Jesenski koronski sastanak

Teme za jesenski koronski sastanak:

1/ Casus conscientiae:

Mato je 45 godina proveo na radu u Americi. Nakon što je dobio penziju vratio se u svoj rodni kraj. Rodnu kuću našao je pustu i praznu, jer su svi njegovi već pomrli. Očinsko imanje našao je opustošeno. Preko nekoć najbolje livade susjedi su napravili kolski put, kojim se već decenijama služe. Budući da je Mato zakoniti nasljednik očeva imanja, on traži od susjeda da mu isplate odštetu za uništenu odnosno oštećenu livadu. Oni to odbijaju, jer su to iza smrti njegova oca smatrali napuštenim, nitko nije o tome vodio brigu niti državi porez plaćao.

Kod svojih rodjaka našao je neke očeve stvari. Među njima i zadužnicu, koju je otac potpisao i zadužio se kad je on odlazio u Ameriku. Otac je bio obećao to vratiti susjedu Miji, i Mato je slao svoj doprinos u tu svrhu, ali nigdje nema dokumenta, da je otac zaista vratio susjedu Miji posudjeni novac. Mijo je također umro, a njegovi potomci tvrde, da dug nije vraćen, te sad traže, da Mato njima, kao zakonitim nasljednicima vrati u odgovarajućoj vrijednosti.

K tim nevoljama Mate povratnika iz Amerike pridošla i nova. Dok je on bio u Americi povremeno je živio s Elizabetom, pa se je iz te veze rodilo i dijete. Elizabeta traži u ime odštete i za uzdržavanje djeteta polovicu njegove penzije.

U toj svojoj nevolji obratio se svom prijatelju iz mladih dana, sad već starom svećeniku Frani i pitao ga za savjet. Ovaj mu je govorio: 1) neka tuži svoje susjede zbog uzurpacije i traži odštetu za livadu, 2) dug neka ne vraća, jer je proteklo mnogo vremena od toga, pa je sve zastarjelo, 3) Elizabeti nije dužan ništa plaćati, ako je ona slobodno pristala na zajednički život.

Umiješao se u taj problem i Matin župnik mladi svećenik Jure, pa mu je odgovorio: 1) Budući da se zemljištem služe susjedi već preko 25 godina, oni su stekli time pravo služenja i nisu dužni ništa platiti u ime odštete, 2) dug mora vratiti, jer je dug siguran, a nesigurno je da li je vraćen, 3) Elizabeti mora platiti odštetu i plaćati za uzdržavanje djeteta.

Pita se:

- 1) Kako se može steći pravo?
 - 2) Što je preskripcija i kad oslobadja dugova?
 - 3) Obveza komutativne pravednosti, koja proizlazi iz nezakonitog bračnog života?
 - 4) Što treba reći na rješenje svećenika Frane? Župnika Jure?
- Ispravno rješenje?

2/ Kršćanin pred suvremenim društveno-ekonomskim problemima: II Vat. Sabor, Pastoralna Konstitucija: Crkva u suvremenom svijetu "Gaudium et spes", br. 63-73 i Pismo Pape Pavla VI "Octogesima adveniensi", o 80-godišnjici enciklike Leona XIII "Rerum Novarum".

/Pastoralna Konstituciju "Gaudium et spes" svi su župski uredi dobili s ostalim koncilskim dokumentima, a pismo Pavla VI "Octogesima adveniensi" izdala je Kršćanska Sadašnjost u seriji "Dokumenti", br. 33. Cijena 6,00 ND/.

3/ Eventualia.

Mostar, dne 13. listopada 1971.

+ P e t a r, biskup

P.S. Dekani neka na vrijeme Ordinarijatu jave datum sastanka u svojem Dekanatu!

O b a v i j e s t i - dijecezanska kronika

1/ Odgovor Državnog Tajnika Kard. Villot-a na čestitku Ordinarija Sv. Ocu Pavlu VI prigodom godišnjice izbora i krunidbe za Papu.

SEGRETERIA DI STATO
N. 185564

Dal Vaticano, 14 Iulii 1971

Reverendissime Domine,

Inter multiplices gratulabundas voces, quae undique gentium ad Beatissimum Patrem nuper pervenerunt, cum Eius octavus honoraretur anniversarius coronationis dies, peculiarem omnino obtinet locum telegraphicus nuntius Tuus, quo una cum universo clero populoque fidei istius dioecesis Mandetrien-sis-Dumnensis fervida vota et fausta omina humanissime declaravisti.

Facile potuit Sua Sanctitas inde penitus perspicere omnem sententiam et voluntatem vestram ac simul aestimare magnitudinem alacris pietatis, quae vos ad illud benignitatis praestandum officium vehementer ad-duxerat. Quapropter dum Ille laeto animo amplectitur hoc vestrum documentum insignis benevolentiae amoris observantiae, reddere cupit eodem tempore testi-monium gratissimi sane animi Sui et gaudii de Ecclesiae filiorum manifesta fidelitate. Tibi exinde et reliquis auctoribus istius nuntii ex animo retri-buit Apostolicam Benedictionem, qua Deum bonorum remuneratorem supplex preca-tur ut largissime vos cumulet de caelis copia beneficiorum animae et corpo-ris quippe qui tantam bonitatem in Christi Vicarium ostenderitis.

Ego vero qui haec Tibi pro commissio mihi munere libenter annuntio a Sua Sanctitate, uti simul cupio oblata occasione ut me profitear Excellentiae Tuae Reverendissimae in Domino deditissimum

J. Card. Villot

Reverendissimo Domino
D. no PETRO ČULE
Episcopo Mandetrien-sis-Dumnensi

2/ Stogodišnjica župe DRINOVCI i odgovor Državnog Tajnika Kard. Villot-a na poklonstveni brzojav Sv. Ocu.

U svibnju 1971. navršilo se 100 godina otkako su od Ružičke župe otcijepljeni Drinovci i u njima osnovana samostalna župa. Tu značajnu godiš-njicu župe proslavili su vjernici pod nesebičnim zalaganjem svog aktualnog župnika i njegovih suradnika veoma svečano. Proslava je počela u lipnju, kad je 20. lipnja otkrivena spomen-ploča u Bristovici, na granici između Ružića, Drinovaca i Tihaljine, gdje je nekoć u teškim danima povijesti služena sv. misa za vjernike tih krajeva. Tom prigodom služena je i sv. misa na jednoj kamenoj ploči (poli), koja je nekoć služila kao oltarski stol.

Glavna proslava održana je 1. kolovoza o. g. Uoči toga dana održana je trodnevna duhovna obnova po staležima. Duhovnu obnovu vodio je O. Fra Stanko Vasilj. Na 30. srpnja priredjena je svečana akademija s bogatim progra-mom, koju su vodili franjevački klerici iz samostana Humac.

Na 1. kolovoza bila je u 10.30 h koncelebrirana sv. pontifikalna misa. Koncelebraciji je predsjedao Biskup Ordinarij. Uz Biskupa Koadjutora i franjevačkog Provincijala Hercegovine sudjelovali su u koncelebraciji sveće-nici, bivši župnici župe, te živeći svećenici iz same župe. Sv. misi prisustvo-valo je veliko mnoštvo vjernika iz same župe Drinovci i okolnih župa, te gosti sa strane.

Koncelebrante i sve prisutne na početku sv. mise pozdravio je župnik O. Fra Žarko Ilić.

Prije sv. mise govorio je Biskup-Ordinarij o značenju tako važne godišnjice u životu jedne župe i obveze župljana prema svojoj crkvi i župi u budućnosti.

Pod sv. misom održao je prigodnu homiliju, propovijed O. Fra Ivon Čuk, franjevac konventualac, urednik revije Veritas.

Sv. pričesti pristupilo je mnogo vjernika. Poslije sv. mise župa je priredila svečani objed u nedovršenom društvenom Domu Drinovaca. Prigodom objeda izgovorene su mnoge zdravice. Na sugestiju Biskupa-Ordinarija poslan je i poklonstveni brzojav Sv. Ocu prigodom proslave 100-godišnjice župe i u brzojavu zamolilo se Sv. Oca za njegov Apostolski blagoslov.

Na taj poklonstveni brzojav došao je slijedeći odgovor iz Vatikana:

CONSILIUM PRO PUBLICIS

ECCLESIAE NEGOTIIS

E Civitate Vaticana, die 21 Augusti 1971

No 5195/71

Excellentissime ac Reverendissime Domine,

Pergratum Beatissimo Patri extitit telegraphicum nuntium quo filiales sensus venerationis et oboedientiae, nomine quoque Episcopi Coadiutoris, Provincialis Fratrum Minorum, utriusque cleri et frequentissimi populi, Excellentia Tua Reverendissima expresserat, occasionem nacta saecularium sollemnium paroeciae Drinovci.

Libentissime Summus Pontifex Excellentiae Tuae et omnibus aliis qui caritatem suam ita ostenderunt vicem reddere cupit, idque per me nunc praestat, precum suarum suffragium promittens, ad hoc praesertim ut sacer Fidei thesaurus, istius dilectae gentis gloria, integer perseveret, cum amore fraternitatis et in unitate corporis Ecclesiae, cuius Tu, Excellentissime Domine, meritissimus semper custos fuisti.

His Beatissimi Patris vota peramanter impertita accedit Benedictio Apostolica, caelestium gratiarum pignus, benevolentiae testis.

Haec dum pro munere meo Tecum communicare gaudeo impensos obsequii mei sensus ex animo pando meque qua par est reverentia profiteor

Excellentiae Tuae Reverendissimae
addictissimum in Domino Fratrem

J. Card. Villot

Excellentissimo ac Reverendissimo
Domino D. PETRO ČULE
Episcopo Mandetriensi-Dumnensi

Proslavu 100-godišnjice župe župnik namjerava završiti pučkim sv. misijama u siječnju 1972. godine.

Čestitamo i neka milošću Božjom i zagovorom Presv. Bogorodice i Sv. Mihovila proslava urodi obilnim duhovnim plodom!

3/ Proslava Marijanske godine u Donjem Hrasnu

U nedjelju 8. kolovoza 1971. slavila se u Donjem Hrasnu Marijanska godina za trebinjsku biskupiju. Trodnevnicu uoči toga vodio je P. Zvonimir Majić, isusovac. Mnogo je vjernika pristupilo na sv. ispovijed i pričest tih dana, a takodjer na sv. pričest na sam dan proslave. Na proslavi sudjelovali su vjernici iz okolnih župa, napose iz stolačkog kraja. Neki su iz udaljenijih župa dolazili uoči toga dana. Koncelebraciju je predvodio Biskup Ordinarij, s njim je koncelebrirao i Koadjutor, te isusovac o. Majić, dok su drugi svećenici ispovijedali. Na koncu sv. mise govorio je i Biskup Koadjutor, a oko 14 sati o. misionar završio je svoju duhovnu obnovu. Iz župe D. Hrasno išlo je posebno hodočašće i na Mariju Bistricu.

4/ Sudjelovanje naših Biskupa u Marijanskim proslavama u Mariji Bistrici.

Za vrijeme Marijanskog Kongresa u Zagrebu naši Biskupi sudjelovali su u proslavama Kongresa u raznim zagrebačkim crkvama. Tako Biskup-Ordinarij predvodio je koncelebraciju i održao propovijed na temu "Marija i trpljenje" u župskoj crkvi u Dubravi, koja je povjerena ocima Kapucinima. Biskup-Koadjutor predvodio je koncelebraciju i održao prigodnu propovijed na temu "Marija i vjera" u župskim crkvama: u Dubravi kod oo. Kapucina, Krista Kralja u Trnju i bl. Marka Križevčanina, na Selskoj cesti.

Obadvojica su biskupa sudjelovali u Koncelebraciji na Mariji Bistrici, koju je predvodio Legat Sv. Oca, kardinal Šeper.

Iz naše biskupije došla su na Mariju Bistricu tri autobusa hodočasnika: Duvno, Grabovica, Vinica, dok su hodočasnici iz trebinjske biskupije išli vlakom do Zagreba, a odatle autobusima u Mariju Bistricu. Iz Mostara je bilo nešto hodočasnika, koji su privatno putovali.

4a/ Zavjetovanje u samostanu školskih Sestara u Bijelom Polju k/ Mostara.

Dijecezanski Ordinarij primio je svečane zavjete 15 Sestara u samostanu školskih Sestara III Reda sv. Franje u Bijelom Polju kod Mostara na 2. kolovoza 1971. Tom prigodom predvodio je koncelebraciju i održao prigodni govor Sestrama.

Drugi dan, 3. kolovoza Biskup-Koadjutor primio je prve zavjete Sestara, koje su svršile kušnju novicijata i obnovu zavjeta onih Sestara, čiji su privremeni zavjeti bili istekli. Tom zgodom predvodio je koncelebraciju i održao prigodnu homiliju. Taj dan dogodila se i velika nesreća, jer je M.N. brat ^{Jedne} Sestre, koja je polagala zavjete, nevješt otišao kupati se na Neretvu i utopio se. Pronađen je njegov leš tek 14. kolovoza i 15. kolovoza sahranjen je u svojem rodnom selu, u blizini Rama-šćit.

5/ Kanonska vizitacija i dijeljenje sv. Potvrde u 1971. godini održano je u slijedećim župama:

- 1) POLOG, 1. svibnja; 2) MEDJUGORJE, 9.V; 3) ČERIN, 16.V; 4) GRADNIČI, 16.V;
- 5) ČITLUK, 23. V; 6) MOSTAR, 30.V; 7) KRUŠEVO, 30.V; PLOČE, 13.VI;
- 9) JARE k/ Mostara, 20.VI; 10) GORANCI, 20.VI; 11) GRADINA, 27.VI;
- 12) HUMAC, 4.VII; 13) GRUJEVIĆI, 6.VII; 14) VELJACI, 8.VII; 15) ŠIPOVAČA-VOJNIĆI, 10.VII; 16) VITINA, 11.VII; 17) KLOBUK, 13.VII; 18) TIHALJINA, 15.VII;
- 19) LEDINAC, 16.VII; 20) STUDENCI, 18.VII; 21) RASKRIŽJE (Nova župa) 18.VII;
- 22) POSUŠJE, 25.VII; 23) VIR k/ Posušja, 27.VII; 24) SUTINA, 29.VII;
- 25) IZBIČNO, 30.VII; 26) DRINČIĆI, 29.VIII.

6/ Premještanji i razmještanje kapelana.

Don Aleksandar Boras razriješen je dužnosti župnika u Šipovača-Vojnići, te stavljen na raspolaganje Ravnatelju za dušobrižništvo migranata i upućen u Toronto, Kanada, da bude na ispomaganju tamošnjem župniku hrvatske župe. Na njegovo mjesto župnikom Šipovača-Vojnići imenovan je Don Mile Miljko.

Don Milivoj Galić privremeno je dobio dozvolu da može pastoralno djelovati izvan dijeceze i upućen je župniku u Ludwigshafen.

Don Petar Vuletić, ml. imenovan je župnikom u Grabovici. Don Djuro Kulaš premješten je iz župe Trebinje u župu Donji Gradac.

Don Filip Čulo imenovan je kapelanom u župi Prenj-Dubrave.

Don Marijan Bevanda, svršeni mladomisnik, imenovan je kapelanom u župi Klepci-Dračevo, a don Jozo Ivančić premješten je u službi kapelana u župu Vir kod Posušja.

Don Ante Ivančić, najst. imenovan je kapelanom u župi Potoci k/ Mostara.

Don Josip Beljan, nakon povratka iz Innsbrucka, ima nastupiti dužnost kapelana u Donjem Hrasnu.

Don Krešimir Pandžić, dosadašnji kapelan u Prenj-Dubravama, imenovan je župnikom u župi Trebimlja.

7/ Osnovana nova župa: H u t o v o, trebinjska biskupija

Prošle, 1970. godine, prigodom prolaska iz župe Ravno u župu Donje Hrasno Biskup-Ordinarij zaustavio se u selu Hutovo. Zapravo bio je zaustavljen od vjernika toga sela, koji su ga čekali na putu, kuda je trebao proći. O. Biskup navratio se u njihovu grobljansku kapelicu, u kojoj župnik Donjeg Graca služi povremeno sv. misu za ovo selo i obližnje zaseoke. Tom prigodom jedan mladić, student pozdravio je O. Biskupa slijedećim riječima:

"Preuzvišeni!

Oprostite nam, što smo Vam malo kao zasjeli na putu i dozvolite nam da Vam uputimo nekoliko riječi dobrodošlice i pozdrava!

Nikada još u povijesti ovoga sela nije došao velikodostojnik Vašega ranga i s misijom kojom Vi dolazite.

Mi mladi Hutovci, uz prisustvo i blagoslov naših roditelja, sretni smo što u svojoj sredini dočekujemo Kristova zamjenika u Hercegovini. Posebno, jer nam on dolazi u Vašoj osobi. Iako nije bučno proslavljen Vaš zlatni misnički jubilej, pedeset godišnjica misništva, ipak je do nas doprla vijest o njemu. Pedeset godina u službi Kristovoj, od toga 28 kao Biskup, ispunjeno je zaslugama koje i nas, Vaše vjernike, napunjavu ponosom i pouzdanjem.

Biskupa mostarskog... poznaje čitavi katolički svijet, a načasve cijeni Sveti Otac Papa. Radi njegove vjernosti Bogu i Crkvi, radi njegova čvrstog karaktera nepokolebljivosti. Ni onda kad je trebalo trpjeti strahote zatvora, pa i u oči samoj smrti pogledati, niste ni čas zadržali pred opasnostima, nego kao stanac kameni ostali čvrsti u svom uvjerenju i do zadnjega odani Isusu, njegovoj Crkvi i Isusovom Namjesniku, Sv. Ocu Papi.

Preuzvišeni, Vi znate koliko je danas vjera, osobito nas mladih, u opasnosti. Hvala Vam na primjeru čvrste vjere, koji ste nam Vi dali. Hvala Vam jednako i na milostima, koje ste nam sami ili preko svojih pomoćnika, naših Duma, dali i dajete. Mi Vam obećavamo da će nam Vaš primjer lebdjeti uvijek pred očima i da ćemo i mi, po Vašem primjeru, nastojati luč vjere pronositi svijetom, gdje god nas Providnost Božja dovela u životu.

Našoj zahvalnosti pridružuje se i topla molba, da ne zaboravite u Vašoj natpastirskoj brizi ni ovo naše drago Hutovo. Kad budete u mogućnosti, da nam dodijelite svećenika, a mi da postanemo jedna nova župa. Premda okruženi samim kamenim masivom, Bog je htio, da se u zadnjih pedesetak godina Hutovo razvilo u glavno mjesto svega područja od Neretve do Popova i od Stoca do mora. Tu se odvija glavni društveni život svega ovoga područja, tu pohađaju školu djeca iz čitavoga toga područja. Naši očevi i majke osjećaju veliki manjak u svojoj starosti, što ne mogu kojiput više pribivati kod sv. mise, ali ne manje mi mladi osjećamo veliku prazninu, što nemamo u svojoj sredini svećenika, jednog dobrog, sposobnog pastira, koji bi nam u doba opće nevjere bio oslonac u našim mladenačkim borbama, Koji bi u nama podgrijavao ljubav prema Bogu i Crkvi.

Stoga smatramo Vaš dolazak među nas Bogom danom prigodom, da Vas možemo pozdraviti i izraziti Vam svoju duboku odanost i želju, da uskoro opet dodjete u našu sredinu na blagoslov nove župske crkve, koju ćemo uz pomoć Božju i uz Vaš blagoslov podignuti.

Preuzvišeni! Siguran sam, da mogu u ime svih Hutovaca, od najmladjeg djeteta do najstarijeg starca i starice ovu želju uputiti Vam, i kličem Vam: Dobro došli i Bog Vas još dugo poživio!

U svojem odgovoru O. Biskup je istakao, da je on i radi toga odlučio proći ovim putem, da vidi mjesto i da se porazgovori s ljudima i sa svećenicima o mogućnosti osnivanja samostalne župe, što susjedni okolni župnici već godina mole i predlažu. Biskup se je jedno vrijeme zadržao u privatnom razgovoru s ljudima i pogledao mjesto, koje oni predlažu za eventualno lociranje budućih crkvenih objekata.

Dugogodišnjoj molbi župnika i vjernika Biskup je tek u ovoj - 1971. - godini udovoljio, kad je kanonski utemeljio novu župu u Hutovu. Donosimo u cijelosti Dekret Ordinarijata o osnivanju nove župe:

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 933/71.

U IME PRESVETOGA TROJSTVA - AMEN!

O D L U K A

O OSNIVANJU ŽUPE HUTOVO

Već se dulje vremena osjećala potreba da se u selu HUTOVO, župe Donji Gradac u trebinjsko-mrkanjskoj biskupiji osnuje nova župa, kojoj bi uz Hutovo pripadala i okolna sela, koja su udaljena i do 10 km. od svojih današnjih župamatica.

Da bi se omogućila redovita i efikasna pastorizacija vjernika Hutova i okolnih sela iz donjogradačke i hrašljanske župe, saslušavši prethodno mišljenje Zbora dijecezanskih konzultora, kao i onih kojih se to tiče, u smislu kan. 1428 § 1, te oslanjajući se na propise kan. 216 i 1427 CZ, ovim u ime Božje

ODLUČUJEM I KANONSKI OSNIVAM ŽUPU HUTOVO U TREBINJSKO-MRKANJSKOJ BISKUPIJI.

Novoj župi pripadat će od župe Donji Gradac sela: Hutovo, Donji i Gornji Zelenikovac, Mramor i Prapratnica, a od župe Donje i Gornje Hrasno: Glumina, Previš, Tuhinje i Vjetrenik.

Titular nove župe odredit će se naknadno u sporazumu sa župnikom i župljanima.

Nova župa sa sjedištem u Hutovu jest "liberae collationis Ordinarii". Ona treba da ima svoje vlastite matice i vlastiti župski žig ili pečat.

Upraviteljem nove župe Hutovo imenujem sa potrebnom jurisdikcijom vlč. g. Don BARIŠU ČARAPINU. Njemu povjeravam da odmah provede organizaciju nove župe i uz nastoji da što prije izgradi u njoj sve potrebne crkvene objekte. Privremeno će stanovati u selu, privatnoj kući, dok se ne izgradi župski stan.

Župnici Donjeg Hrasna i Donjeg Graca dužni su ići na ruku župniku Hutova i pomagati mu pri organiziranju nove župe, koja je nastala dismembracijom njihovih župa.

Neka bude sve na veću slavu Presvetoga Trojstva, na čast Presvete Bogorodice i sv. Mihovila Arkandjela, nebeskog zaštitnika trebinjsko-mrkanjske biskupije, na procvat sv. vjere i na duhovno dobro vjernika nove župe!

Kao zalag nebeske pomoći zazivam na župnika i župljane blagoslov Boga Svemogućega: Oca i Sina i Duha Svetoga!

Dano u Mostaru, dne 23. kolovoza godine Gospodnje 1971.

+ P e t a r, biskup".

Proglašenje Dekreta i uvođenje župnika u novu župu održano je dne 19. rujna 1971. Biskup-Koadjutor služio je sv. misu i održao prigodnu homiliju, a Biskup-Ordinarij je na koncu sv. mise održao posebni govor vjernicima nove župe.

Vjernici Hutova u znak zahvalnosti priredili su svečani objed ne samo za biskupe i prisutne svećenike, nego i za sve domaćine nove župe. Biskup-Ordinarij tom zgodom poklonio je jedan ciborij novoj župi.

Želimo blagoslov Božji i puno uspjeha župniku i njegovim vjernicima u organiziranju župe i izgradnji potrebnih župskih objekata..

Adresa nove župe: Rkt. župski ured Hutovo,
zp. 79415 HUTOVO,
Hercegovina

8/ Rezolucija mladih franjevacu od 17.VI 1971.- Tekst i osvrt.

Mladi franjevci hercegovačke provincije sa svojeg teološko-pastoralnog tečaja, koji je održan u samostanu Humac kod Ljubuškog od 15.-17. lipnja 1971. uputili su Biskupskom Ordinarijatu u Mostaru i nekim drugim crkvenim ustanovama i javnosti preko "Glas Koncila" i "AKSA" zajedničko pismo, u kojem iznose zaključke svojih razmatranja stanja Crkve u Hercegovini.

Pismo-rezolucija objavljeno je u provincijskom glasilu MIR I DOBRO, 1971/5, str. 209-210, djelomično u GK, br. 14, od 11. srpnja 1971. str. 14, te u cijelosti u AKSI, br. 64/71 od 26.VI 1971. Prilog br. IV, Zagrebačkom Večernjem listu, od 16. VII 1971. i dr.

Budući da svećenicima, koji ne primaju provincijsko glasilo MIR I DOBRO, ili AKSU, tekst rezolucije nije poznat, barem u cijelosti, donosimo ga ovdje u cijelosti, s kratkim osvrtom na neke tvrdnje te rezolucije.

A/ Tekst rezolucije.

Mi mladi svećenici Hercegovačke franjevačke provincije okupljeni na svom redovnom godišnjem teološko-pastoralnom tečaju na Humcu 15.-17. lipnja 1971. razmatrali smo između ostalog i stanje Crkve u Hercegovini. Svjesni svoje odgovornosti odlučili smo upravititi Naslovu i javnosti svoje zaključke:

1. Svjesni činjenice da su se u Crkvi u Hercegovini nagomilali problemi koji prijete još gorim posljedicama po Crkvu i Hrvatski narod uvjereni smo da njihovi uzroci stoje u nepoštivanju Evandjelja i duha Drugog vatikanskog sabora.

2. U duhu suodgovornosti u Crkvi predlažemo da zajednički tražimo rješenje tih problema u radikalnoj primjeni Evandjelja i Sabora kao kriterijuma vrednovanja života i postupaka u Crkvi.

3. Radi autentičnosti Evandjelja, dobra Crkve i zaštite istinskog auktoriteta tražimo ukidanje klasnih odnosa i praktično priznavanje jednakosti koja se temelji na istom krštenju i istom svećeništvu. U vezi s tim insistiramo i na svojim neotudjivim ljudskim, kršćanskim i svećeničkim dužnostima i pravima; ne možemo se pomiriti s neevandjeoskim načelom da je Crkva baština bilo koga od ljudi, kojom bi on imao pravo raspolagati; ne dopuštamo i osudjujemo preferiranje neredovničkog klera u pogledu dijeljenja i osnivanja župa, raspodjele službi u Biskupskom ordinarijatu i materijalne pomoći u gradnji crkava, župskih stanova, nabavke vozila...

4. Krist je svu Crkvu učinio sredstvom spasenja, svu poslao da propovijeda Evandjelje. U tom smislu tražimo da se u Crkvi priznaju sposobnosti, prava i dužnosti svakog člana Božjeg naroda. S tim u vezi treba aktivirati prezbiterialno i pastoralno vijeće koja samo nominalno postoje i dokinuti antikoncilsku zabranu Biskupskog ordinarijata u Mostaru o osnivanju župskih vijeća. Iz istog razloga smatramo nužnim da se narodu Božjem u Grudama, Crnču i Mostarskom Gracu omogući pastva po njihovoj volji koja je inače u skladu s II. vatikanskim saborom.

5. Tražimo razmjerno i ravnopravno sudjelovanje u svim crkvenim strukturama i na svim područjima pastoralnog rada koji je zbog nedovoljne ili jednostrane aktivnosti dosada bio paraliziran.

6. Izražavamo svoje duboko nezadovoljstvo što se još uvijek na odgovornom položaju u Biskupskom ordinarijatu nalazi Dr Marko Perić koga smatramo glavnim inicijatorom gotovo svih nereda i nategnutih odnosa u biskupiji. Uvjereni smo da bi njegovim uklanjanjem sa sadašnjeg položaja mnogi problemi otpali, novi izostali, a ostali bili lakše riješeni.

Humac, dne 17. lipnja 1971.

Slijede vlastoručni potpisi:

Fra Bogomir Zlopaša
Fra Leonardo Hrkać
Fra Stanko Banožić
Fra Ferdo Majić
Fra Martin Planinić
Fra Jozo Zovko
Fra Bonifacije Barbarić
Fra Ivan Kvesić
Fra Ante Leko
Fra Drago Škrobo
Fra Augustin Barač
Fra Kornelije Kordić
Fra Grga Martić
Fra Ivan Matijašević
Fra Berislav Kutle
Fra Dinko Maslač

Fra Viktor Kosir
Fra Karlo Lovrić
Fra Zrinko Čuvalo
Fra Petar Vlašić
Fra Jozo Vasilj
Fra Vendelin Karačić
Fra Ljubo Vlašić
Fra Ivan Bebek
Fra Zoran Senjak
Fra Ivan Dugandžić
Fra Žarko Ilić
Fra Jozo Pejić
Fra Oton Bilić
Fra Nedjeljko Martinović
Fra Vitomir Musa
Fra Tomislav Pervan

& & & & & & & & & & & & & &

B/ Osvrt na neke tvrdnje, sadržane u zajedničkom pismu.

1. Pismo iznenadjuje i po tonu, kojim je pisano i po svojem sadržaju.

2. Da je auktorima i potpisnicima kolektivnog pisma stalo do iskrenog razgovora o problemima Crkve u Hercegovini i dobronamjernosti u pogledu rješavanja tih problema, oni bi izabrali drugi put, a ne ovaj, kojim su udarili. Naime mogli su ili poslati Ordinarijatu jednu svoju delegaciju, ili pozvati nekoga ispred Ordinarijata na svoj teološko-pastoralni tečaj (na koji su, usput rečeno, ove godine pozvali i g. J. Sulića, tajnika Kršćans-ke sadašnjosti iz Zagreba, da im drži predavanje o situaciji Crkve u Hrvatskoj), ili svoje primjedbe i želje mogli su iznijeti onoj Komisiji svećenika, koja je formirana na prijedlog Kapitula provincije u srpnju 1970. godine, ili sve to dostaviti Ordinarijatu preko svoga redovničkoga Starješinstva.

Oni su naprotiv izabrali način, kojim se služe suvremeni kontestatori u Crkvi: "dijalog" putem javnosti, koji ide više za senzacijama, propagandom, stvaranjem smutnje i zabune među onima, kojima dotična problematika nije dovoljno poznata.

O. Šilić, provincijal herc. franjevac, pisao je 2. prosinca 1967. Ap. Delegatu, danas Pronunciju Sv. Stolice u Jugoslaviji: "Illi (t.j. Fratres nostri, praesertim juniores) quoque aperte et sine ulla restrictione de laesione "justitiae legis naturalis" loquuntur. Timeo eos, dato momento, potius viam inoboedientiae electuros fore...".

Gornje zajedničko pismo kao da to potvrđuje. Iznenadjuje, da Provincijalat objavljuje to pismo u cijelosti u svojem gla-silu MIR I DOBRO, bez osvrta, kao da se i on solidarizira s potpisnicima.

3. Istina je, "da su se u Crkvi u Hercegovini nagomilali problemi..." i "da njihovi uzroci stoje u nepoštivanju Evandjelja i duha Drugog vatikanskog sabora" (Toč. br. 1 Rezolucije).

Ali i Evandjelje i II Vat. Sabor traže da se poštuje crkvena vlast, posebno vlast Petrova nasljednika, što, nažalost, neki franjevci u Hercegovini ne čine.

4. U toč 3. rezolucije govori se o ukidanju "klasnih odnosa i praktično priznavanje jednakosti koja se temelji na istom krštenju i istom svećeništvu...", te se osudjuje "preferiranje neredovničkog klera u pogledu dijeljenja i osnivanja župa, raspodjele službi u Biskupskom ordinarijatu i materijalne pomoći u gradnji crkava, župskih stanova, nabavke vozila...".

a) Drugi Vat. Koncil postavio je načelo: "In animarum autem cura procuranda primas habent sacerdotes dioecesani, quippe qui, Ecclesiae particulari incardinati vel addicti, eiusdem servitio plene sese devoveant ad unam dominici gregis portionem pascendam..." (Dekret o pastoralnoj službi Biskupa, Christus Dominus, nr. 28).

U mostarsko-duvanjskoj biskupiji redovnički kler pastorizira circa 80%, a dijecezanski kler oko 20% vjernika, iza 90 godina od ustanovljenja biskupije.

Samo ovaj podatak, a da ne navodimo sve drugo, što bi trebalo navesti, dovoljno govori, kako izgleda "jednakost" jednoga i drugoga klera u pogledu duhovne pastve vjernika po župama, te koji je kler "preferiran" u tom pogledu, i koji bi zapravo trebao govoriti o ukidanju "klasnih odnosa...".

b) A što se tiče "dijeljenja i osnivanja župa", Kodeks, koji je još uvijek na snazi, daje u kan. 1427 dijecezanskom Ordinariju pravo, da može i mimo volje župnika i puka, kad traže opravdani i kanonski razlozi, dijeliti župe i osnivati nove, koje, prema paragrafu 5 istoga kanona, postaju liberae collationis, makar da je dismembrirana župa bila redovnička. Sve nove župe u dijecezi Ordinarijat ipak nije osnivao samoinicijativno, nego na molbu vjernika, kojima je pristup do matice bio težak.

c) Kakvu raspodjelu služba u Bisk. Ordinarijatu ti mladi franjevci žele, kad se zna, da sticajem prilika iz prošlosti (na pr. s katedralom i kućom za dijecezanske konzultore...) na Ordinarijatu radi samo jedan svećenik, koji vrši samo ono najnužnije. I takvo će stanje uglavnom ostati sve dok biskupija ne dobije u gradu svoju katedralnu crkvu, gdje će i službenici Ordinarijata moći pastoralno djelovati, kako je to naglasio II Vat. Sabor.

d) A što se tiče pomaganja izgradnje i popravka crkvenih objekata, Ordinarijat je pomagao sve crkve bez razlike, čak neko vrijeme i poslije nego što su župnici franjevci po vlastitoj molbi prestali davati u fond za gradnju i popravak crkava. Dijecezanski svećenici i dalje daju u taj fond Gospinu milostinju, dok franjevci to daju svome Starješinstvu.

Kod davanja pripomoći uzimala se u obzir potreba župe, jer nije pravo davati jednako velikoj i maloj župi, bogatijoj i siromašnjoj, onoj koja postoji već desetljećima, i onoj koja je istom osnovana, pa nema ni kuće ni kućišta, nego treba svaki metar erara skupo otkupiti, da dobije gradilište za crkvene objekte. Držeći se toga kriterija Ordinarijat je na poseban način pomagao neke župe, koje administriraju franjevci, kao Izbično, Nevesinje...

Treba imati k tome na umu, da je Caritas malo pomagala gradnju i popravak crkvenih objekata kod nas. Više je davao fond Gospine milostinje i pokloni, koje je Biskup za vrijeme Koncila za vlastitu osobu dobio od raznih Biskupa sa Zapada, i što Biskup nije htio trošiti u privatne svrhe, nego je to davao za siromašne župe.

Nekima je posebno za oko zapela župa Dračevo-Klepci u trebinjskoj biskupiji. Ali možda se zaboravlja, da je ta župa u ratu izgubila ne samo župski stan nego i posve novu, istom dovršenu župsku crkvu. Nijedna župa nije toliko u ratu stradala, pa nijedna nije imala pravo očekivati pomoć, kao ova župa. Uostalom, Provincijalat je razmjerno daleko više pomogao gradnju crkve u Medjugorju, koja u ratu nije stradala, darujući joj čitav pokrov, nego što je Ordinarijat pomogao gradnju nove župske crkve i kuće u Dračevu.

Prema intencijama II Vat. Koncila i po socijalnoj pravednosti župa matica trebala bi pomoći novu župu od nje odijeljenu. A koja je to župa matica učinila? I još se onda prigovara što Ordinarijat pomaže novu župu, koja nigdje ništa nema!

e) U pitanju nabavke vozila mladi franjevci očito nisu znali, da su franjevci-župnici od Caritasa preko Ordinarijata, naročito u posljednje tri godine više primili vozila nego li dijecezanski svećenici, premda bi obratno trebalo očekivati, budući dijecezanski svećenici ekskluzivno služe dijasporu u trebinjskoj biskupiji, gdje je broj vjernika malen, a udaljenosti sela od matice daleko veće nego li u mostarsko-duvanjskoj biskupiji.

Ovo se odnosi na motore. A što se tiče automobila, nijedan dijecezanski svećenik nije dobio od Caritasa, nego uglavnom od rodbine na radu u tudjini, a samo dvojica od vlastitih župljana.

5. U toč. 4 mladi franjevci traže, da se aktiviraju "prezbiterijalno i pastoralno vijeće", te da se dokine zabrana o osnivanju župskih pastoralnih vijeća...

a) Doklegod se crkveni odbori, kojih uostalom Ordinarijat nije potvrdio, budu koristili za izazivanje smutnja, borbu protiv odluka Biskupskog Ordinarijata i same Sv. Stolice, za slanje protestnih brzojava i pisanje pamfletnih pisama, župska se vijeća, koja nisu ništa drugo nego novo izdanje crkvenih odbora, neće osnivati. S tim se saglasila i Sveta Stolica, kojoj je stvar bila izložena.

b) Isto tako, dok postoji današnji duh renitencije, Ordinarijat će radije upravljati biskupijom preko Vijeća Konzultora nego preko prezbiterijalnog Vijeća, osim da privremeno prezbiterijalno Vijeće po primjeru konzultorskog Vijeća učini potpuno homogenim.

6. Što se tiče tvrdnje humačke rezolucije pod br. 6, da je Dr. Marko Perić glavni inicijator svih sadašnjih napetosti i nemira u biskupiji, pa da bi ga trebalo maknuti s odgovornog mjesta u biskupiji, nije ništa drugo nego nemoćni protuudarac na otpust dvojice franjevaca iz biskupije sa strane Ordinarijata.

Pa kako može Dr Perić biti krivac, jer se on nije bio ni rodio, kad je 1922. i 1923. ondašnje Starješinstvo provincije tražilo reviziju, zapravo dokidanje Decizije Leona XIII iz 1899., i [REDACTED] dobilo preko ondašnjega Biskupa neke župe dijecezanskoga klera, te jer je pitanje župa pokrenuto još 1937., kad je on bio u osnovnoj školi, a kod Sv. Stolice tretiralo se 1940. i 1941. godine, kad je on bio u nižoj gimnaziji. Kako on može biti glavni krivac, kad on nije sudjelovao u razgovoru o župama na Propagandi, niti je uopće u toj stvari poduzimao bilo kakvu vlastitu inicijativu, nego je samo ono radio, što mu je naredjivao njegov nadležni Ordinarij.

Uostalom, jedan od potpisnika rezolucije, koji je na provincijskom kongresu na Humcu u srpnju 1969. godine održao referat o "hercegovačkom pitanju", ustvrdio je među ostalim i slijedeće:

"Uzrok sadašnjega stanja (misli na stanje, koje je izazvalo hercegovačko pitanje), kako se neka braća izraziše, "istočni grijeh", iz koga je sve ovo izišlo, tijesno je povezan s onim, što se zove "uspostava redovite hijerarhije u Bosni i Hercegovini..." /MIR I DOBRO, 1969/5, str. 221/

Ako je ono, što je tijesno povezano s uspostavom redovite crkvene hijerarhije u Bosni i Hercegovini, t.j. obnova i uvođenje u duhovnu pastvu redovitog dijecezanskog pastoralnog klera, "istočni grijeh", "iz koga je sve ovo izišlo", onda je promašeno optuživati pojedince.

Stoga je više nego smiješno činiti Dr Perića glavnim inicijatorom svih nereda u biskupiji, jer on u svemu sluša zakonitu crkvenu vlast. Inicijatori svega zla su oni, koji se ne obaziru ni na Sv. Stolicu, ni na Biskupski Ordinarijat, koji bez jurisdikcije vrše duhovnu pastvu, siju bunu i stavljaju nered među vjernike, provode moralni i fizički teror nad osobom Biskupa i dijecezanskim klerom, koji su svojim ispadima posljednjih godina nanijeli katoličkoj Hercegovini neizbrisivu ljagu, kao na pr. u Crnču, Grudama, Gorici, napad na zagrebačkog nadbiskupa, etc.

Na koncu veoma žalimo da mladi franjevci nisu smatrali potrebnim da se prethodno informiraju o svim ovim stvarima na nadležnom mjestu prije nego što su se odlučili na pisanje rezolucije. Da su to učinili, uvjereni smo, ne bi izlazili u javnost s ovakvom rezolucijom, koja ništa ne doprinosi smirivanju situacije u Hercegovini niti promicanju dobrih odnosa klera među sobom, a stvara zabunu i smutnju u javnosti, te je netko iskorištava u svoje odredjene ciljeve.

Dodatak:

Nedavno je objavljena knjižica pod naslovom: IMA LI NAŠE REDOVNIŠTVO BUDUĆNOST? Knjižicu je priredio O. Bonaventura Duda, OFM, a sadrži razgovore, koje je O. Konstantin Koser, general Reda Male Braće, vodio s franjevcima prigodom svoje vizitacije hrvatskoj franjevačkoj provinciji, i drugim nekim provincijama. Iz te male knjižice prenosimo tri omanja pasusa:

a) U čemu se sastoji franjevačka "minoritas" - "malenost"?

"Mi se službeno zovemo Manja Braća, Fratres Minores. Na to ime imamo pravo ako uistinu njegujemo malenost. Smiješan je franjevac megaloman. Malenost izvire iz uboštva. Ona je i danas suvremena, ali je vrlo teška. Ne smijemo ništa posjedovati, ako nam se uzme, ne čini nam se krivica. Treba da se ravnamo po Isusovim riječima: "Bije li te tko po desnom obrazu, pruži mu i drugi!". To je Evandjelje. Radosno treba da to ispunjamo. Teško je to, ali - preko Evandjelja ne možemo! Sv. Franjo je želio da njegova braća budu "manja" i u tom smislu da ne teže za vodećim mjestima i službama, nego za podređenošću. Ako drugačije radimo, nije u duhu Evandjelja. Na Evandjelje moramo reći "da"...."/Nav. mj. str. 24/.

b) Franjevci su u našim krajevima poglavito pastoralno usmjereni. Da li vidite neke nove mogućnosti za franjevce u suvremenim potrebama Crkve?

O. Koser:

Vaše su prilike svojevrsne, osobito ako se povijesno gleda. U mnogim krajevima izravno dušobrižništvo bilo je na franjevačkim ledjima. Značajno je da su i u takvim prilikama, uza svu težinu dušobrižništva, vaši prethodnici umjeli naći načina za znanstvenu izobrazbu i rad. Uza sve nedostatke, koji su ljudski, franjevci su u vašim krajevima umjeli održati dosta visoku razinu teološke izobrazbe i pastoralne prakse. Danas se vaše provincije nalaze, neke po prvi puta u povijesti, u sučelništvu s dijecezama. To na vas stavlja zadatak da o toj novoj situaciji razmišljate, ali ne poput ježa koji se nakostuši, izbije svoje bodljike. Treba se uklopiti u izmjenjenu crkvenu strukturu. I to ne kao oni koji gospodare situacijom nego koji su, kakve nas hoće sv. Franjo, sluge. Tu se pomaljaju novi oblici postojanja i rada. Teškoće postoje. Ali njih treba nadvladati otvorenih očiju i mudre duše. U duhu crkvenosti kojoj nas je učio sv. Franjo. Donedavna bilo je kod vas provincija posve misijskih. Jedva su dostajale za svoje poslove. Kako se sada pomalja dijecezanski kler, mnoge vaše sile se mogu osloboditi za vanjske misije. Tu vam se pruža sasvim nova perspektiva. Dosada ste bili okrenuti nutarnjim misijama, sada se pomalja perspektiva i za vanjske misije. Te nove perspektive obogatit će vaš mentalitet, navike, običaje, stavove. Na vama je da svom vjernošću razmišljate o toj novosti i da zdravo, crkveno i franjevački na to reagirate."/Na istom mjestu, str. 70/.

c) Franjevci i župni apostolat.

"Bitna je značajka franjevačkog reda specifična duhovnost. Polazeći iz te duhovnosti, svaki je pošten posao franjevcima moguć. O prilikama kraja i o povijesnim uvjetovanostima ovisi kojemu će se apostolatu franjevci posvetiti... Tako je i župni apostolat u duhu Reda. Ipak, nije potrebno da svaki samostan bude župa. Imamo velike pastoralne centre koji nisu župa. Postoje tako različite franjevačke dušobrižničke servisne postaje u velegradovima...

Iako, dakle, smatram da župski apostolat predstavlja sasvim valjano područje franjevačkog djelovanja, osobito za tip župe po Koncilu, smatram da Red treba čuvati dostatnu apostolsku pokretljivost. Ne smije se, dakle, odveć opteretiti navezanošću na župe, da bi mogao u Crkvi poslužiti za što više tipova apostolata, i to baš takvih koji se mogu izvršiti franjevačkom ekipom..." /Nav. mj. str. 68, 69/.

5. U toč. 4 mladi franjevci traže, da se aktiviraju "prezbiterijalno i pastoralno vijeće", te da se dokaže zabrana o osnivanju župskih pastoralnih vijeća....

a) Doklegod se crkveni odbori, kojih uostalom Ordinarijat nije potvrdio, budu koristili za izazivanje smutnja, borbu protiv odluka Biskupskog Ordinarijata i same Sv. Stolice, za slanje protestnih brzojava i pisanje pamfletnih pisama, župska se vijeća, koja nisu ništa drugo nego novo izdanje crkvenih odbora, neće osnivati. S tim se saglasila i Sveta Stolica, kojoj je stvar bila izložena.

b) Isto tako, dok postoji današnji duh renitencije, Ordinarijat će radije upravljati biskupijom preko Vijeća Konzultora nego preko prezbiterijalnog Vijeća, osim da privremeno prezbiterijalno Vijeće po primjeru konzultorskog Vijeća učini potpuno homogenim.

6. Što se tiče tvrdnje humačke rezolucije pod br. 6, da je Dr. Marko Perić glavni inicijator svih sadašnjih napetosti i nemira u biskupiji, pa da bi ga trebalo maknuti s odgovornog mjesta u biskupiji, nije ništa drugo nego nemoćni protuudarac na otpust dvojice franjevacu iz biskupije sa strane Ordinarijata.

Pa kako može Dr Perić biti krivac, jer se on nije bio ni rodio, kad je 1922. i 1923. ondašnje Starješinstvo provincije tražilo reviziju, zapravo dokidanje Decizije Leona XIII iz 1899., i na nečasan način dobilo preko ondašnjega Biskupa neke župe dijecezanskoga klera, te jer je pitanje župa pokrenuto još 1937., kad je on bio u osnovnoj školi, a kod Sv. Stolice tretiralo se 1940. i 1941. godine, kad je on bio u nižoj gimnaziji. Kako on može biti glavni krivac, kad on nije sudjelovao u razgovoru o župama na Propagandi, niti je uopće u toj stvari poduzimao bilo kakvu vlastitu inicijativu, nego je samo ono radio, što mu je naredjivao njegov nadležni Ordinarij.

Uostalom, jedan od potpisnika rezolucije, koji je na provincijskom kongresu na Humcu u srpnju 1969. godine održao referat o "hercegovačkom pitanju", ustvrdio je među ostalim i slijedeće:

"Uzrok sadašnjega stanja (misli na stanje, koje je izazvalo hercegovačko pitanje), kako se neka braća izraziše, "istočni grijeh", iz koga je sve ovo izišlo, tijesno je povezan s onim, što se zove "uspostava redovite hijerarhije u Bosni i Hercegovini..." /MIR I DOBRO, 1969/5, str. 221/

Ako je ono, što je tijesno povezano s uspostavom redovite crkvene hijerarhije u Bosni i Hercegovini, t.j. obnova i uvođenje u duhovnu pastvu redovitog dijecezanskog pastoralnog klera, "istočni grijeh", "iz koga je sve ovo izišlo", onda je promašeno optuživati pojedince.

Stoga je više nego smiješno činiti Dr Perića glavnim inicijatorom svih nereda u biskupiji, jer on u svemu sluša zakonitu crkvenu vlast. Inicijatori svega zla su oni, koji se ne obaziru ni na Sv. Stolicu, ni na Biskupski Ordinarijat, koji bez jurisdikcije vrše duhovnu pastvu, siju bunu i stavljaju nered među vjernike, provode moralni i fizički teror nad osobom Biskupa i dijecezanskim klerom, koji su svojim ispadima posljednjih godina nanijeli katoličkoj Hercegovini neizbrisivu ljagu, kao na pr. u Crnču, Grudama, Gorici, napad na zagrebačkog nadbiskupa, etc.

Na koncu veoma žalimo da mladi franjevci nisu smatrali potrebnim da se prethodno informiraju o svim ovim stvarima na nadležnom mjestu prije nego što su se odlučili na pisanje rezolucije. Da su to učinili, uvjereni smo, ne bi izlazili u javnost s ovakvom rezolucijom, koja ništa ne doprinosi smirivanju situacije u Hercegovini niti promicanju dobrih odnosa klera među sobom, a stvara zabunu i smutnju u javnosti, te je netko iskorištava u svoje odredjene ciljeve.

Dodatak:

Nedavno je objavljena knjižica pod naslovom: IMA LI NAŠE REDOVNIŠTVO BUDUĆNOST? Knjižicu je priredio O. Bonaventura Duda, OFM, a sadrži razgovore, koje je O. Konstantin Koser, general Reda Male Braće, vodio s franjevcima prigodom svoje vizitacije hrvatskoj franjevačkoj provinciji, i drugim nekim provincijama. Iz te male knjižice prenosimo tri omanja pasusa:

a) U čemu se sastoji franjevačka "minoritas" - "malenost"?

"Mi se službeno zovemo Manja Braća, Fratres Minores. Na to ime imamo pravo ako uistinu njegujemo malenost. Smiješan je franjevac megaloman. Malenost izvire iz ubožstva. Ona je i danas suvremena, ali je vrlo teška. Ne smijemo ništa posjedovati, ako nam se uzme, ne čini nam se krivica. Treba da se ravnamo po Isusovim riječima: "Bije li te tko po dešnjem obrazu, pruži mu i drugi!". To je Evandjelje. Radosno treba da to ispunjamo. Teško je to, ali - preko Evandjelja ne možemo! Sv. Franjo je želio da njegova braća budu "manja" i u tom smislu da ne teže za vodećim mjestima i službama, nego za podređenošću. Ako drugačije radimo, nije u duhu Evandjelja. Na Evandjelje moramo reći "da"...."/Nav. mj. str. 24/.

b) Franjevci su u našim krajevima poglavito pastoralno usmjereni. Da li vidite neke nove mogućnosti za franjevce u suvremenim potrebama Crkve?

O. Koser:

Vaše su prilike svojevrsne, osobito ako se povijesno gleda. U mnogim krajevima izravno dušobrižništvo bilo je na franjevačkim leđjima. Značajno je da su i u takvim prilikama, uza svu težinu dušobrižništva, vaši prethodnici umjeli naći načina za znanstvenu izobrazbu i rad. Uza sve nedostatke, koji su ljudski, franjevci su u vašim krajevima umjeli održati dosta visoku razinu teološke izobrazbe i pastoralne prakse. Danas se vaše provincije nalaze, neke po prvi puta u povijesti, u sučelništvu s dijecezama. To na vas stavlja zadatak da o toj novoj situaciji razmišljate, ali ne poput ježa koji se nakostuši, izbije svoje bodljike. Treba se uklopiti u izmjenjenu crkvenu strukturu. I to ne kao oni koji gospodare situacijom nego koji su, kakve nas hoće sv. Franjo, sluge. Tu se pomaljaaju novi oblici postojanja i rada. Teškoće postoje. Ali njih treba nadvladati otvorenih očiju i mudre duše. U duhu crkvenosti kojoj nas je učio sv. Franjo. Donedavna bilo je kod vas provincija posve misijskih. Jedva su dostajale za svoje poslove. Kako se sada pomalja dijecezanski kler, mnoge vaše sile se mogu osloboditi za vanjske misije. Tu vam se pruža sasvim nova perspektiva. Dosada ste bili okrenuti nutarnjim misijama, sada se pomalja perspektiva i za vanjske misije. Te nove perspektive obogatit će vaš mentalitet, navike, običaje, stavove. Na vama je da svom vjernošću razmišljate o toj novosti i da zdravo, crkveno i franjevački na to reagirate."/Na istom mjestu, str. 70/.

c) Franjevci i župni apostolat.

"Bitna je značajka franjevačkog reda specifična duhovnost. Polazeći iz te duhovnosti, svaki je pošten posao franjevcima moguć. O prilikama kraja i o povijesnim uvjetovanostima ovisi kojemu će se apostolatu franjevci posvetiti... Tako je i župni apostolat u duhu Reda. Ipak, nije potrebno da svaki samostan bude župa. Imamo velike pastoralne centre koji nisu župa. Postoje tako različite franjevačke dušobrižničke servisne postaje u velegradovima...

Iako, dakle, smatram da župski apostolat predstavlja sasvim valjano područje franjevačkog djelovanja, osobito za tip župe po Koncilu, smatram da Red treba čuvati dostatnu apostolsku pokretljivost. Ne smije se, dakle, odveć opteretiti navezanošću na župe, da bi mogao u Crkvi poslužiti za što više tipova apostolata, i to baš takvih koji se mogu izvršiti franjevačkom ekipom..."/Nav. mj. str. 68, 69/.

9/ Jurisdikcionalni ispiti.

Održani su u prostorijama franjevačkog samostana u Mostaru u srijedu dne 6. listopada 1971.

Ispitu su pristupili: Fra Andjeo Herceg, Don Vinko Brkić, Fra Vendelin Karačić, Fra Žarko Ilić, Fra Zrinko Čuvalo, Don Petar Vuletić, Fra Luka Begić, Fra Dinko Maslač, Fra Leonardo Hrkać, Fra Ivan Kvesić, Fra Gabro Mioč, Fra Tihomir Kutle, Fra Martin Planinić, Fra Ivan Bebek, Fra Petar Vlašić, Fra Stanko Radišić, Fra Dane Karačić, Fra Zdenko Karačić.

Neki župnici i svećenici, kojima je termin jurisdikcije istekao, nisu došli na ispit niti su poslali ispričnicu ili molbu, da im se jurisdikcija produži.

10/ Trienalni ispiti.

Obično su održavani u mjesecu studenom. Ove godine odgadjaju se ti ispiti za kasniji datum, po svoj prilici u veljači slijedeće godine. Cni svećenici, koji imaju polagati trienalne ispite, neka na vrijeme to spremaju, a neka ne odgadjaju do zadnjeg tjedna pred ispite.

11/ Naši pokojnici.

a) FRA BRUNO ČESIĆ, aktualni župnik u Konjicu.

Dne 16. srpnja 1971. godine umro je u Konjicu u 44. godini života i 17. godini svećeništva O. Fra Bruno Česić.

Pokopan je na mjesnom katoličkom groblju Musala u Konjicu na 17. srpnja 1971. uz sudjelovanje velikog broja vjernika župe Konjic i ostalih gradjana toga mjesta.

Djelovao je kao duhovni pomoćnik u župi Humac 6 godina, a drugi dio svog svećeničkog života i rada u biskupiji proveo je u župi Konjic, gdje je djelovao najprije kao duhovni pomoćnik, a kasnije i kao župnik, i kao aktualni župnik umro je od raka na jetri i gušterači.

R. I. P.

b) FRA BORIS ILOVAČA, bivši Tajnik, etc. pok. Biskupa Mišića.

Dne 18. kolovoza 1971. g. umro je u franjevačkom samostanu Petrićevac kod Banja Luke Mnogopošt. O. Fra Boris Ilovača, eksprovincijal Bosne Srebrene i nekadašnji Tajnik, etc. mostarsko-duvanjskog biskupa pok. Fra Alojzija Mišića.

Pokopan je na mjesnom groblju u Petrićevcu dne 20. kolovoza o.g. Koncelebriranu sv. misu nad odrom u privremenom šatoru, mjesto porušene crkve, služio je dijecezanski Ordinarij naše biskupije, koji je s pokojnim Borisom proveo pune 23 godine na radu u Biskupiji. O. Biskup je poslije sv. mise održao prigodni govor o životu i radu pokojnika u mostarskoj biskupiji kao vjernog i nesebičnog pratioca i tajnika blagopokojnog biskupa Mišića. Pokojni Boris Ilovača proveo je od 1923-1946. godine na radu u Biskupskom Ordinarijatu u Mostaru.

Mnogi naši stariji župnici i svećenici poznaju osobno pok. Borisa, pa stoga preporučujemo ga u njihove molitve.

R. I. P.

U p o z o r e n j e:

U vrijeme dok je ovaj broj Sl. Vjesnika biskupije spreman, stigao je dopis nacionalnog Direktora za misije pri BKJ, vrhbosanskog nadbiskupa, s kojim je priložio i OKRUŽNICU za proslavu svjetskog misijskog dana.

Na početku ovog Sl. Vj. nalazi se poslanica Sv. Oca za misijski dan, koju župnici trebaju pročitati. A iz OKRUŽNICE nadb. Čekade, koju prilažemo svim župskim uredima, neka pročitaju ono, što se odnosi na PAPINSKA MISIJSKA DRUŠTVA (str. 2-3-4) i neka nastoje ta društva proširiti u svojim župama.

& & & & & & & & &

Ž u p n i c i: CENTAR ZA⁺ OBITELJSKI⁺ APOSTOLAT⁺, Slavonski Brod, Kumičićeva 20.
izdao je veoma prikladan materijal o obiteljskim problemima.
Dobro će Vam doći za pouku zaručnika. Naručuje se na gornju adresu. Cijena 15 ND.

Svećenicima na razmišljanje

1/ Premise i zaključci.

Fizički svijet je determiniran i u njegovoj determiniranosti čitamo volju i zakon Stvoriteljev. U okviru te zakonitosti moguć je rad i život na zemlji. Ako posijemo dobro sjeme, znamo čemu se možemo nadati. Ako netko nada tome kukolj, znamo, rezultat će biti drugi. Ako zasadimo zlo stablo, dobit ćemo zle plodove. Ako sagradimo kuću na pijesku, znamo što će s njom biti u oluji. Ako stavimo sol u hranu, svijeću na svijećnjak, kvasac u tijesto, znamo što će se dogoditi. Tako je u fizičkom svijetu. Gospodin Isus je po toj zakonitosti izvlačio zaključke i korisne pouke za čovjeka.

Na moralnom području veliku ulogu igra slobodna volja. Ali jer ima mnogo faktora koji utječu na slobodu volje, rodio se i determinizam, koji je zanijskao slobodu čovjekove volje. Istina je ovdje negdje u sredini: čovjek ima slobodu moralnog odlučivanja, ali je njegovo moralno djelovanje pod jakim utjecajem raznih faktora. Zato s pravom govorimo o moralnim zakonima i moralnoj sigurnosti. Tako je i Isus govorio: "Tko ne nosi križ svoj i ne ide za mnom (premise), ne može biti mojim učenicom" (zaključak). Tome slično: tko ide širokim putem, doći će u propast; tko bude služio dvama gospodarima, neće postići svoj mir, itd. Postoje i iznimke, ali onda govorimo o moralnom čudu. Inače redovito: "Što tko sije, to će i žeti. Tko sije u svoje tijelo, od tijela će žeti propast, a tko sije u duh, od duha će žeti vječni život" (Gal. 6,8).

Na takvim moralnim zakonima duha stvarali su oci kršćanske duhovnosti svoje puteve kršćanske savršenosti, kršćanskog života i svetosti, i nisu se varali. Modifikacije su se javljale, ali principi moralnih zakonitosti su uvijek bili isti. Po tim zakonima su se odgajali sveci i po tim zakonima moglo se uvijek predvidjeti krize i propasti. Ako bi drukčije bilo, onda bi se stjeralo u laž Isusa i Evandjelje. Služiti dva gospodara i naći svoj mir ili bez odricanja postići krepost, značilo bi sijati zlo, a požeti dobro. To je moralno nemoguće.

U našedobu, u vrijeme održavanja Sinode Biskupa u Rimu, stavljen je na tapet jedan teški problem svećeničkog života i od onih koji ga napadaju, i od onih koji ga brane: celibat! Svijet mora zaključiti da svećenici samo o tome raspravljaju. Oštrina tog problema je logični zaključak iz izvjesnih premisa, a drugog zaključka i ne može biti.

Jednima je jasno: moram upotrijebiti sredstva čuvanja (premise), da bih sačuvao moju svećeničku čistoću (zaključak). Takvima ne pada na pamet da posumnjaju u sigurne i prokušane principe: principiis obsta, in fuga salus. To su oci duhovnog života dobro znali i bez prestanka naglašavali. A savjesni svećenik, koji ne želi biti farizej, govori o svojoj slabosti, krhkosti, boji se poći u neke sredine, prigode, društva. Priznaje da mu škodi neke stvari čitati, gledati, da ga uznemiruje golotinja, filmovi, televizija, itd. Iskreno priznaje, ispovijeda se.... i nakon 10 ili 20 godina svećeničkog života kaže da je celibat težak, ali moguć, i da ne može zamisliti svoje svećeništvo bez celibata.

Njegove su premise: ja sam slabi čovjek, moram se čuvati i bježati od napasti, grijeh je tražiti grješnu prigodu...

A zaključak: celibat je uzvišen i moguć.

Drugi misle da mogu korigirati Isusa, Evandjelje i svece, učitelje duhovnog života. Koliko puta čujemo kako se napada "abnormalni", "manihejski", "skučeni" odgoj i moral, koji u svemu odmah vidi grijeh. Iz "kulturnih" ili "pastoralnih" razloga treba svaki film vidjeti, sve pročitati, svugdje se naći, život do kraja upoznati ponavljajući farizejski uvijek: pa što u tome ima zla, meni to ne škodi, to je moja duhovna potreba (premise)...

... i nakon 5 ili 10 godina svećeničkoga života dolazi zaključak: celibat je nemoguć, nenaravan, neizdrživ, ne može svatko imati karizmu celibata. Naravno, drukčije i ne može biti. Ne može! "Tko si je u svoje tijelo, od tijela će požeti propast". Zato se unaprijed po zakonima moralne sigurnosti može reći za bogoslova, za mladog svećenika, hoće li biti za ili protiv celibata. Celibat traži visoku ocjenu u duši, i savjesnu, poštenu borbu da bi se mogao sačuvati. Ne treba se čuditi onima koji su protiv njega i kojima ništa ne škodi da napuštaju svećeništvo. To je logički zaključak premisa.

Pred godinu dana pričao mi je jedan dobar redovnik: u našoj zajednici katkada gledamo neki televizijski program. Bude često i nešto neugodna, pa netko od nas starijih reče: daj... zasjeni to. A jedan naš mladi protestira: Ih, farizeji, abnormalno odgojeni! Što u tome ima zla? Ja ne znam kome to može naškoditi? - Par mjeseci kasnije čuo sam, da je taj mladi napustio svećenički stalež. Njemu ne škodi, a starim farizejima škodi!

Bio sam ravnatelj sjemeništa. Ravnajući se po moralnim zakonima i po nauci kršćanske askeze, "proricao" sam jednom ili drugom sjemeništarcu, da će izgubiti zvanje, jer sebi koješta dozvoljava. Neki nisu htjeli vjerovati, da im istinu govorim. Kad se, nažalost, moja riječ obistinila, onda bi dolazili k meni i govorili: Vi ste imali pravo, ja sam izgubio zvanje, moram otići. Naravno, meni je laskalo to priznanje, volio bih da sam se prevario, ali tada je sve bilo kasno.

"Meni ne škodi"! Zato ćeš do par godina postati anticelibater. Za nas slabe ljude Isus je govorio: Ako te oko tvoje sablažnjava... Ako te ruka tvoja sablažnjava... Tko s požudom.... Nama škodi!

Mi se borimo, čuvamo, ispovijedamo, molimo... To su naše premise, i mi smo za celibat, bez njega ne možemo zamisliti svoje svećeništvo, to je naš zaključak.

Pavao Žanić, pomoćni biskup Koadjutor
mostarski.

2/ Svećenik nije sam

/Iz poslanice svome kleru Mons. Johann-a Pohlschneider-a, biskupa u Aachenu, SR Njemačka/.

Protiv neomodernističkih i racionalističkih strujanja u Katol. Crkvi, koja dovode u pitanje i bit katoličkog ministerijalnog svećeništva dižu se odlučno i reagiraju na čelu s crkvenom hijerarhijom ugledni katolički teolozi. Aachenski biskup Mons. J. Pohlschneider uputio je kleru svoje pismo pod naslovom: Svećenička egzistencija u doba previranja. Poslanica je prevedena i na talijanski i objavljena u "La rivista del clero italiano" (br. 12/1970), i bilo bi korisno, da bude prevedena i na druge jezike, jer ona odražuje duhovno ozračje ne samo klera njegove biskupije i Njemačke, nego, može se reći, duhovno ozračje katoličkoga klera općenito.

Poslanica ima tri dijela: 1) Narav svećeničke misije, 2) svećenik nije sam (problem svećeničke osamljenosti), i 3) svećenik u neuspjehu.

Ovdje prenosimo, radi ograničenosti prostora, samo jedan dio uvoda i 2. dio poslanice, koja obradjuje pitanje svećeničke osamljenosti.

"Prošlih mjeseci, u raznim prigodama... susreo sam mnoge svećenike, uvidio i čuo njihove brige, probleme, nade, želje i sugestije. Uvijek, gotovo posvuda, naišao sam na iskrenu volju svećenika, na njihovu pastirsku ozbiljnost i samozataju. Uza sve to, pojavila su se i neka tjeskobna pitanja: Kamo ide naša Crkva u ovo pokoncilsko doba? Kako će moći svladati duhovni nemir, koji ju je obuzeo, kao što, uostalom, obuzimlje čitavo ljudsko društvo? Osobito, da li će svećenici ostati jaki u vjeri? Da li će ostati čvrsto ukorijenjeni u ljubavi i vjernosti prema Crkvi? Na ova i slična pitanja, ovdje-ondje sam čuo odgovore, koji su odavali izvjesnu duševnu klonulost i pomirenje sa sudbinom.

Stoga, braćo, vi ćete shvatiti, kako me sve ovo zabrinjava, jer nema ništa pogubnije za apostolsku revnost jednoga svećenika od malodušja i pesimizma. Stoga se nadam, da ću vam pružiti čednu, bratsku uslugu, ako ovim pismom zadjem u neka pitanja, koja se odnose na svećeničku egzistenciju u doba previranja kao što je naše"....

Svećenik nije sam

Ako svećenik danas želi živjeti veseo, pun pouzdanja i, uz to, ispuniti svoju službu, treba da uvijek zna ocijeniti pogibao, koja mu prijeti, i nastojati da joj se odupre. To je pogibao osamljenosti. Nitko ne može zaniijekati, kako se u našem svijetu, koji se sve više i više sekularizira, svaki vjernik, osobito svećenik mora osjećati osamljen prema shvaćanju čisto mondenih ljudi. On opaža svakog časa da živi u društvu, koje pridaje malu ili upravo nikakvu važnost religioznom elementu, osobito nadnaravnome. Ovaj osjećaj osamljenosti bez sumnje je jedan od razloga, zašto su neki svećenici našega vremena više nego prije pristupačniji dokazima, koji su protivni celibatu, i misle, da se u budućnosti mora očekivati spas Crkve od oženjenog klera. Ako pak netko jednostrano misli i prosudjuje na temelju psihologije i sociologije, ne treba se čuditi, da on neće više shvaćati duboku vrijednost i pravu svrhu celibata. "Nije ovdje mjesto, da se o ovom predmetu iscrpno raspravlja. Što se tiče znanstvenih rezultata psihologije, bit će dovoljno navesti slijedeću konstataciju liječnika psihoterapeutskog stručnjaka i sveuč. profesora u Münchenu, Alberta Goerres-a: "Danas postoji katolička seksualna mitologija, koja se

najradije pozivlje na takozvanu modernu dubinsku psihologiju ili na tzv. rezultate antropologije, prema kojoj bi bilo dokazano, da čovjek bez iskustva seksualnih odnosa ne može doći do osobne zrelosti, stoga mora postati neurotičan. Na tu tvrdnju mogu samo odgovoriti, da je ona sve drugo nego li znanstvena. Za nju ne postoji nikakav empirijski dokaz, čak ni tračak toga dokaza. To je jedna ideološka tvrdnja, koja se osniva samo na slaboj vjerojatnosti, i ona je uzrok mnogih zabluda. Teolozi i filozofi, čak i oni, koji se bave već godinama dubinskom psihologijom i psihoterapijom, rado dokazuju na temelju takvih slabih vjerojatnosti, dopuštajući da ih one impresioniraju, jer ne poznaju osnovna načela, kako se stvara sud kod empirijskih znanosti"/A. Goerres, Pastoralni list za biskupiju Aachen, Berlin, Essen, Koeln i Osnabrueck, 1969, 21. str. 80/.

Isto tako malo su uvjerljivi dokazi protiv celibata, koji većinom dolaze od sociologije i onih, koji imaju u vidu pastoralno djelovanje svećenika.

Kardinal Hoeffner u razgovoru, koji je imao s novinarima ove godine u srpnju (t.j. 1969., jer je poslanica pisana na 1.XI 1969), na pitanje, da li ukidanje celibata može doskočiti pomanjkanju svećenika, ovako je odgovorio:

"Crkva, u svojoj povijesti, nikada se nije obnavljala smanjenim, već samo povećanim predanjem Kristu. Uostalom, iskustvo pokazuje, da ukidanje celibata ne povećava svećenička zvanja. Radna ekipa biskupskog simpozijuma, koju sam vodio, pobrobnno se je 9.VII pozabavila tim pitanjem. Pravoslavna Crkva u Jugoslaviji broji samo 800 sjemeništara na 9 milijuna vjernika, iako su njihovi svećenici oženjeni, dok 7 milijuna jugoslavenskih katolika broje 4.500 sjemeništara, iako se katolički svećenici ne žene. U Oldenburgu broj katoličkih svećeničkih zvanja pet je puta veći nego broj evangeličkih. U evangeličkome dijelu Zapadnog Berlina 373 župe su bez pastora. I sam kardinal Suenens u zaključnoj relaciji u Churu istaknuo je, da u engleskoj Anglikanskoj Crkvi ima 3.000 nepopunjenih pastorskih mjesta, iako se njezini svećenici žene".

Na pitanje pak, kakve bi bile posljedice, kad bi se dopustilo, da uz neoženjene svećenike postoje i oženjeni, bivši sveučilišni profesor sociologije, kardinal Hoeffner odgovorio je:

"Iskustvo Luteranske, Kalvinističke, Reformirane i Pravoslavne Crkve dokazuje, da u budućnosti, nakon nekoliko desetljeća, ne bi bilo više ni u Katoličkoj Crkvi dijecezanskih svećenika celibatera. I ovdje vrijedi sociološki zakon "širokog puta", koji bi se ustalio, i svi bi pošli njime. Tada bi sasvim iščezao celibat, kao što se dogodilo kod protestanata, ili bi se povukao u samostane kao u Istočnoj Crkvi".

"Stvarno, piše J.H. Hampe o evangeličkim Crkvama, kod njih se ne može zamisliti župnik, koji bi bio celibater. Odluka dakle o svećeničkom celibatu... spada na nas (tj. zajednicu)" /Vjesnik nadbiskupije Koeln, 21.1/8, 1969., str. 259/.

Slično rezoniranje nalazimo također u članku evangeličkog profesora Meinholda /KNA-Konzil-Kirche-Welt, br. 28, 16/7, 1969. Usp. i djelo tek izašlo od Kraemer-Schuh, Zoelibat in der Diskussion, izd. Fredebeul und Koenen, Essen, 1969./.

Ma kakogod ovi razlozi sa područja psihologije, sociologije i pastoralke bili vrijedni štovanja, ipak je sigurno, da su odlučniji dokazi nadnaravnog reda. Samo se u vjeri može shvatiti dublje značenje i vrijednost celibata. Krist hvali one plemenite duše, koje daju svijetu primjer svojevoljnog odricanja: "Ima i takvih, koji se odriču ženidbe radi kraljevstva nebeskoga" /Mt, 19, 12/. Ovo neće nikada shvatiti čovjek, koji je privezan uz ovaj svijet i koji se ograničava na svoj vlastiti način mišljenja. Zato Gospodin i nado daje značajne riječi: "Tko može shvatiti, neka shvati". Moraju postojati ljudi, sasvim predani Bogu i puni odricanja, sveti tijelom i dušom, zabrinuti za Kristovu stvar i pažljivi kako bi se Bogu dopali (usp. I Kor, 7, 32-35); ljudi, koji, uzdržavajući se iz ljubavi prema Kristu, putuju ovom zemljom, da bi mogli slijediti Jaganjca jednoga dana i pjevati pjesmu, koju inače nitko drugi neće pjevati (usp. Otkrivenje, 14, 3-4). Oni dozivaju u pamet svim vjernicima, kako to naučava II Vat. Sabor, onaj čudesni ženidbeni ugovor, koji je Bog uspostavio i koji će se očitovati potpuno jedino u budućem svijetu, t. j. ženidbeni ugovor Crkve s Kristom, jedinim svojim zaručnikom (Dekret o redovničkoj obnovi, br. 12). Smatram, da bi trebalo da mi svećenici uvidimo kakva sve vrijednost primjera i znaka baš danas dolazi od svećeničkog celibata. Vidimo, i nije potrebno to ponavljati, kako se danas odbacuje sveti zakon ženidbe, i kako mladež traži da se sruše, na svaki način, sve zapreke, koje štite krepost predženidbene čistoće. Tako, pošto su srušeni nasipi, bez ikakva dostojanstva, na mnogim mjestima nečisti valovi zla poplavljuju svetu Božju zemlju, tako da bi čovjek htio povikati s prorokom St. Zavjeta: "Stražaru, koje je doba noći?" (Iz, 21, 11). Svećenik celibater je stalna i nametljiva opomena modernome društvu, kako bi se sjetilo obećanja besjede na gori: "Blago onima, koji su čista srca, jer će Boga gledati!" (Mt, 5, 8). Samo u vjeri objavljuje nam se eshatološko značenje nebračnoga života, prihvaćena iz ljubavi prema nebeskom kraljevstvu, koji "svjedoči o novome i vječnome životu, koji je zadobilo Kristovo otkupljenje i naviješta buduće uskrsnuće i slavu nebeskoga kraljevstva" (Lumen gentium, br. 44).

Tko je dakle upoznao u svjetlu Objave i vjere bitni smisao svoga celibata, on je time podigao čvrsti zid protiv opasnosti nutarnje osamljenosti. On zna, da je na sigurnome mjestu Kristove ljubavi. Kristu pripada sve njegovo srce, Njemu također hrle sve njegove misli, molitve i čitav njegov apostolski rad. Stoga s Pavlom može reći: "Živim, ali ne više ja, nego Krist živi u meni" (Gal, 2, 20). Takav svećenik nije - usudio bih se ustvrditi na prividno paradoksalan način - sam, pa bio i osamljen. Dok se moderan čovjek, usmjeren prema zemaljskim stvarima, često osjeća sam i nesretan usred svjetske buke i graje, - jer nemirno je srce naše, Bože, dok u Tebi ne otpočine, - svećenik, sjedinjen s Kristom, posjeduje mir duše, jer je u zajednici s Gospodinom. Posljednja rečenica Matejeva Evandjelja glasi: "Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta" (Mt, 28, 20). Ova rečenica ključ je svega Matejeva Evandjelja. Ona je Gospodinova ostavština svojim učenicima u času njegova Uzašašća. Ona je oproštajna riječ, koju Uskrsnuli upravlja prigodom svoga posljednjega ukazanja učenicima. Ova riječ daje garanciju učenicima o Kristovoj stalnoj prisutnosti, koja više nije vidljiva. Ova riječ odzvanja kroz vjekove Crkve poput snažne i žive jeke. Ona mora odjekivati u našim srcima preko vjere.

[illegible]

BOŽIČNÁ ČESTITKA BISKUPA 3

1/ Tema za V. Svjetski Dan Mira	5
2/ Liturgijski tekstovi	8
3/ Molitva vjernih	9
CKRUŽNICE ORDINARIJATA	10

Priopćenje za tisak sa zasjedanja Sabora BK 13
Dijecezanska kronika 15

Sv. Otac Pavao VI članovima Rimske Rote o odnosu: auktoriteta - sloboda - zakon	17
J. Kard. Hoeffner: Ministerijalno svećeništvo: Doktrinarni ekspozé u 10 točaka	19
Mons. Pavao Žanić, Božićna meditacija	22

- 1) Poslanica Sv. Oca Pavla VI za i.I. 1972
- 2) Pismo naših Biskupa radnicima u inozemstvu

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BOŽIĆNA ČESTITKA BISKUPA-ORDINARIJA I POM. BISKUPA-KOAJDUTORA

Draga braćo i sestre!

Svake godine andjeli nam navještaju veliku radost Porodjenja Isusova, radost Božića. Kršćansko srce od te radosti drhće od ushićenja. Iako ne poznaje duboke teologije, ono osjeća da je u Božiću duboka istina, sva čovjekova sudbina i sav smisao života. Božić je rođendan Boga i Čovjeka Isusa Krista, a bez toga rođenja "ne bismo znali ni što je Bog ni što je čovjek" (Pascal). Ljudska bi pamet lutala do danas, i do konca svijeta u mučnim sumnjama ili u tami poganstva, a srce bi ostalo prazno, bez nade, bez utjehe.

Ali Onaj koji prebiva u nedostupnu svijetlu, posta kao jedan od nas, naš brat. Donese na ovaj svijet božansko svijetlo istine i utjehu nade bijednom ljudskom srcu.

Otkrio nam je Oca Onaj koji je došao iz krila Očeva.

"Oče naš, koji jesi na nebesima...". Taj Otac je tako ljubio svijet, da je dao za nas svoga jedinorodjenog Sina. On ljubi sve ljude. I za najveće grješnike i za rasipne sinove ima uvijek riječ oprostjenja, poljubac mira i novu haljinu milosti. Rekao nam je Isus da u kući njegova Oca ima mjesta za sve nas i On nam je svima otvorio vrata Očeve kuće.

Naučio nas je Isus, da čovjek nije zemaljski "slučaj" nego slika i dijete Božje. Njegova veličina je u tome što ima neumrlu dušu, i ništa mu ne vrijedi ako i cijeli svijet zadobije, a dušu izgubi. A naš život na ovom svijetu je zadužio da radimo i pošteno živimo čekajući blaženu nadu i njegov ponovni dolazak.

Za sve je propisao zakon ljubavi. Htio je da to bude naša legitimacija. "Po tome će svijet poznati da ste moji učenici, ako se budete ljubili među sobom... Ljubite i neprijatelje svoje... Blagoslivajte one koji vas proklinju i dobro činite onima koji vas mrze...".

Utješio je žalosne i progonjene, i rekao im iznoseći svojih osam blaženstava, da im žalost i progonstvo nije ludost i besmislica nego najveće blago za vječnost.

I napokon se iz ljubavi prema nama pustio propeti na križ i umro je za našu vječnu sreću. Svoje trpljenje i poniženje započeo je u Betlehemskejštalici i čitav je život proveo u siromaštvu, progonstvu i neshvaćanju. Tu poniznost, malenost, prenio je iz Betlemskejštalice u svetohranište. Pojštalici je došao na svijet, po svetohraništu dolazi u naša srca. Svaka sveta pričest jest novi Božić, i nema Božića bez svete pričesti!

Draga braćo i sestre!

Želimo vam svima s r e t a n B o ž i ć!

Želimo da se Isus rodi u dušama svih vas, da vam njegovo sveto Porodjenje donese radost spasenja, svjetlo istine, utjehu u bolima, snagu u napastima i konačnu ustrajnost u svetoj vjeri.

Ujedno želimo, da vam božićno svjetlo Isusove nauke osvjetljuje u Novoj Godini staze vašega života i da vam pod zaštitom presv. Imena Isusova ta godina u svemu bude sretna.

NA DOBRO VAM DOŠAO BOŽIĆ I SVETO PORODJENJE ISUSOVO!

Sve Vas toplo pozdravljamo i šaljem Vam svoj natpastirski blagoslov!

U Mostaru, dne 15. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup-Ordinarij

+ P a v a o, pomoćni biskup-
Koadjutor.

Napomena župnicima:

Božićnu čestitku Biskupa-Ordinarija i pom. biskupa-Koadjutora pročitati vjernicima s oltara na svim sv. misama na blagdan Božića!

% & \$ + \$ & %

Ž u p n i c i m a p o m o ć z a p r o p o v i j e d i:

1/ Dr. JORDAN KUNIČIĆ, OP. U SVJETLO TAMNIM DUBINAMA, refleksije i govori o boli. Dodatak: Homilije od Adventa do Uskrsa.

Izdaje: Dominikanci samostan KORČULA, u sriji "Izvori istine", br. 6. Cijena 18 ND.

2/ Biskupski Ordinarijat KOTOR - Mšgr. GRACIJA IVANOVIĆ, Ap. Administrator kotorske biskupije izdaje za godišnji ciklus A) HOMILIJE, u kojima su obradjene sve tri liturgijske lekcije.

Knjigotiskom izaći će homilije za protekli ciklus C. Cijena još nije određena, ali bit će što je moguće umjerenija.

Naručbe prima: Mšgr. Gracija Ivanović, Dobrota, zp. KOTOR, SR Crna Gora.

V. SVJETSKI DAN MIRA

I./ Tema za V. svjetski Dan Mira:

AKO ŽELIŠ MIR - BORI SE ZA PRAVDU

Tajništvo BKJ dostavilo je svim Ordinarijatima TEMU V. SVJETSKOG DANA MIRA - 1. siječnja 1972. - koju je temu Sv. Ocu predložila Papinska Komisija JUSTITIA ET PAX, i koju je temu Sv. Otac prihvatio i odredio da se u tom svjetlu proslavi taj DAN MIRA.

+ + +

"Ako želiš mir, bori se za pravdu!" - Ova britka formula koja izražava riječi Isaije proroka: "Mir je djelo pravde" (32,17), oštro se protivi aksiomu koji se previše olako usvaja: "Ako želiš mir, spremaj se za rat". Ona će neke iznenaditi; neki se, možda, s njom neće složiti. Pa ipak, ona je tema koju je Sv. Otac Pavao VI predložio ljudima na razmišljanje povodom skorog Petog Svjetskog Dana Mira, 1. siječnja 1972.

ČEMU OVA TEMA?

a) Ona je aktualna i utemeljena: proizlazi iz neosporne i životne stvarnosti, iz bezbrojnih nepravdi po čitavoj zemlji. Ona takodjer odgovara očekivanju naših suvremenika, u kojima otkriće ovoga zla i ovog svjetskog grijeha izazivanje negodovanje i želju da djeluju, da se bore.

b) Ova se tema nadovezuje na nauku i nastupe Pape Pavla VI, koji tumači izvjesnu senzibilnost Crkve - od enciklike POPULORUM PROGRESSIO, preko izjava i uporno ponavljanih inicijativa, sve do nedavnog Apostolskog Pisma OCTOGESIMA ADVENIENS.

c) Ova se tema slaže s temom Sinode biskupa: Pavda u svijetu. Svjetski Dan, s jedne strane, okoristit će se odlukama Sinode, službeno izraženim idejama i obrascima, ne zaboravljajući kako je korisno probudjeno zanimanje Božjeg naroda za ta pitanja. S druge strane, osigurat će radovima Zbora Biskupa konkretan razvoj u vremenu i prostoru na razini Zajednica, u kojima budi zanimanje po svim kontinentima. Osebnostću svoje inpostacije - veza izmedju pravde i mira - Dan Mira pridonijet će na neki način i jednoj odredjenoj svrsi, o kojoj izravno ovisi da li će čovječanstvo i dalje živjeti.

O ČEMU SE RADI?

Da nam pokaže koliko su povezani pravda i mir, Biblija nam kaže: Pravda i mir će se zagrliti (Ps 85,11).

Doista, one idu skupa i to u dva vida:

1. Nema mira bez pravde

Mir nije isto što i postojeći poredak, ili neki poredak pod svaku cijenu. Neki prividni red, bez nutarnjih i vanjskih potresa, može prikrivati i legalizirati zbiljski nered. Doista, često se dešava "kad ono što je pravedno nije moglo postati jako, da ono što je jako postaje pravedno" (B. Pascal, Misli, V, 298).

U naše dane, osobito mladi, spominju i žestoko osporavaju sve oblike prisile, te se mir shvaća kao prelaz od otudjenja k slobodi. To odgovara ikonografiji - barem ovoj na Zapadu - koja pridaje pravdi tri amblema:

- Povez na očima, da se pokaže, kako pravda ne smije biti pristrana, nego nepotkupljiva, odbijajući svaku diskriminaciju.
Ovdje nam se vraća tema kojom smo se bavili ove godine:

"Svaki je čovjek moj brat".

- Vaga označuje pravednu raspodjelu dobara, među ljudima i narodima. Tu se ne misli samo na raspodjelu imutka, ekonomskog bogatstva, nego i vlasti, odgovornosti, svega što zemlja može dati, jednom riječju, svega o čemu ovisi ljudski rast. Tako se pojam pravde, prenesen na razinu raznih zajednica i naroda, očituje kao pravo na život i stvarno dioništvo u društvenom napretku, narodnom ili međunarodnom, u poštivanju zakonitih autonomija i uzajamnih obaveza. To je jedna od glavnih misli apostolskog pisma OCTOGESIMA ADVENIENS koje brani dvostruku težnju suvremenog svijeta - težnju za jednakošću i udioništvom - "dva izraza ljudskog dostojanstva i slobode" (nn. 22-24).

- Mač, na koncu, podsjeća da pravde nema bez borbe, koja uvijek nosi sobom rizik. Doista nije dostatno samo se izjasniti za pravdu, nego treba učiniti da ona vlada i ugraditi je u temelje vlasti kao postojanu volju da se poštuje dostojanstvo i vlastite vrednote pojedinaca i naroda.

2. Nema pravde bez mira

Pravda nije sve i borba za nju, po sebi, ne daje sva prava niti sva dobra, posebno ne mir, koji je temelj sloge, suglasja srdaca.

Postoji način traženja do kraja vlastitih prava - ili pak tuđih - koji svršava njihovim uništenjem, ili tako da društvo postaje nepravedno i nemoguće, uspostavljajući zakon džungle: Summum ius, summa iniuria.

Miran sporazum zemalja kao i pojedinaca osniva se na dijalogu, pregovaranju, nagodbama, izmirenju, na svim tim koracima u kojima se svaka zainteresirana strana dobrovoljno odriče nekih svojih probitaka, ili svojih prava - za jedno više dobro - dobro mira! To još više vrijedi za kršćane: "Ako vaša pravednost ne bude veća od ove pismoznanaca i farizeja, ne ćete ući u kraljevstvo nebesko" (Mt, 5, 20).

Nijedna od uobičajenih definicija pravde nije baš jasna ni kršćanska ("svakomu prema njegovu pravu", "svakome prema zaslugi", "svakome prema njegovim potrebama"). Ovo "svakomu", podozriivo je u svom ishodištu. Bolje je orijentirati se prema pojmu prave koji je više komunitaran, polazeći od "nas", ili od "svih", radije nego od "sebe". U tom vidu mnogi prividno opravdani zahtjevi stvarno otkrivaju više ili manje svjesnu, strasnu želju za socijalnim, nacionalnim ili ideološkim nasiljem i neopravdano prenošenje vlastitih frustracija na druge.

Ako želiš mir, budi pravedan...

Borba za pravdu zahtijeva, dakle, prije svega pobjedu nad samim sobom. Prije nego se propovijeda pravednost, treba ju vršiti. Oспорavanje društva treba da prije prodje kroz osporavanje svakoga između nas.

Tako tema slijedećeg Svjetskog Dana Mira ponovno pridaje vrijednost isuviše zaboravljenom pojmu žrtve, koja je u središtu kršćanske misli (isp. Mudrost odozgo u poslanici sv. Jakova, 3, 15-18 i 4, 1-3) i koja se temelji na ljubavi: pravda je - kao i mir - plod ljubavi.

Pa ipak je svaki kršćanin i čovjek dobre volje stvarno razdijeljen obvezama solidarnosti koje ga vežu sa zajednicama u kojima živi (radno mjesto, sredina, stranka, domovina, vjera, ideologija) i s ostalim još širim obvezama koje ga potiču u isto vrijeme.

Drugim riječima, u ovom nesavršenom svijetu prečesto se događa da ne možemo ostvariti koegzistenciju pravde i mira, te se samo upornim i velikodušnim naporom može postići da se one zagrlje.

... Bori se za pravdu

U Bibliji izraz "pravda" nema posve isto značenje, određeno i ograničeno, koje mu mi pridajemo danas.

U Bibliji on prije svega označuje VJERNOST - koliko Boga - toliko čovjeka - njihovu SAVEZU. Upravo radi toga vjernost od strane čovjeka očituje se kao slaganje s njegovim "partnerom", s bezgraničnom Istinom, Dobrotom, Ljepotom, što u Novom Savezu konačno znači "opravdanje" u Kristu i po Kristu.

Pravednost koju treba promicati u svijetu - a danas osobito među narodima - jest odraz i učinak one savršene "Pravde" Starog i Novog Saveza (isp. Post. 18,19; Jer. 17; Ez. 45,9). Sve je to istinito, bilo da se radi o tradicionalnom pojmu pravde (distributivne i komutativne), bilo da ju shvaćamo široko kao danas (zajednički program za razvoj nerazvijenih zemalja, te za dinamičan i planski razvoj cijelog čovječanstva).

Ovaj rad na uspostavi pravde u svijetu može, a često puta i mora, uzeti NEGATIVAN značaj, tj. mora raditi PROTIV NEČEGA: ideologije, itd. Ali to još češće mora biti RAD ZA NEŠTO, izravno i pozitivno pridonoseći da se zajednički izgradi naše društvo u razvoju - pravedno i obzirno prema čovjeku kao takvom.

Na koncu, dakle, radi se o tome da mir bude pravedan i pravda da bude u miru. Inače će to biti, u prvom slučaju, lažan mir, a u drugom - lažna pravda.

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1341/71.

V. SVJETSKI DAN MIRA

Za proslavu V. Svjetskog Dana Mira, 1. siječnja 1972. određena je tema: AKO ŽELIŠ MIR - BORI SE ZA PRAVDU!

U ovom Sl. Vjesniku biskupije donosimo misli o toj temi, kako ih je Ordinarijatu dostavilo Tajništvo BKJ od 11. X. 1971. Na temelju tih misli svećenici-župnici sami mogu i trebaju izraditi homiliju za taj dan, a ne te nabačene misli čitati kao poslanicu.

Ako Ordinarijat dobije na vrijeme poslanicu Sv. Oca za taj dan, poslat će je župskim uredima, da je pročitaju ili u glavnim mislima iznesu u svojoj homiliji na 1. siječnja 1972. godine.

Dostavljamo takodjer MOLITVU VJERNIH za taj dan, koji se ima uzeti u svim misama toga dana mjesto one uobičajene. Formular Mise jest do daljnega Mise blagdana Presv. Bogorodice.

Mostar, dne 15. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup

V. SVJETSKI DAN MIRA

1. siječnja 1972.

2./ LITURGIJSKE MOLITVE

Na Novu Godinu treba uzeti formular Mise dana, t.j. blagdana Presv. Bogorodice, dok ne izađe prijevod Novog Rimskog Misala i dok nadležna Crkvena vlast ne odredi drugačije, t.j. da se može uzimati i formular Mise: "Pro Paçe et iustitia servanda", kako se nalazi u Novom Rimskom Misalu.

U sv. misi mjesto uobičajene "Molitve vjernih" treba uzeti MOLITVU VJERNIH propisanu za V. Svjetski Dan Mira.

Da bi se bolje povezala SLUŽBA RIJEČI s Homilijom o temi V. Svjet. DANA MIRA može se uzeti jedno od niže navedenih čitanja i pripjevni psalam.

Na Staru Godinu, gdje se drži zahvalnica, može se održati SLUŽBA RIJEČI kao uvod u proslavu DANA MIRA prema onim uputama i formularu, kako je Ordinarijat dostavio svim župskim uredima u Sl. Vjesniku pred Božić 1968.g. Ako se služi i sv. misa, može se uzeti čitanja, koja se niže označuju.

+ + + + +

I. BIBLIJSKA ČITANJA - Izabрати po volji među slijedećima:

1/ Čitanja iz Starog Zavjeta

- a) Čitanje Izaije proroka, 9,1-6 /Biblija, izdanje Stvarnosti, 715 s
- b) Čitanje Izaije proroka, 32, 15-20 /Biblija, str. 733/
- c) Čitanje Izaije proroka, 57, 15-19 /Biblija, str. 753-754/.

2/ Čitanja iz Novog Zavjeta:

- a) Čitanje poslanice sv. Pavla Filipljanima, 4, 6-9/Biblija, 172./
- b) Čitanje poslanice sv. Pavla Kološanima, 3, 12-15/Biblija, str. 175/
- c) Čitanje poslanice sv. Jakova apostola, 3, 13-18/Biblija, str. 201/

3/ Evandjelje:

- a) Čitanje sv. Evandjelja po Mateju, 5, 1-12a /Biblija, str. 3/.
- b) Čitanje sv. Evandjelja po Ivanu, 14, 23-29 /Biblija, str. 92/.
- c) Čitanje sv. Evandjelja po Ivanu, 20, 19-23 /Biblija, str. 97/.

Pripjevni psalam:

Pripjev: GOSPODIN OBEĆAVA MIR NARODU SVOMU
/Ps. 85(84), 9 ab-10, 11-12, 13-14.

Gospodin obećava mir narodu svomu, vjernima svojim.
Zaista blizu je spasenje onima koji ga se boje,
i slava će njegova živjeti u zemlji našoj.

Gospodin obećava...

Ljubav će se i Vjernost sastati, Pravda i Mir zagrliti.
Vjernost će nicat iz zemlje, Pravda će gledat s nebesa.

Gospodin obećava...

Gospodin će dati blagoslov i sreću, i zemlja naša urod svoj.
Pravda će stupati pred njim, a Mir tragom stopa njegovih.

ALELUJA!

Blago mirotvorcima, jer će se zvati sinovi Božji!

V. SVJETSKI DAN MIRA

1. siječnja 1972.

Tema: Ako želiš mir, bori se za pravdu

3./ M O L I T V A V J E R N I H

Svećenik: Predraga Braćo, pomolimo se Bogu, izvoru mira, da poda slogu u pravednosti čitavoj obitelji naroda, koja je razdijeljena mnogim nasiljima i nepravdama.

Djakon: Pouzdana srca recimo zajedno: "Tebe molimo, usliši nas"!

Svi: Tebe molimo, usliši nas.

1. Za Crkvu i njezine pastire, da, otvoreni riječi Božjoj i ljudskim nevoljama, svjedoče svetost života i velikodušno služenje, te da svoj puk, više djelima nego riječima, usmjeruju putevima pravde i mira, - molimo Gospodina.

Svi: Tebe molimo, usliši nas.

2. Za vladare naroda i za sve državne poglavare, da uzmognu odvraćati oholost i probitke koji razdjeljuju ljude, te da mudro i postojano sjedinjuju svijet u zajedničkoj nadi - molimo Gospodina.

Svi: Tebe molimo, usliši nas.

3. Za odgojitelje mladeži, da ne prestanu poticati mlade na poštivanje, obzir i ljubav prema svakome čovjeku - molimo Gospodina.

Svi: Tebe molimo, usliši nas.

4. Za one koji trpe zbog rata i nepravde, da im se napokon priznaju njihova prava i da prestanu neprijateljstva, te da radosno žive u miru, napretku i istinskoj slobodi - molimo Gospodina.

Svi: Tebe molimo, usliši nas.

5. Za ovu našu zajednicu, okupljenu u zajedničkoj molitvi, da - vjerna Evandjelju i Učiteljstvu Crkve - napreduje u ljubavi prema Kristu i bližnjemu, te da primi plodove ljubavi - pravdu i mir - molimo Gospodina.

Svi: Tebe molimo, usliši nas.

Svećenik:

Gospodine Bože, Oče svih nas, podaj ovome svijetu iskrenu ljubav, da po tvojoj volji konačno zavlada pravda i mir među ljudima, te da svi mi kao braća radosno tebi živimo.

Po Kristu Gospodinu našem.

Svi: Amen.

OKRUŽNICE ORDINARIJATA

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1342/71.

DAN ZA MIGRANTE - ISELJENIČKI DAN

Ima se održati ove godine na blagdan Sv. Obitelji, u nedjelju 26. prosinca 1971., na način, kako je određeno ranije Okružnicom Ordinarijata br. 1316/69 od 6. prosinca 1969. godine.

Ako Ordinarijat dobije neke posebne upute za proslavu Iseljeničkog dana od Vijeća za migrante pri BKJ, na vrijeme će to dostaviti svim župskim uredima.

Mostar, dne 14. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1343/71.

CRKVENI KALENDAR ZA 1972. GODINU

Prema rješenju S.C. pro cultu divino od 16.IV. 1971. Prot.Nr. 959/71 dopušteno je da se "ad interim" može u našoj domovini i za 1972. upotrebljavati dosadašnji crkveni kalendar.

Prema tome rješenju izradjen je i DIREKTORIJ za 1972. U njemu je unešena promjena u pogledu proslave blagdana sv. Josipa, a koju je promjenu Ordinarijat župskim uredima saopćio već u prošlom Sl. Vjesniku, br. 1971/III.

Mostar, dne 14. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1344/71.

BINACIJE I TRINACIJE U 1972.

Dozvola za binaciju i trinaciju vrijedi i za slijedeću - 1972. - godinu pod istim uvjetima, pod kojim je pojedinim župama podijeljena.

Svećenici koji biniraju mogu svaku petu binaciju aplicirati na svoju vlastitu nakanu, ali ne smiju uzimati stipendij, niti župnici mogu time udovoljiti dužnosti namjene mise za puk.

Početkom Nove Godine župnici, koji biniraju, trebaju javiti kancelariji Ordinarijata, koliko su puta tokom godine binirali ad intentionem Episcopi.

Mostar, dne 14. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1345/71.

POST I NEMRS U 1 9 7 2. GODINI

Prema Ap. Konstituciji "Poenitemini" od 17. II. 1966.:

a) zakon posta (jedanput na dan do sita jesti) i nemrsa (uzdržavanje od mesa) obvezuje samo na ČISTU SRIJEDU i VELIKI PETAK.

b) Zakon samo nemrsa obvezuje na sve ostale petke u godini, osim ako u petak dodje zapovijedani blagdan.

Na temelju ovlasti, koje su podijeljene Bisk. Konferencijama cit. Ap. Konstitucijom naši su Biskupi na svojem Saboru BKJ u studenom 1969. g. odredili da pojedini vjernici mogu u petke izvan korizme mjesto nemrsa odabrati neko drugo djelo pokore kao što su uzdržavanje od alkohola ili od pušenja, kakvo karitativno djelo, milostinju u korist Crkve ili siromaha.

Ovo ne vrijedi za petke u korizmi, kad ostaje obveza nemrsa, nego samo u petke izvan korizme.

I ovi nekorizmeni petci ostaju i dalje dani pokore, samo pokora izražena i očitovana nemrsom može se zamijeniti nekim drugim pokorničkim djelom.

Za svećenike ostaje i dalje dužnost, da obdržavaju nemrs i u petke izvan korizme, kad su kod kuće i kad nemaju gostiju.

Redovnici i redovnice neka se u tome pridržavaju odredaba njihovih viših poglavara.

Ostaje i nadalje na snazi dijecezanska dispensa, ako se i u korizmeni petak negdje slavi bilo kakva, pa i samo lokalna svetkovina cum concursu populi i sa pučkom misom, zakon nemrsa prestaje.

Mostar, dne 14. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1346/71.

VRIJEME KORIZMENE SV. ISPOVIJEDI I USKRSNE SV. PRIČESTI

Traje u našim biskupijama kao i dosada, od prve nedjelje korizme pa do blagdana Presv. Trojstva uključivo.

Po dopuštenju Sv. Kongregacije de Propaganda Fide dosadašnja dozvola da radnici, koji već prije korizme odlaze na vanjske radove i vraćaju se kućama pred Božić mogu udovoljiti dužnosti ispovijedi i sv. pričesti počevši od prve nedjelje Adventa pa do svetkovine Spomena Krštenja Isusova, 13. siječnja uključivo, protegnuta je Reskriptom Sv. Kongregacije za Evangelizaciju Naroda od 17. listopada 1968. na sve vjernike u ^{našim} biskupijama bez razlike.

Mostar, dne 14. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1347/71.

CALENDARIUM MISSARUM PRO IUVENTUTE ET FAMILIA CHRISTIANA

Raspored subotnih sv. misa za našu mladež i kršćanske obitelji u našim biskupijama tokom 1972. godine:

<u>Siječanj:</u>	1. Biskupija, 8. Ravno, 15. Trebinjska, 22. Donji Gradac, 29. Donje Hrasno i Trebinje.
<u>Veljača:</u>	5. Stolac, 12. Prenj-Dubrave, 19. Rotimlja, 26. Klepci-Dračevo i Domanovići.
<u>Ožujak:</u>	4. Čapljina, 11. Gabela, 18. Mostar i Nevesinje, 25. Blagaj.
<u>Travanj:</u>	8. Potoci, 15. Drežnica, 22. Jablanica, 29. Konjic.
<u>Svibanj:</u>	6. Goranci i Kruševo, 13. Čitluk i Ploče, 20. Gradnići i Gradina, 27. Čerin i Medjugorje.
<u>Lipanj:</u>	3. Studenci i Humac, 10. Klobuk, 17. Veljaci, 24. Šipovača-Vojnići.
<u>Srpanj:</u>	1. Vitina, 8. Grljevići, 15. Tihaljina, 22. Drinovci, 29. Gorica.
<u>Kolovoz:</u>	5. Ružići, 12. Grude i Ledinac, 19. Raskrižje, 26. Rasno i Buhovo.
<u>Rujan:</u>	2. široki Brijeg, 9. Kočerin, 16. Izbično i Crnač, 23. Jare i Ljuti Dolac, 30. Posušje
<u>Listopad:</u>	7. Rakitno i Sutina, 14. Posuški Gradac, 21. Vir i Roško Polje, 28. Polog i Mostarski Gradac.
<u>Studeni:</u>	4. Duvno, 11. Bukovica i Seonica, 18. Kongora, 25. Šujica.
<u>Prosinac:</u>	2. Prisoje, 9. Grabovica, 16. Rašeljke, 23. Vinica.

Župnici neka što prije zabilježe u svoj Direktorij svoj dan i u nedjelju prije toga neka obavijeste vjernike s oltara o tome, kad će se u njihovoj župi služiti sv. misa za mladež i kršćanske obitelji, pa neka svoje vjernike pozovu da u što većem broju sudjeluju u toj sv. misi, i neka se taj tjedan na te nakane mole u svojim obiteljima.

Mostar, dne 14. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1348/71.

OSVRT NA PRIJEDLOGE KORONSKIH SASTANAKA

Ordinarijat je namjeravao u ovome broju Sl. Vjesnika iznijeti prijedloge s koronskih sastanaka pastoralnog klera u toku ove 1971. godine i na njih se osvrnuti.

Budući da dosad nisu svi Dekani dostavili izvještaj s koronskih sastanaka u toku 1971.g., radi toga nije bilo moguće to učiniti u ovom broju. Stoga pozivamo O. Dekane da što prije, a najkasnije početkom iduće godine dostave izvještaj koronskih sastanaka.

Mostar, dne 14. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup

BISKUPSKI ORDINARIJAT MOSTAR

Broj: 1349/71.

VRAĆANJE CRKVENIH MATIČNIH KNJIGA

Neki se župnici još uvijek ~~zaležu~~ traže intervenciju od Ordinarijata u pogledu vraćanja crkvenih matičnih knjiga, koje se još uvijek nalaze kod državnih općinskih matičnih ureda.

U vezi s time Ordinarijat ovim pozivlje sve župske urede, čije se matične knjige još uvijek nalaze kod općinskih matičara, da o tome do konca veljače 1972. godine naprave opširan i iscrpan izvještaj Ordinarijatu. U izvještaju neka se posebno iznese: kad su matične knjige oduzete, na temelju čega (broj i datum rješenja), da li su posudjene dok se prepisu uz reverz, ili su oduzete rješenjem suda, gdje se nalaze, ima li župnik mogućnost uvida u te matične knjige, kad mu zatrebaju kakvi podaci, i sl.

Na temelju tih izvještaja Ordinarijat će nastojati poduzeti potrebne mjere kod viših nadležnih vlasti, da se crkvene matične knjige jednom vrate zakonitom vlasniku.

Mostar, dne 14. prosinca 1971.

+ P e t a r, biskup

O B A V I J E S T I - DIJECEZANSKA KRONIKA

1/ Priopćenje za tisak zasjedanja Sabora Biskupske Konferencije

ZASJEDANJE SABORA BISK. KONFERENCIJE

Od 30. studenog do 3. prosinca zasjedao je u Zagrebu Sabor Bisk. Konferencije, četvrti put ove godine.

- Naši su delegati za jesensku Sinodu biskupa u Rimu, gg. Kuharić i Jenko (koji je na Sinodi zamijenio nadb. Pogačnika) izvijestili biskupe o radu Sinode. Istaknuli su da tisak često puta nije pružao javnosti pravu sliku o radu Sinode, dijelom zbog neobaviještenosti, dijelom zbog tendencioznosti. Na sjednicama se raspravljalo slobodno i otvoreno. Delegati su mogli govoriti u ime svojih bisk. konferencija i u svoje ime.

Sinoda je potvrdila vjeru Crkve o svećeništvu. Naglasila je da je svećenički ministerij isključiva služba prezbitera kao produljenje Kristovog svećeništva. Izglasano je da svećenici koji su s dispenzom sklopili brak - ne mogu biti više vraćeni u službu.

Zakon o celibatu potvrđen je više nego dvotrećinskom većinom već u prvom glasanju.

U diskusiji o pravdi u svijetu biskupi su otkrili žive rane svijeta i Crkve. Veliki dio biskupa prigovorio je nacrtu dokumenta o tom predmetu za preveliki horizontalizam.

Neki su očekivali da će delegati iz trećega svijeta, zemalja u razvoju, revolucionirati Sinodu. Međutim oni su naglašavali duhovnost svećenika, celibat, odanost Crkvi i tužili su se na štetne utjecaje krivih nauka i nearkve-nog mentaliteta.

Msgr Kuharić posebno je naglasio da je Sinoda postavila granice preko kojih istina o svećeništvu neće moći biti stavljena u pitanje. O tome će svi morati voditi računa.

- Biskupi su iscrpno pretresli prilike u našoj Crkvi u vezi sa sve češćim pojavama nasilja manjih grupa, koje nastupaju prigodom premještanja svećenika, bilo da spriječe odlazak svećenika, bilo da ga ne primaju, te ostavki na svećeničkoj službi.

Biskupi žale svako napuštanje svećeničke službe, jer se protivi biti svećeničkog poziva i znači sablazniti i napustiti svoje vjernike. Takav način pritiska ne vodi rješavanju ni svećeničkih ni pastoralnih problema. Biskupi su izrazili ozbiljnu zabrinutost zbog takvih pojava zastranjivanja, te idejne i disciplinarne podvojenosti u našoj Crkvi. Najviše su se zadržali na pitanjima našeg katoličkog tiska, koja su se proučavala i na dva posljednja Sabora BK. Na zasjedanje su pozvani i urednici naših najznačajnijih publikacija (dr Bajsić, dr Šagi-Bunić, i vlč. Pavlinić). Predsjednik BK odao im je priznanje za sve dobro što su učinili kroz brojne publikacije, ali u otvorenoj diskusiji razmotrena je sadašnja konkretna situacija, te se očekuje da će ovaj zajednički napor pridonijeti smirenom rješavanju uočenih problema. Uz to su zaključili kako da se što uspješnije i što brže ustanovi Vijeće za tisak pri BK, koje će studirati i pripomoći da se ti problemi riješe.

- Zatim se raspravljalo o primjeni na svećenike Zakona o obvezatnom zdravstvenom osiguranju u SR Hrvatskoj, koji će stupiti na snagu 1. siječnja slijedeće godine i koji će dokinuti sve dosadašnje ugovore o osiguranju. Na sjednicu su pozvana i dva stručnjaka za građansko pravo, a jedna delegacija razgovarala je s predstavnikom Republičkog Zavoda za socijalno osiguranje. BK će biti u kontaktu s nadležnim faktorima u zdravstvenom osiguranju. Bit će u kontaktu i kod izradjivanja Zakona o obvezatnom invalidskom i mirovinskom osiguranju.

- Na upite da li još vrijedi odluka BK iz g. 1952. - da li stoji na snazi Non licet i Non expedit, BK je zaključila da u skladu s načelima II Vat. Sabora, nema razloga da bi svoj stav mijenjala.

- Msgr Pogačnik, kao delegat naše BK, izvjestio je o zasjedanju Savjeta evropskih bisk. konferencija, koje se održalo u Rimu za vrijeme Sinode. Delegati su podnijeli izvještaj o prilikama u svojim mjesnim crkvama.

Za središte ove ustanove izabran je Chur, Švicarska. Ona će povezivati biskupske konferencije razmjenom informacija, dokumenata, te raznovrsnim kontaktima.

- Na prijedlog poljskog kardinala Wojtyła da se u Osvieczimu podigne spomen-crkva prigodom beatifikacije O. Maksimilijana Kolbe, koji je tamo mučeništvom svjedočio svoju ljubav, a ujedno kao i uspomena na pogibiju mnoštva ljudi, odlučeno je da i naš Episkopat moralno podupre tu akciju.

- Dana je direktiva da se sv. Potvrdi pripuštaju kandidati u višim razredima osmogodišnje škole uz uvjet da su bar četiri godine pohađali vjeronaučnu obuku.

- Na prijedlog msgr Arnerića odlučeno je da se za Božić uputi pismo našim radnicima u inozemstvu.

- U vezi s crkvenim prilikama u našoj zemlji odlučeno je da će biskupi početkom slijedeće godine uputiti Božjem narodu svoju poruku.

- Biskupi su proglasili prošteništa u Marija Bistrici hrvatskim narodnim marijanskim prošteništem.

- Izabrani su novi članovi Vijeća za nauk vjere pri BK.

- Unesen je jedan ispravak u hrv. prijevod III i IV euharistijske molitve.

- Odlučeno je da se slijedeći Sabor BK održi 18. travnja 1972. godine.

Zagreb, 3. prosinca 1971.

PREDSJEDNIŠTVO BK

2./ Lokacija za katedralnu crkvu u Mostaru.

Zagrebački VEČERNJI LIST od 19. listopada 1971. g. na str. 7 donio je slijedeću obavijest:

NOVA LOKACIJA ZA KATEDRALU U MOSTARU

Mostar - Savjet za urbanizam Skupštine općine Mostara, na sjednici održanoj u ponedjeljak, prihvatio je zahtjev mostarske biskupije da se katedralna crkva u Mostaru podigne u ulici JNA umjesto na prije odobrenoj lokaciji na uglu ulice Alekse Šantića i 10. hercegovačke brigade.

Razlog je bio taj što je na prije odobrenoj lokaciji trebalo uložiti golema sredstva za pripremanje zemljišta za gradnju. Trebalo je i otkupljivati i rušiti kuće i druge prije izgrađene objekte. Nova lokacija je na dosad neizgrađenom prostoru, preko puta sadašnje biskupije, ili kako to u Mostaru kažu "Biskupskog dvora"...". U potpisu: Č.K.

Istu vijest, nešto modificiranu prenijela je i SLOBODA, br. 44/71 od 25. oktobra 1971. na str. 14.

U vezi s tim posjetio je Biskupa-Ordinarija 2. studenoga g. Sadi Čemalović, direktor Zavoda za urbanizam i komunalnu djelatnost, a 15. prosinca o. g. pom. biskup-Koadjutor s Tajnikom biskupije posjetio je g. Čemalovića u prostorijama Zavoda.

O istom predmetu razgovarali su gg. Biskupi s predsjednikom Skupštine Općine Mostar g. R. Andrićem, 15. studenoga o. g. u vili "Neretva".

3/ Don Marijan Bevanda - privremeno na službi u zadarskoj nadbiskupiji.

Na molbu zadarskog nadbiskupa Mons. Marijana Oblaka Ordinarijat je dozvolio da vlč. g. Don Marijan Bevanda, nedavno imenovani kapelan u župi Klepci-Dračevo, može preuzeti službu župnika u zadarskoj nadbiskupiji, gdje to odredi g. Nadbiskup.

Dne 13. studenoga o. g. dijecezanski Ordinarij otpratio je vlč. Bevandu u Zadar i zadržao se kraće vrijeme u Zadru.

Vlč. Bevanda će privremeno administrirati dvije župe, a rezidirat će u župi POLAČE kod Benkovca. 14. XI.

Na povratku iz Zadra dijecezanski Ordinarij je posjetio bogoslove ove biskupije, koji se nalaze u centralnom bogoslovskom sjemeništu u Splitu i održao im kraću egzortu.

4/ Pomoćni Biskup-Koadjutor u Rimu.

Dne 21. listopada 1971. g. O. Pomoćni biskup-Koadjutor otputovao je preko Splita, Ancone u Rim. Tu je po prvi puta kao posvećeni biskup posjetio Sv. Oca Pavla VI. Vodio je razgovore u Državnom Tajništvu, te u Kongregaciji za Evangelizaciju Naroda. Razgovarao je i s preč. O. Konstantinom Koserom, generalom Reda Male Braće i u toku razgovora uvjerio se da O. General poznaje dobro i potpuno stanje u Hercegovini i potpuno točno ocjenjuje, zbog čega je do tog stanja došlo.

5/ Završili studije...

Nedavno je Radio-Vatikan, u hrvatskoj emisiji objavio vijest, da je Don RATKO PERIĆ, svećenik trebinjsko-mrkanjske biskupije završio svoje teološke studije i uspješno 10. XII. 1971. obranio svoju doktorsku disertaciju na papinskom sveučilištu "Urbanianum". Vlč. Perić ovih dana vraća se u dijecezu.

Početak prosinca vratio se u biskupiju vlč. g. Don JOSIP BELJAN kao "magister theologiae" sa studija, koje je završavao u Innsbrucku. Vlč. Beljan već 8. prosinca o. g. nastupio je svoju službu u dijecezi kao duhovni pomoćnik u Donjem Hrasnu, a vlč. Perić privremeno će preuzeti administraciju župe Trebinje.

6/ Privatni posjeti Biskupa župama...

U nedjelju, 17. listopada o. g. Biskup-Ordinarij posjetio je župu Klepci-Dračevo i održao homiliju i pripravo vjernike na proslavu misijske nedjelje. Poslije rane sv. mise u Dračevu Ordinarij je otputovao u Stolac, i tu pod pučkom sv. misom govorio o proslavi misijske nedjelje i o beatifikaciji O. Maksimilijana Kolbea.

- 21. XI., na blagdan Krista Kralja Biskup-Ordinarij je propovijedao pod pučkom sv. misom u Bijelom Polju kod Mostara, a 8. prosinca o. g. prigodom proslave patrona župe u Donjem Hrasnu.

Pomoćni Biskup-Koadjutor služio je sv. misu i propovijedao: 7. studenoga o. g. u Mostaru i održao konferenciju za djake, koji pohađaju vjeronauk; 14. XI. u župi Domanovići, i u seoskoj kapelici na Bivoljem Brdu uz proslavu blagdana sv. Nikole Tavelića. Toga dana popodne u župskoj kapelici kandidatkinje i postulantice Sestara Služavki Malog Isusa iz Dubrovnika dale su veoma uspješnu akademiju.

Na blagdan Krista Kralja, 21. XI. Koadjutor je služio pontifikalnu sv. misu u sarajevskoj katedrali, a poslije podne, na večer sudjelovao je u proslavi sv. Klimenta u Makarskoj, gdje je služio sv. misu i održao prigodnu propovijed.

Na 28. studenog o. g. Biskup-Koadjutor blagoslovio je katehetsku dvoranu u župi Grabovica, Duvno, služio sv. misu i propovijedao.

A 8. prosinca o. g. služio je sv. misu u Stocu i održao homiliju.

7/ Pomoćni biskup-Koadjutor na koronskim sastancima.

O. Biskup-Koadjutor sudjelovao je na slijedećim koronskim sastancima: Mostar, dne 17. XI., Čerin, (dekanija Brotnjo), 24. XI, Posušje (gornjo-bekijski dekanat), 26. XI.

8/ R a z n o ...

Na 6. rujna o. g. posjetio je dijecezanskog Ordinarija biskup iz Augsburga, Mons. Josip Stimpfle u pratnji prelata Hummela. U Mostaru su prenoćili, drugi dan posjetili Samostan školskih Sestara u B. Polju, a nakon toga na prolazu u Dubrovnik razgledali su stari dio grada.

Na blagdan sv. Franje Asiškog g. Biskup-Ordinarij posjetio je sarajevskog nadbiskupa i vrhbosanskog metropolitu, čestitao mu imendan i s njim razgovarao o smještaju bogoslova početkom ove akademske godine i o izgledima vraćanja drugog dijela zgrade bogosl. sjemeništa u Sarajevu.

Dne 19. studenog Biskup-Koadjutor služio je sv. misu i održao egzortu u biskupskom sjemeništu u Dubrovniku, gdje se nalaze neki sjemeništarci iz naše biskupije.

Dijecezanski Ordinarij i Biskup-Koadjutor sudjelovali su na jesenskom zasjedanju Sabora BKJ, koji se održavao u Zagrebu od 30. studenoga do 3. prosinca. Na odlasku i povratku Biskupi su se navratili u Sarajevo, posjetili nadbiskupa Mons. Čekadu, koji nije mogao sudjelovati u radu Sabora BK radi posljedica, koje je zadobio prigodom nedavnog saobraćajne nesreće u Italiji, prigodom povratka sa zasjedanja Misijskog Društva u Rimu.

+ + + + +

Iz kancelarije Ordinarijata umoljavaju se župnici, da na vrijeme dostave STATISTIČKI IZVJEŠTAJ za 1971. godinu. Formular IZVJEŠTAJA dostavlja se uz ovaj broj Vjesnika. Ima dužnika i za prepise matica za 1970. godinu!

OO. Dekani: Izvještaji koronskih sastanaka, koronske radnje...

& & & & &

SVEĆENICIMA NA RAZMIŠLJANJE

1. Sv. Otac Pavao VI članovima Rimske Rote o problemu odnosa:

a u k t o r i t e t - s l o b o d a - z a k o n

Dužni smo ovdje se zaustaviti na jednom temeljnom pitanju. Očito je da danas neki nastoje umanjiti vrijednost auktoriteta u ime slobode. To je konstatirao i Koncil u veoma značajnom dokumentu O VJERSKOJ SLOBODI, kada primjećuje "da nije mali broj onih koji pod izgovorom slobode odbacuju svaku ovisnost i malo cijene potrebnu poslušnost". Raširena je tzv. karizmatička tendencija koja postaje antihierarhijska: naglašuje se funkcija duha na štetu auktoriteta. Na taj način širi se mentalitet koji bi htio prikazati neposlušnost onome što je zakonito i opravdano kao zaštitu slobode, koja pripada sinovima Božjim.

Možemo ovdje navesti tri objekte:

a) Prije svega neki se pozivaju NA SLOBODU protiv ZAKONA, protiv bilo kojeg zakona. Pozivaju se na Evandjelje.

Zaista, Evandjelje je poziv na istaknutiju slobodu duha. Ne možemo zaboraviti oštre osude farizejskog legalizma koje je izgovorio Isus u korist ljubavi i slobode sinova Božjih: "Čuli ste da je rečeno..., a ja vam kažem..." /Mt 5, 21/. Uostalom čitavo Isusovo propovijedanje usmjereno je prema nutarnjoj spiritualnosti, ljubavi koja oslobađa od jarma prinude.

Slično se vidi i kod sv. Marka, u 10, 45. Tu bi se mogle navesti i izjave sv. Pavla u njegovim pismima Rimljanima i Galaćanima i njegova polemična doktrina o slobodi, kad je pisao u kontrastu sa židovskim legalizmom: "Čitav se zakon ispunjuje u jednoj riječi: ljubi svoga bližnjega kao samoga sebe" /Gal 5, 18/.

Sve je to istinito.

Ali je istinito da se evandjeosko i apostolsko naučavanje ne zaustavlja na ovoj točki. Sam je Isus propovijedao ljubav i proklamirao unutarnji život i slobodu, dao je moralne i praktične propise, obilježavajući svoje učenike na vjerno obdržavanje i htio je, kako ćemo još reći, auktoritet s odredjenom vlašću na službu čovjeku.

Oni koji se pozivaju na Evandjelje u obrani slobode protiv zakona, potrebno je podsjetiti na mnogovrsno značenje riječi "zakon": Mojsijevo je značenje dokinuto; prirodno značenje ostaje u svojoj snazi, a podvrgnuto je Novom Savezu. I kao što prirodni zakon ne lišava čovjeka slobode nego mu je unutarnji ispravan vodič, tako i pozitivni zakon, ako je podržavan od onoga prirodnoga, štiti ljudska dobra, raspoređuje i unapređuje opće dobro, protiv svih interpretacija i zloraba garantira onu nepovredivu i odgovornu autonomiju pojedinca, po kojoj je svako ljudsko biće kadro ostvariti svoju osobnost. Sloboda i auktoritet nisu termini, koji su u suprotnosti, nego su vrijednosti, koje se popunjuju. Njihovo međusobno sudjelovanje pogoduje istodobno rastu zajednice i bogaćenju pojedinaca.

Poziv na princip auktoriteta i nužnost juridičkog reda ništa ne umanjuje slobodu, u kojoj se ova temelji. Šta bi pojedincu koristila sloboda, ako ona ne bi bila zaštićena razumnim i prikladnim normama? S pravom je napisano: "Vlasti su službenici zakona, suci su tumači zakona, svi smo napokon sluga zakona, kako bi mogli biti slobodni" /Cicero, Pro Cluentio, 146/.

b) Druga objecka koja bi htjela opravdati antihierarhijsko držanje apelira na SLOBODU protiv AUKTORITETA.

I ovdje se pozivlju na Evandjelje.

Ali Evandjelje ne samo da ne dokida auktoriteta nego ga postavlja i utvrđuje.

Evandjelje postavlja auktoritet u službu drugoga, no ne na taj način, kao da bi auktoritet dolazio od zajednice, ovisan o njoj, nego dolazi odozgor da upravlja i sudi, jer proizilazi od pozitivnog interventa Božje volje. Zaista, Isus je htio da njegov nauk ne bude stavljen na slobodno tumačenje pojedinca, nego da bude povjeren jednoj kvalificiranoj vlasti /Mt 28, 16-20; Mk 16, 15; Lk 24, 45-48; Iv 20, 21-23/. Isus je htio da njegova zajednica bude građena i sklopljena u jedinstvu, sastavljena od hierarhijskih organa; Isus je htio da ta zajednica bude društveni organizam, duhovni i vidljivi, jedna složena realnost kao rezultanta dvostrukog elementa, ljudskog i božanskog /LG 8/. Crkva, dakle, zbog toga socijalnog faktora traži vanjske strukture i norme s vlastitim oznakama prava: UBI SOCIETAS, IBI IUS.

Ako je dakle tu primat duha i unutrašnjosti, organsko uklapanje u crkveno tijelo i potčinjenost auktoritetu ostaje uvijek neizostavni elemenat, koji je htio Utemeljitelj Crkve. Koncil ga je spomenuo: "Crkva, koju je naš Spasitelj iza svoga Uskrsnuća dao Petru da je pase, povjerivši njemu i drugim Apostolima njezino vodstvo i proširenje, postavljena je zauvijek stupom i podrškom istine" /Tim I, 3, 15/. Kanonsko pravo posvećuje primat duha kao njezin /Crkve/ vlastiti vrhovni zakon, ali isto tako odgovara neodjeljivoj nuždi Crkve kao organizirane zajednice. Crkveno pravo štiti i čuva brižljivo dijeljenje sakramenata, koji su u središtu njegovih normi; zabranjuje dijeljenje krštenja odraslom ako to nije svjesno i svojevolarno /kan. 752/; ne želi da udju niti da ostanu među crkvenim službenicima oni koji nisu taj stalež odabrali slobodno /kan. 214, 1 i 1994/; ne smatra valjanim sakrament ženidbe sklopljen bez slobodnog pristanka /kan. 1087, 1/. Ali isto tako ne tolerira da se mijenja depozit Objave, da slobodna inicijativa pojedinca poremeti red ustanovljen od Krista. Kanonsko pravo pokorava se temeljnoj zapovijedi, koja kako se izražava sv. Klement u svojoj prvoj poslanici Korinćanima, proizilazi od Boga preko Isusa Krista, a povjerena je apostolima, koji su postavili normu nasljedstva, tako da bi nakon njihove smrti drugi iskušani ljudi prihvatili njihovu službu /I Kor XLII-XLIV, 2/. Organska i hierarhijska struktura razlikuje dakle kanonsko uređenje kao konstitucionalni zakon Crkve, koji je Krist htio za dobro i spas ljudi, koji su, slobodni od grijeha, postavši sluge Božje, -(Rim 6, 22), pozvani su da žive u punini život duha.

c) Treća objecka poziva se na SLOBODU protiv FORMI STARIH I ODVEĆ STROGIH u izvršavanju SUDAČKE VLASTI.

Diskusija o tome otvorena je u središtu revizije Kodeksa kanonskog prava. Ali ipak ne smije se zaboraviti da se prinudna vlast temelji na iskustvu prve Crkve i već se sv. Pavao njome služi u korintskoj kršćanskoj zajednici /I Kor 5/: pogled na ovaj citat dovoljan je da se shvati pastoralno značenje jednog takvog strogog postupka, koji uzima u obzir jedino moralni i duhovni integritet cijele Crkve, a za dobro samoga krivca, da se duh spasi u dan našega Gospodina Isusa Krista.

Takva praksa kako po načinu tako i po prikladnoj mjeri jest na službu prava osobe kao i reda u društvu; ulazi u opseg ljubavi i u ovom se svjetlu promatra i prikazuje.

Htjeli bismo zato ne samo vama, časni štovatelji Zakona i muari tu-mači njihovih propisa, nego i svima našim sinovima ponoviti poziv Koncila u citiranom Dekretu o vjerskoj slobodi, "da se nastoje oblikovati ljudska bića koja u punom priznanju moralnog reda znaju slušati zakoniti auktoritet i koji ljube pravu slobodu" /Dignitas humanae 8/.....

/Iz govora Sv. Oca članovima Rimske Rote, 29.I. 1970. - prenešeno u skraćenom obliku iz Vjesnika Banjalučke biskupije/.

2. Dr. Joseph kard. Hoeffner,

MINISTERIJALNO SVEĆENIŠTVO, Doktrinarna ekspozicija na
Biskupskoj Sinodi u Rimu, sažeta u 10 točaka.

U uvodu svog izlaganja kard. Hoeffner je rekao: Biskupa će Sinoda ponajviše raspravljati o praktičnim problemima svećeničkog života i službe. Zapali bismo ipak u neki površni pragmatizam, ako bismo pustili po strani poklad što nam ga daje nauk vjere o ministerijalnom svećeništvu. Ovo moramo imati pred očima i radi toga, jer se nerijetko izlažu mišljenja, koja unakazuju katolički nauk o svećeničkoj službi, kao na pr.

- kad se tvrdi da je hijerarhija abuzivno iskorištavala svećeničku službu, da po njoj gospodari Božjim narodom;

- kad se takodjer i lajicima pridaje moć da mogu celebrirati Euharistijsku žrtvu, umanjujući tako nauk II Vatikanskog Koncila o esencijalnoj razlici između općeg svećeništva vjernika i ministerijalnog svećenstva.

Nasuprot ovakovoj konfuziji mišljenja Biskupska Sinoda ne može šutjeti, jer bi se u protivnom slučaju takav pluralizam mišljenja mogao protegnuti sve do narušavanja jedinstva Crkve.

Nemoguće je analizirati i govoriti o službi svećenika, a da se istovremeno ne misli na misterij Crkve, ucijepljenu u stvarnost ovoga svijeta, u kojem ona živi, i u kojem djeluje u svojoj misiji.

"Spasenje" nije neko otudjenje od svijeta. Ono zahtijeva prisutnost u svijetu. Ali ta prisutnost nije baš uvijek ispravno interpretirana.

Svećenička služba ima svoje mjesto u centru zajednice, u kojoj se pretpostavlja prisutnost Duha Svetoga, a s druge strane, svećenička služba, od Krista ustanovljena, ona nadilazi zajednicu. Dolazi odozgo.

Nauk Crkve o svećeničkoj službi mogao bi se sažeti u 10 točaka:

1/ Isus Krist je svojom svećeničkom akcijom osnovao Crkvu.

Novi mesijanski narod Crkve rođen je iz krvi Kristove. Krist je proglasio oprostjenje grijeha i dolazak kraljevstva Božjeg, a svojom smrću i uskrsnućem priveo je kraju svoje spasiteljsko djelo.

Kristova nakana i svrha njegovog djela nije bila samo neka horizontalna ili socijalna ljudska solidarnost s društvenim, manje privilegiranim, slojevima; kao da bi Krist bio neki "revolucionar" s namjerom da sruši i popravi socijalni poredak.

Ne nijeće se da Crkva može dati znatan doprinos progresivnoj humanizaciji ljudskog društva i njegovoj povijesti. Crkva to s druge strane koristi za otvaranje puteva Evandjelju, kako to uči koncilska konstitucija o "Crkvi u suvremenom svijetu" /nn. 40-50/.

Ostaje ipak neizmjenjena specifična misija Crkve, a isto tako ne manje legitimna autonomija ovozemaljskih vrednota.

2/ Isus Krist je povjerio Crkvi zadaću spasiteljskog djela sve do ponovnog dolaska: Crkva je zato bitno svećenička.

U Novom Zavjetu jedino svećeništvo je ono Kristovo. Pashalni misterij, Evandjelje Isusa Krista, koji je postao čovjekom, umro i uskrsnuo, i koji će na koncu svijeta ponovno doći, navješan je i efikasno prezentiran u cijeloj Crkvi. Vjernici su pozvani da "Crkvu učine prisutnom i djelatnom u onim mjestima i prilikama gdje ona samo po njima može postati sol zemlje"/LG n.33/.

3/ Krist je Crkvu za ispunjavanje njezine misije opskrbio mnoštvom darova i služba.

Da bi se specifična narav i misija Crkve očitovala i potpuno ostvarila, Krist je Crkvi podijelio različite darove i službe (Ef 3,7), preko kojih On sam Crkvu svoju hrani, čuva i daje da napreduje po svome Duhu.

Od svih služba, svećenička se razlikuje po svojoj naravi, jer je ona jedan poseban vid participacije u Kristovom svećeništvu i specifična forma kršćanskog svećeništva u Crkvi.

Zaredjeni kršćanin u svećeničkoj službi "u zajednici i prema njoj" predstavlja istog Krista, ukoliko je On glava zajednice.

Crkva može priznati ili vlastitom ovlašću organizirati i druge službe prema zahtjevu i potrebi vremena.

Crkva je često puta koristila tu mogućnost, ustanovljujući na pr. službu lektora, ili, - u prvotnoj Crkvi, - službu udovica.

4/ Po nauci II. Vat. Koncila svećenička se služba temelji na "Božanskom podrijetlu" i obdarena je "svetom vlašću".

Svećenička se služba ne može obrazložiti samo sociološkim kriterijima. Ne dolazi čisto demokratski - odozdo, kao što na pr. u demokratskoj državi vlast dolazi od naroda. Svećenička služba nije samo neka specijalizacija ili poslužba zajedničke misije svih vjernika, niti je jednostavno neko "vršenje službe u zajednici, koju može vršiti "ad tempus" svaka krštena osoba", niti je samo "neko pred-sjedanje, koje može svaki vjernik izvršavati". Svećenička se služba poziva i zas-niva na Božanskom ustanovljenju.

5/ Iako se u prvotnoj Crkvi mora priznati neko dozrijevanje struktura, svećenička je služba ipak sačuvala svoju esencijalnu identičnost.

Apostolska služba "nastavljena je u biskupima", kojima su je Apostoli predali "da među kršćanima sačuvaju aktivnu prisutnost Krista - Glave". Prema tome, iako se u prvotnoj Crkvi mora priznati u odredjenom vremenu dozrijeva-nje struktura, biskupi nisu osnovali "jednu drugu Crkvu", već su sačuvali u neprekinutom nasljedstvu onu Crkvu, koju su primili od Apostola, "nikada joj ne mijenjajući temelje".

6/ Crkvenu, - od Boga ustanovljenu, - službu u raznim redovima vrše oni koji se već u starini zovu biskupima, svećenicima, djakonima" /IG, 28/.

Sveti Red u svoja tri stupnja, dar je za cijelu Crkvu, "da bi dar Duha Svetoga, darovan ovome ili onome, bio za dobro cijelog naroda Božjeg".

7/ Svećenička je služba dan podjeljivanjem Duha Svetoga, t.j. sakra-mentom svetoga Reda.

Sakrament Sv. Reda, podijeljen polaganjem ruku i molitvom, određuje zaredjenog na službu Kristu i narodu Božjem, nameće mu dužnost vršenja službe, posvećuje ga i čini članom "prezbiterija". Po svetom Redu svećenik je na poseban način postao dionik Kristove misije, tako da u svojoj svećeničkoj službi djeluje u osobi Krista, te predstavlja pred Crkvom istog Krista, premda trpi od svoje osob-ne nesavršenosti, bilo da je kao i svi vjernici dužnik Božjeg milosrdja i potreban svećeničke službe drugih.

8/ Svećenički Red nije neki neefikasn znak, nego dinamička snaga, koja prati cijeli svećenički život na službu Bogu i ljudima, i koja prožima čita-vu njegovu osobu.

Dar Duha Svetoga je izvor misije za služenje vjernicima, i ne manje "izvor unutarnje milosti i duhovnog preobraženja samog svećenika.

Duhovna se služba ne može interpretirati jednako kao neka sekundarna funkcija ili neka sporedna kvalifikacija nižeg stupnja. Predanje i neuvjetovani izbor svećenika pred Bogom i ljudima nalazi svoj izražaj u obliku života koji se naziva "celibat", koji, - odabran radi kraljevstva Božjeg, - ima mnogovrsne priklad-nosti sa svećeništvom, premda to ne zahtijeva sama narav svećeništva.

Celibatom, izabranim radi kraljevstva nebeskog, svećenici se posvećuju Kristu jednim novim i nebeskim titulom. Sa nepodijeljenim srcem mnogo lakše pristaju uz Njega i daleko slobodnije posvećuju se na službu Bogu i ljudima. Tako postaju živi znak onog budućeg svijeta, već po vjeri prisutnog, u kome se sinovi uskrsnuća neće ni ženiti ni udavati.

Celibat očituje odlučnost svećenika da svoju egzistenciju bez ikakve uvjetovanosti posveti svećeničkoj službi: dokazuje snagu ljubavi prema Bogu i ljudima, sposobnu da preobrazi cijeli afektivni život svećenika. Uzdržljivost proživljavana u Kristovoj ljubavi bit će uvijek obilježena skandalom križa i stoga će je "svijet" teško razumjevati. Što više oslabi vjera i što se više ohladi ljubav kod mnogih, to se većma raspaljuje opozicija protiv celibata i Bogu posvećenog djevičanstva.

Posljednjih godina je unutarnja veza celibata i svećeničke službe bila predmet diskusija takodjer i među katolicima. Sada su skoro svi oni, koji traže reformu zakona koji je narsnazi u Zapadnoj Crkvi, izmijenili svoje motive. Ne ničeju unutarnju povezanost između svećeništva i celibata, ali raznim argumentima ničeju obavezno protezanje celibata na sve svećeničke aspirante. Na doktrinalnu stranu ovog pitanja ne spada da se detaljnije ispituju te pozicije.

9/ Propovijedanje Evandjelja, upravljanje Narodom Božjim, dijeljenje sakramenata i celebriranje Euharistijskog Mistarija imaju uzajamni odnos i sačinjavaju u svojoj tijesnoj povezanosti jednu jedinu službu za izgradnju Tijela Kristova.

10/ Iako je svećenička služba određena za služenje Kraljevstvu Božjem, koje nije od ovoga svijeta, ona ima i treba imati učinke, koji se odnose na ovozemaljske vrednote.

Svećenička služba, kojoj pripada neizostavna zadaća da predstavlja pred narodom Božjim Spasiteljsko djelo Otkupljenja, jest aktivna krepost služenja. Ona ne može biti svedena na jednu jednostavnu funkciju, humanu ili socijalnu, mijesajući Crkvu s nekom vrstom kršćanskog "crvenog križa". Stoga ako je služba, podijeljena svećeničkim redjenjem, pozvana da vodi u vječno spasenje, ima ona uza sve to i učinke za vremenite stvari, koje nisu indiferentne za vječno spasenje čovjeka.

Pošto su svi ljudi usmjereni prema Isusu Kristu, Glavi čovječanstva, i svega stvorenja, svećenik, vodeći ljude prema Kristu, i tako prema Ocu i prema jedinstvu u ljubavi, daje cijelom čovječanstvu i svakom pojedinom čovjeku službu, koju nitko drugi nije u stanju dati.

% & + & %

Za k a t e h e z u m l a d i h :

"S KRISTOM KROZ MLADOST" - za četrnaestgodišnjake, VII r. osmogod. i 1. r. škole. Izdaje i odgovara: O. Stanko Weissgerber, D.I. 41001 ZAGREB, Jordanovac, br. 110, pp. 169; Cijena 15 ND.

Izdan je i priručnik za katehetu uz gore navedeni priručnik za djake.

Naručuje se: Katehetski izdavački centar, Zagreb, Kaptol br. 9. Cijena 30 ND.

HKD "Sv. Ćirila i Metoda", Zagreb, javlja, da još ima na zalihama božićne pjesme snimljene na gramofonske ploče. Serija od 9 ploča - cijena 72,00 ND. Župnici koji prodaju jednu seriju, dobivaju rabat od 25%. Preporučujemo

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DUVANJSKE I TREBINJSKO MRKANJSKE BISKUPIJE

Izdaje Biskupski Ordinarijat Mostar, JNA 18. Umnoženo kao službeni materijal za isključivu upotrebu službenicima Bisk. Ordinarijata u Mostaru (čl. 15. Zakona o štampi).

Božićna meditacija
=====

Dragi brate svećeniče!

Tvoj će Božić doći u trudu božićnih ispovijedi, priprema u crkvi i kući, pravljenja jaslica i spremanja propovijedi. Potpuno te shvaćam. A hoće li još ostati vremena za božićnu meditaciju?

Ja ti želim pomoći i ujedno se tvom srcu približiti u ove svete dane, kada se nama grješnicima Bog približi u liku ljudskom.

Dodje k nama. Udje u prostor i vrijeme Onaj koji ih nadilazi i kojega prostor i vrijeme ne mogu obuhvatiti. Čudnovato! I na čudnovat način dodje! Naravno, kakogod On ušao u prostor i vrijeme, uvijek je to čudnovato, čudno. I da se na drugi način pojavio, trebalo bi da se razum pred tajnom pokloni. Bog nam se ne može ukazati, a da ne izmijeni ili naše oko ili sebe. A te su izmjene uvijek čudesne.

Odmah moram priznati da sam pred tim tajnama malen. Čim se moj razum dotakne onoga što je vječno ili neizmjereno, odmah osjeća ograničenost i nemoć. Moje oko ima granicu, moje uho ima granicu. Negdje treba stati i priznati nemoć, da ne bismo u bahatosti zalutali. Pred Bogom uvijek siromasi duhom.

Za čas se prisjećam meditacije velikog Gandhija: "Bog me ispunja čudjenjem i strahopoštovanjem i za trenutak me omamljuje... Još ga nisam našao, ali ga tražim. Spreman sam da žrtvujem stvari koje su mi najdraže u provodjenju ovoga traganja. Čak ako bi žrtva zahtjevala moj goli život, nadam se da bih bio spreman da ga dam. Ali dok ne shvatim ovu apsolutnu istinu, dotle se moram pridržavati relativne istine kakvu sam dokučio... Instrumenti za traženje ove istine isto su tako jednostavni kao što su i teški. Oni mogu izgledati nemogući arogantnoj osobi, i sasvim mogući nekom naivnom djetetu. Onaj koji traži istinu treba da bude manji od prašine. Svijet gazi prašinu pod svojim stopama, ali onaj koji traži istinu, treba sam da bude tako ponizan, da ga čak prašina može zgaziti. Samo tada on će moći da zapazi bljesak istine..."

I ja sam zrnce prašine pred Bogom. Zrnce prašine?... A shvaćam li, znam li ja što se događa u zrcu prašine? Kako su se formirali njegovi atomi? Tko pogoni njegove elektrone? Ne slabi im brzina od postanka svijeta, kruže oko jezgre. Kako to? Pa ja sam zbilja malen, manji od zrna prašine. Ja ne uspijevam protumačiti zrnce prašine.

A Neizmjerni, Tvorac milijarda galaksija i svih njihovih atoma i elektrona, Onaj što čelo noći kiti zvijezdama, Onaj koji uredi satove nebeske, Onaj koji iz svog vječnog "Hustona" nepogrješivo upravlja čitavim svemirom, On posta Dijete, maleno nemoćno Dijete. Kada nam je htio iz bliže progovoriti, nije htio da govori jezikom svoje veličine, nego jezikom ljubavi. Prezreo je zemaljke veličine i naše bogatstvo, da bi bio bliži i najmanjima, prezrenim i siromasima, svima. To je istina koju je tražio Gandhi.

"Ja sam Onaj koji jesam". "Bog je ljubav". "Blago siromasima duhom, jer je njihovo kraljevstvo nebesko". Ja to shvaćam u smislu ljudi koji, makar ne znam kako veliki bili, ne mjere sebe prema drugim ljudima, nego prema Neizmjernom i nalaze da su sirote, maleni.

Ovo je bila predvježba i uvod. Sada klečim pred jaslicama i meditiram o Istini i Ljubavi...

Meditacija nema kraja na ovome svijetu!

Pavao Žanić, pom.biskup koadjutor mostarski.